

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 45.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 24.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Opravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54 — Telefon št. 36
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4 — Telefon št. 499
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta
Račun pri pošt. č. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Praha č. 180.
Wien, Nr. 105.241

Pašić na mrtvaškem odru

Prenos trupla v Saborno cerkev

Beograd, 11. decembra p. V Pašićevu stanovanju je vso preteklo noč prihajalo mnogoštevilno občinstvo izražati svoje sožalje. Poseti so se neprestano vrstili drug za drugim. Ob Pašićevem mrtvaškem odru so čuli poslanci Janjić, Stojanović, Ljuba Popović in drugi. Vso noč so prihajale brzojavke s sožalnimi izjavami nad smrtjo Nikole Pašića. Brzojavke je došlo toliko, da jih niso mogli sproti odpirati. Sprejemanje brzojavk je bilo poverjeno dvema uradniko-

Katafalk v Saborni cerkvi

Saborna cerkev je nadvse svečano tužno okrašena. Vsa notranjost cerkve je pokrita s črnimi draperijami, prav tako tudi velika ulična ograja okoli cerkve. Pašićovo telo je položeno tako, da gleda s licem na oltar. V rokavi drži malo sveto podobico, dar pokojnega ruskega carja, na odru je polno cvetja in trnjev venec. Odr je obdan od mnogih svečnikov. Poleg odra pa stoji častna straža štirih poslancev radikalnega kluba ter štirih podoficerjev z golimi sabljami. Pokojni Pašić je bil namreč v vojski narednik. Več kakor 250 krasnih vencev je razloženih po cerkvi. V teku današnjega dne so hodile mimo zemskih ostankov velikega državnika pozno v noč nepregledne mase naroda. Vhod je bil pri glavnih vratih.

Sožalne brzojavke kraljice Marije, prezidenta Masaryka, rumunske kraljevske dvojice in evropskih državnikov

Beograd, 11. decembra p. Do danes zvečer je prejela gospa Pašićeva nad 3500 sožalnih brzojavk.

Zjutraj je prispela iz Bukarešte, kjer se sedaj mudi kraljica Marija pri svojem očetu, sledeča brzojavka, sestavljena v našem jeziku: »Sprejmite moje globoko sožalje v vaš tugi za velikim pokojnikom. Marija.« Prezident Masaryk je brzojavl: »Zaznal sem tužno vest in vam pošiljam iskrene simpatije moje države in mene osebno. V pokojniku sem izgubil zvestega prijatelja Masaryk.«

Rumunski kralj in kraljica sta poslala sledečo brzojavko: »Tudi midva deliva sožalje v veliki nesreči, ki vas je zadela, in prosiva, da verujete v naše iskrene simpatije. Ferdinand in Marija.«

Zunanji minister CSR dr. Beneš izraža svojo žalost ter povdarja: »Znal sem ceniti njegove velike zasluge in bodite verjeti, da bom očeval nepozaben spomin na dobo njegovega sodelovanja z g. Pašićem.« Stari Pašićev prijatelj Venizelos brzojavl: »Dovolite, da vam izrazim svoje sožalje. Z največjim sočutjem sem zaznal za smrt velikega vašega moža, čegar velika osebnost bo divno blestela večno v vaši domovini.«

Posebno priručno je telegrafiral francoski zunanji minister Briand, nadalje Mussolini, predsednik bolgarske vlade Ljapčev, grof Sforza, Cankov, Kafandaris, Duca (ki poveljuje Pašićeve zasluge za evropski mir), ameriški zunanji minister, belgijska vlada itd. Posebno mnoge brzojavke je prišlo od članov ruske emigracije iz cele Evrope.

Žalne deputacije

Beograd, 11. decembra p. Tudi danes prihajajo ves dan žalne deputacije k Pašićevi rodbini, da ji izkazuje sožalje. Med dr. je

Priprave za pogreb

Beograd, 11. decembra p. Pogrebne svečanosti se pričnejo točno ob 9 dopoldne. Udeležni se jih tudi kralji, ki bo do Kralja Milana ulice peš korakal za krsto. Pogreb se bo vršil z velikimi vojaškimi častmi ter ob udeležbi vojaških godb. V cerkvi bodo govorili patrijarh, predsednik parlamenta in minister dr. Miletić v imenu vlade. Truplo pokojnikovo preneso iz cerkve na lafeto predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, predsednik vlade g. Nikola Uzunović, šefi klubov, predsednik Državnega sveta, predsednik Glavne kontrole, predsednik beograjske občine in minister vojne ter mornarice. Pred zgradbo kasakjskega sodišča se sprevod ustavi in tam bodo govorili: v imenu glavnega odbora radikalne stranke sekretar dr. Momčilo Ivković, v imenu beograjske občine njen predsednik dr. Kumandur, za radikalni klub dr. Dragutin Kojić, v imenu Demokratske zajednice dr. Aleksander Mitović, za SDS posl. Vilder, za Državni svet podpredsednik dr. Tugomir Alavpović, za ministristvo zunanjih del pomočnik Jovan Marković. Na grobu govorijo razni delegati radikalnih organizacij.

Komandant mesta Beograda je izdal naredbo, pa kateri se udeležijo jutrišnjega po-

ma notranjega ministrstva. Ob 5.15 zjutraj so zaprli krsto, jo prenesli v avtomobil, ter jo propeljali v skromnem sprevodu v Saborno cerkev, kjer je bilo medtem vse pripravljeno za pompozno katafalk.

Ob 6. zjutraj je patrijarh Dimitrije ob veliki asistenci opravil prvo molitev. Molitve se vsako uro ponavljajo.

Na tisoče in tisoče ljudi defilirajo ves dan pred katafalkom, pred katerim se odigravajo ginljivi prizori. Saborna cerkev ostane še vso noč odprta. Zvečer so pričele prihajati s posebnimi vlakci deputacije iz notranjosti, da se udeležijo pogrebni svečanosti.

izhod na desni strani. Mnogi ljudstva so napolnile cerkev in ves prostor okoli nje. Gneča je bila velikanska. Red sta vzdrževali dve četi orožnikov. Prišel se ni noben incident. Kot živa reka so se pomikali ljudje s pobožnostjo mimo trupla Nikole Pašića, se križali, poljubljali Pašiću roko in v največjem redu zapuščali cerkev. Opaziti je bilo veliko število uglednih osebnosti tudi iz političnih krogov. Pred cerkvijo se je bilo mogoče vpisati v sožalno knjigo. Nocoj od 21.30 do 22.30 je bila vsa rodbina Pašićeva v saborni cerkvi. Četudi je trenutno ura skoraj polnoči, je še vedno polna cerkev ljudi. Častna straža ostane poleg krste še do 3. zjutraj, nakar se cerkev zatvoril ob 6. zjutraj pa bo zopet dovoljen vstop.

bil pri Pašićevih celokupni Državni svet, šefi vseh uradov, predsedništvo kasakjskega sodišča, senat univerze, predsedstvo akademije znanosti, deputacija vojske, predsedstvo občine, zastopniki vseh znanih kulturnih organizacij, nebroj prijateljev rodbine.

Popoldne je prispela iz Cavtata Pašićeva hčerka Pava s svojim soprogom dr. Račičem. Odslija je takoj v cerkev k očetu ter le pred krsto omedlela.

Sožalje češkoslovaškega naroda

Beograd, 11. decembra. p. Prezident CSR Masaryk je poslal Pašićevi vdovi osebno sožalno brzojavko. Danes je izročil tukajšnji češkoslovaški poslanik ministrskemu predsedniku Uzunoviću sledečo sožalno češkoslovaškega zunanje ministra dr. Beneš: Zeneva, 11. decembra. Veliki državnik, v katerega osebnosti smo mogli desetletja videti utelešenje jugoslovenske ideje, je preminul, aktiven vse do poslednjega trenutka svojega življenja. Izjavljam Vam svoje globoko sožalje in se pridružujem tuzi celokupnega naroda kraljevine SHS povodom smrti moža, ki je toliko storil za svojo domovino. Uteha vseh, ki tuzujejo ob njegovem odru, mora biti okolnost, da so ideal njegovega življenja uresničeni in da zapušča svojo domovino tako veliko in silno. Nikoli ne pozabim skupnega dela z njim, dela, ki je trajalo celih deset let od 1916 vedno v polni harmoniji in v korist naše države. — Beneš.

Komemoracija v bolgarskem sobranju

Sofija, 11. decembra. r. Ob početku seje sobranja je predsednik vlade Ljapčev sporočil Pašićovo smrt. Na njegov predlog so člani sobranja izkazali čast spomenu pokojnika. Zunanji minister Burav je posetil našega poslanika ter mu izrazil v imenu bolgarske vlade sožalje.

Radićevci ne pridejo k pogrebu

Beograd, 11. decembra r. Dopoldne so imeli šefi ožje opozicije sejo, na kateri se je govorilo o udeležbi opozicije pri pogrebu Nikole Pašića. Pogreba se bodo udeležili vsi, v Beogradu se nahajajoči poslanci ne glede na strankarsko pripadnost. Radićevski poslanski klub je sklenil, da se pogreba ne udeležijo, ker se niti izmed Pašićeve rodbine ni opravičil radi incidenta, ki se je sročil pripetiti, ko sta prišla v imenu kluba izraziti sožalje Pavle Radić in K. Kovačević, proti katerima je množica pred Pašićevo hišo demonstrativno klicala »Do! radićevci!« Za slučaj, da bi se afera vendarle poravnala, bo govoril pri pogrebu v imenu HSS posl. Pavle Radić.

Zdravniki o vzrokih Pašićeve smrti

Beograd, 11. decembra p. Profesorja dr. Vrbicki in dr. Antić ter zdravnik dr. Simonović, ki so bili v četrtek zvečer klicani k Pašiću ter so storili vse, da mu rešijo življenje, javljajo soglasno, da je smrt nastopila vsled možganske kapi. Prof. Vrbicki pravi: G. Pašić je bil čez 80 let star in je naravno, da je bila arterioskleroza pri njem že precej razvita. Vsako burnejše valovanje krvi je v takem slučaju opasno. Zila počli, nastane krvavitev v možgane in smrt je neizogibna. Pregledal sem g. Pašića pred 2 mesecema. Njegovo zdravstveno stanje je bilo vrlo dobro. Imel je le lahko proščenje ven na levi nogi, kar pa ni prizadevalo nobene posebne brige. Ko sem v četrtek zvečer okrog 10. ure prispel k bolniku, se je Pašić že nahajal v polumotičnem stanju, slišal je sicer, kar smo mu zdravniki rekli ter pokazal na naš poziv jezik, toda govoril ni več. Pozneje je nekaj časa dobro spal, toda po polnoči je dobil lažjo temperaturo ter je bil brez zavesti. Prof. Antić pripoveduje: G. Pašiću je postalo slabo med večerjo. Gospa je spočetka mislila da ni nič posebnega, toda kmalu je izgubil zavest. Priklonili dr. Kosanović me je pustil kri, a takoj je bilo jasno, da gre za možgansko kap. Celo noč do svoje smrti Pašić ni več spregovoril. Bil sem pri njem, ko je izdihnil. Bil je povsem miren in le globoko je vzdihnil. Zaprli sem mu oči.

Pašić je živel silno redovito, nikdar ni pušil, nikdar pil alkoholnih pijač. Vzrok smrti: počila je žila v možganih. Izjava je katastrofo očividno vrlo laka duševna emocija. Njegovi pripovedujejo, da se je Pašić isti dan vrnil domov vrlo nerazpoložen in je to tudi kazal, kar se je sicer pri njem zelo redko dogajalo. Pri večerji skoraj ni nič govoril videlo se je, da je razburjen, a na vsa vprašanja, kaj se je zgodilo, je odgovarjal: »Nič.« Pašić je, kakor običajno, večerjal mlečno jed, a očividno mu ni teknilo. Naenkrat mu je postalo slabo. To je bil prvi znak možganske kapi. Kmalu se je onesvestil. Proti jutru je dobil tudi pljučnico, verjetno od tega, ker mu je pri bljuvanju nekaj zdrknilo v dušnik ter izzvalo vnetje.

Zdravniki, ki so izvršili balzamiranje trupla, kar je trajalo nekaj čez 2 uri, povdarjajo, da je Pašićovo telo, mišičevje in živčevje, bilo še izredno sveže ter daleko ni kazalo onih znakov propadanja, ki se pojavljajo običajno pri tako starih ljudeh.

Odmev Pašićeve smrti v inozemstvu

Praga, 11. decembra. p. »Prager Presse« prinaša uvodnik, posvečen manom velikega državnika, o katerem piše z izredno toploto. Ze od vsega začetka je bil Pašić nasprotnik stare Avstrije, ki je sistematično delal na ajeni propasti. Naravnost nedosegljive so njegove državniške sposobnosti, do katerih se je morala država vedno obrniti, kadar je prišla v stisko. Njegova smrt je nenadomestljiva izguba za domovino, zlasti v sedanjem trenutku, ko potrebuje Jugoslavija bolj kakor kdaj poprej treznega in premišljenega politika, da mora spraviti državno ladjo zopet v mirne in varne vode. V svojem dolgem življenju si je Nikola Pašić vzgojil celo generacijo odličnih politikov, ki imajo prevzeti njegovo dedščino. Pašić pomenja za Jugoslavijo politično tradicijo, ne morda v tem smislu, da bi bil v svojih nazorih nezmotljiv, ampak v ljubezni do svojega naroda, v tem, da se je ves posvetil domovini. V tem pogledu pomenja njegovo ime za jugoslovensko politiko naravnost obveznost. Kot državnik na tega daleč preko okvira svoje domovine in njegovo mesto je ob strani največjih ustanoviteljev držav novejšje zrodovine.

Praga, 11. decembra. s. Vest o smrti Nikole Pašića je vzbudila v prestolici Češkoslovaške in v celi državi veliko iznenadenje in žalost. Vse novine prinašajo v svojih člankih opise življenja in velikega pomena osebnosti Nikole Pašića. Značaj velikega pokojnika izražajo v superlativih. Tako piše »Venkov«, da je bil gosp. Pašić najtipičnejši predstavitelj predvojnega Srbije, s katerim se je moralo voditi računa v evropski politiki. Pašić ostane nepozabljiv, dokler bo rodila srbska mati junake. »Narodni Listy«: Kraljevina SHS izgubila s Pašićem neizrazitejšega in največjega politika, češkoslovaška republika pa iskrenega prijatelja. »Lidove Noviny«, imenujejo Pašića velikega sina Jugoslavije. Obzalujejo, da je izgubila češkoslovaška republika velikega iskrenega prijatelja, ki se je držal gesla vernost za vernost in pomagala k ustvaritvi češkoslovaške države. »Tribuna«: Pašić je umrl v trenutku, ko je zopet prišla njegova doba. On spada med tvorce Jugoslavije, a tudi Češkoslovaške. Pašić ji bil politiki in državni evropskega stila. »Narodni Oslobođenik«: Pašić je historična osebnost, ki je daleč presegala meje svoje države.

Dunaj, 11. decembra. d. Listi prinašajo članke in uvodnike o Nikoli Pašiću. Splošno naglašajo, da je bil sicer zagrozen nasprotnik stare monarhije in da je v veliki meri njegova zasluga, da je prišlo do poloma, vendar poveljujejo njegove izredne državniške zmožnosti. Tako pravi »Neue Freie Presse«, da dobro razume bol, ki je zajela vso Jugoslavijo, zlasti pa Srbe, ki so izgubili svojega največjega sina. Primerja ga s Cavourjem, na drugi

Težka situacija radi Pašićeve smrti

Konzultacije se bodo jutri nadaljevale. — »Ode Baja, šta će sada biti.« — Kaj je Pašić nasvetoval kralju. — Radić zahteva vlado narodnega in državnega edinstva s HSS!

Beograd, 1. decembra p. Radi Pašićeve smrti je vprašanje vladne krize odgodeno do ponedeljka. Dopoldne je bil od 11. do 12. na dvoru min. predsednik Uzunović. Vlada v ostavki vrši nadalje svoje posle. V ponedeljek morda pa že jutri se nadaljujejo konzultacije pri kralju.

Ze sročijo zlasti pa danes komaj drugi dan po smrti Pašića se opazuje v radikalnih vrstah ostrejša konture borbe, ki se je pričela že za Pašićevega življenja v radikalnem klubu in ki izgleda, da zavzema prav ostre oblike in dovede morda celo do razcepitve in prestanka radikalne stranke v taki močni obliki, kakor do danes. Sročijo od 20.30 do 21.30 je konfiriral znani vodja radikalov Aca Stanovjević v hotelu Pariz z g. Živkovićem in Slav. Miletičem. Od 21.30 do 22.15 je bil sestanek Ace Stanovjevića z Nastasom Petrovičem. Po tej konferenci se je trdilo, da so svetovalci prvaki naj vstopi Nastas Petrović v vodstvo stranke, češ Pašić si je njega želel za naslednika. Nekli radikalni minister je danes, ko se je končala seja radikalnih ministrov izjavil Vašemu dopisniku: Ako v vprašanju vodstva ne pride do sporazuma je razcep neizogiben in pojdemo vsak na svojo stran. Takrat naj poedinci ne dolžijo nas in vlade ki hočemo rešiti državo in stranko v teh težkih momentih.

Na pripombo našega dopisnika, da se trdi, da pride na čelo znani triumvirat, se je g. minister nasmešnil in mahnil z roko rekoč: Nemogoče. Ta grupa ljudi hoče pririniti sebe oziroma svojce na vodstvo, a ne pomisli, da more s svojimi predlogi upro pastiti stranko. Ali še ne zadostuje to, kar so spravili v izredno izdanje novin (o vzrokih Pašićeve smrti), kakor tudi ono, v kar so zavedli del ovestne omladine (ukrepi Slov. Juga), temveč hočejo sedaj še stranko samo priveriti v položaj, iz katerega ni izhoda? Vsi smo vedeli, kar so tudi vsi prijatelji Pašića že tri leta govorili, da je treba pustiti starca v miru, naj preživi svoja poslednja leta spoštovan ter pro-

slavljen od vseh. Mesto tega, so ti ljudje, ki nimajo nikogar za seboj neprestano in na brezdnušen način učili starega ter si izmišljevali razne stvari samo da ga preplasio in da bi mogli s tem nekaj izvelič za sebe, bi končal minister. — Z druge strani se zopet slišijo iz vrst ožje Pašićeve okolice vesti in besede polne prezira, mržnje in pretenj proti članom vlade. Stari umerjeni člani kluba in radikali izven poslanskih krogov gledajo to borbo ter kimaajo z glavo, obsojajoč ekstreme na obeh straneh. Stari možje govorijo: »Ode Baja, ode stari, što će sada biti?«

Beograd, 11. decembra. p. Danes popoldne je izdalo predsedništvo vlade komunikacijo o toku konzultovanj. Najprej se objavlja mišljenje, ki ga je podal g. Pašić Nj. Vel. kralju in ga je še sam redigiral. G. Pašić predlaga kralju, č. se sestavi vlada za dovršitev nujnih poslov in zakonov, na katere že dolgo čaka država in ki bi koristili narodu. Ta vlada bi se brigala, da se vzdrža mir in stanje storjeno po mednarodnih pogodbah. Glavna briga te vlade bi bila odgojiti omladino v nacionalnem in naprednem duhu ter da vzgoji zdravo in močno generacijo. G. Stj. Radić je podal kroni sledeče mišljenje: Zlasti z ozirom na zunanji položaj naj se sestavi vlada na podlagi narodnega in državnega edinstva tako kakoršno je ono v resnici, pri čemer so morajo naravno upoštevati stranke, ki stoje na osnovi narodnega sporazuma in v duhu za brzi in uspešni razvoj države in naroda. Vlada mora delati parlamentarno ter v cilju gospodarske sanacije države. Potem bi bilo želeli, da bodo zastopana v tej vladi vsa tri plemena našega naroda. Nadaljna konzultovanja so odgodena radi smrti bivšega predsednika vlade in predsednika poslanskega kluba narodne radikalne stranke. Nadaljevala pa se bodo čim prej, da se tako skoro sestavi nova vlada. Podpis: Iz predsedništva ministrskega sveta, 11. decembra 1926. v Beogradu.

Naš spor z Italijo in Mala antanta

Pomembna izjava g. Jovana Markovića ob priliki angleških komentarijev glede našega spora z Italijo.

Beograd, 11. decembra. p. Z ozirom na vesti londonskega lista »Times«, ki je poročal iz Bukarešte, da smatra rumunsko javno mnenje dogodke v Beogradu za preorientacijo jugoslovenske zunanje politike in da obstoja možnost razcepa Male antante, ker bi se morala Rumunija ločiti od Jugoslavije, je izjavil pomočnik v zunanjem ministristvu g. Jovan Marković:

»Ako bo imel sklep italijansko-albanskega pakta v resnici kake posledice za bodoče odnose med našo državo in Italijo in ako bi zato kakorkoli vplival na našo zunanjo politiko, ta pojav niti najmanj ne bo škodoval obstoječim vezem Male antante.

Mala antanta je pacifistična grupacija

Nov kurz češkoslovaške zunanje politike

Važne spremembe v diplomatski službi. — Za poslanika v Beogradu pride dosedanj poslanik v Sofiji Bogdan Pavlu. — Sporazum s Hlinko. — Pogajanja z Vatikanom.

Praga, 11. decembra. rs. Z gotovostjo se more trditi, da je preorientacija češkoslovaške zunanje politike definitivna stvar, s katero se bavi celokupna politična javnost.

Kakor znano, je odpoklican dosedanj poslanik v Beogradu Jan Šeba v zunanje ministristvo. Na njegovo mesto pride najbrže sedanj poslanik v Sofiji Bogdan Pavlu. Iz Stockholma je odpoklican poslanik Radimsky, ki prevzame vodstvo prezidijalne pisarne, dosedanj šef dr. Šebesta pa je imenovan za generalnega konzula v Draždanih. Za poslanika v Stockholmu bo imenovan dr. Pallier. Nadalje je odpoklican iz Berlina dr. Krofta, katerega bo zamenjal dosedanj poslanik v Rimu dr. Mastny.

estrani pa z Giolittijem, s katerim ima precej skupnega. Kakor sovržijo Italijani Giolittija in ga obnem obdučujejo in se zatekajo k njemu, kadar pride država v težavno situacijo, iz katere si ne vedo izhoda, tako je bilo tudi z njegovim jugoslovenskim sovrstnikom, Pašićem, ki je posegel v državne posle, kadar je sila priklopila do vrhunca. Po njegovi smrti bo sicer šlo življenje v Beogradu svojo pot, toda življenje bo drugačno, ker ni več Pašića.

»Arbeiter Zeitung« pravi o Pašiću, da je bil v socialnem in političnem oziru kmetški sin, vse kaj drugega kot nemški junker ali liberalni italijanski grof, ki je vzniknil iz naroda. List potem podaja v toplih besedah njegov življenjepis in pravi, da je Pašiću po tolikih peripetijah svojega malega naroda uspela njegova velika politična koncepcija: ujedinenje vsega jugoslovenskega naroda v enotno državo. Manj ugodno se »Arbeiter Zeitung« izraža na koncu članka, kjer pravi, da se je prvotno agrarnosocialno kmetstvo prebivalstvo izmislilo zadnja leta v Jugoslaviji pod Pašićem v kmetsko buržoazijo in da mu je konec življenja grenil sin z raznimi aferami.

interesov, ker je od svojega začetka pa do danes pokazala toliko življenjske sposobnosti, da se v naši politiki, pa naj ji stopi na čelo kdorkoli in neodvisno od drugih odnošajev, ne more niti misliti na orientacijo, ki bi nasprotovala interesom ostalih dveh zaveznških držav.

Prepričan sem, da se bo našel način za ohranitev naših dobrih odnošajev z Italijo, toda dosedanje zveze in dosedanje iskreno sodelovanje med državami Male antante se morejo v vsakem slučaju po zadnjih dogodkih še bolj utrditi kljub vsem pričakovanjem gotovih krogov, ki vidijo v teh dogodkih ovire za svoje ambicije.

Za poslanika v Varšavi je imenovan dr. Girs, tamošnji poslanik dr. Flieger pa je premeščen v Bruselj, da zamenja poslanika Strimpla, ki je premeščen v zunanje ministristvo. Za poslanika v Sofiji bo imenovan legacijski svetnik Brož. Poslanštvo v Rimu bo vodil legacijski svetnik dr. Voka, dosedanj načelnik v zunanjem ministristvu.

Praga, 11. decembra. s. Pogajanja ministrskega predsednika Švehla s slovaško ljudsko stranko so dovedla do popolnega uspeha. Kakor pišejo slovaški listi, je uvedel olomučki nadškof dr. Prečan pogajanja z Vatikanom za sklenitev konkordata, ki mu naj kot vzorec služi konkordat z Rumunijo. Med drugim se bodo v smislu tega konkordata tudi spremenile nekatere škofije na Slovaškem. V Nitri nameravajo ustanoviti nadškofijo.

Narodna odbrana o italijanskem nasilju

Beograd, 11. decembra. r. Kakor znano je policija prepovedala protestno zborovanje Narodne odbrane proti italijanskemu prodiranju na Balkan. Radi tega je bilo na zadnji seji Narodne odbrane sklenjeno, da se našim in inozemskim listom pošlje komunikacijo o italijanskim nasiljih nad slovan skim življem. Obnemom se je protestiralo proti prepovedi zborovanja.

Omejitev tiskovne svobode v Angliji

London, 11. decembra. (pr.) Spodnja zbornica je končnovaljavno sprejela zakonski načrt, ki prepoveduje časopisno poročanje o intimnih zadevah na sodnih pravah.

Italijansko prijateljstvo v praksi

Tiranski pakt prvi člen v verigi, s katero hoče obdati Italija našo državo. — Grčija pred odločitvijo.

London, 11. decembra. I. «Westminster Gazette» opozarja na nevarno aktivnost italijanske diplomacije na Balkanu in pravi: Italija je s tiranskim paktom skovala prvi člen politične verige, s katero namerava obdati Jugoslavijo. Drugi člen, ki se je pripravila, je Grčija. Temu naj bi sledile jutri Bolgarija, Rumunija in Madžarska.

«Times», ki so sicer naklonjene Italiji, ugotavljajo, da pomeni jugoslovanski spor z Italijo nove velike težave pri postopnem pomirjenju Evrope.

Pariz, 11. decembra. V članku o posledicah albanske pogodbe se bavi «Temps» tudi s položajem Grčije in piše: Brezdvomno je tudi grška vlada v skrbeh ob dejstvu italijanskega vpliva v deželi, ki obvladuje na jugu vse pozicije Epira. Ne glede na razmerje med Atenami in Rimom za časa Pangaloso-

ve diktature je jasno, da bi se morala Grčija približati Jugoslaviji proti vedno večjemu vplivu Italije na Balkanu. Nobena balkanska država ne more misliti hladnokrvno na možnost, da prevzame Italija vlogo stare Avstro-Ogrske na balkanskem ozemlju.

Berlin, 11. decembra. I. «Vossische Zeitung» poroča iz Aten, da se vladni krogi zelo zanimajo za italijansko-albansko pogodbo, o kateri mislijo, da ni naperjena proti Grčiji. Italijanski protektorat nad Albanijo ustvarja abnormale odnose med Grčijo in Albanijo, ki se bo v zavesti na italijansko pomoč kazala nedostopno tudi v izpolnjevanju prevzetih dolžnosti. Zunanji minister je izjavil, da proučuje grška vlada z vso pazljivostjo spremeni položaj na Balkanu.

Italija je hotela izzvati konflikt

Oficijozen francoski glas o posledicah albanske afere. — Albanska zbornica soglasno ratificirala pakt. — Zanimive informacije protifašistovskih politikov v inozemstvu. — Francija in Belgija demantirata italijanske laži. — Napetost ponehala?

Pariz, 11. decembra. I. «Temps» ugotavlja, da je razburjenje v Beogradu in drugod popolnoma razumljivo, ker vsebuje že člen I. tiranske pogodbe pridržek italijanske intervencije v Albaniji, in sicer v primeru vsake nevarnosti za albanski status quo. Pri tem je treba vedeti, da je Italija sklenila to pogodbo z albansko vlado, ki nima nobene stabilnosti in katere avtoriteta je zelo dvomljiva ne glede na neprestano opasnost revolucionarnih pokretov. Albanija meji z Jugoslavijo, katere meje morajo biti strogo nadzorovane. Vsaka italijanska akcija v tej deželi bi pomenila precejšnjo nevarnost za Jugoslavijo. «Temps» zaključuje, da zahteva sedanje stanje v Italiji popolno hladnokrvnost narodov, ki so v napetem razmerju z Rimom. Kralj Aleksander bo brezdvomno upošteval pomirjalne nasvete iz Zeneve.

Pariz, 11. decembra. I. Albanska zbornica je v četrti popoldne po dolgi referatni razpravi politične in pravosodne komisije soglasno ratificirala pogodbo z Italijo. Aktu ratifikacije je sledilo dolgotrajno navdušeno plesanje. Več govornikov je proslavljalo tradicionalno prijateljstvo, ki veže obe državi. Poslanec Cioak je citiral vse izjave italijanskih politikov, ki so zahtevali albansko samostojnost. Bivši naučni minister Floki je predlagal zahvalno brzojavko Mussoliniju, ki je tako spretno izvršil svoj načrt.

Pariz, 11. decembra. I. Iz vodilnih krogov italijanske emigracije se izvejo zanimive informacije o ozadju Mussolinijeve politike na Balkanu.

Mussolini je z vsemi sredstvi pritisnil na sedenja albanskega ministrskega predsednika, ki mu je moral obljubiti, da ne bo

sklenil prijateljske pogodbe z Jugoslavijo. Istočasno je Mussolini stopil v stik z bivšim albanskim ministrskim predsednikom Fan Noliem, ki se je nastanil v Bariju. Kaj sta se dogovorila, ni znano, pač pa je dejstvo, da so albanski uporniki v času jugoslovanske - albanskega boja prejeli za orožje v imenu Fan Nolijskega tako je moral Ahmed Zoga pod pritiskom vstaje obrniti Beogradu hrbet in skleniti pakt z Italijo.

Mussolinijeva vlada je skušala potem uradno demantirati vesti, da je pakt v zvezi z vstajo, toda sedaj je pozitivno znano, da se je vstaja pričela 24. pakt pa je bil podpisan 27. novembra. Tudi je znano, da je bil Fan Noli že pripravljen za odhod v Albanijo, ko je zvedel, da se je Mussolini poslužil njegovega imena in krvi upornikov samo v doseg svojega smotra, da loči Albanijo od Jugoslavije. Jasno je, da Mussolini ni šlo za omejevanje jugoslovanskega vpliva na Jadranu, temveč za to, da izkove v Beogradu konflikt. Pri tem se ne sme pozabiti, da je skušal že Rieccioti Garibaldi po Mussolinijevem naročilu organizirati upornike na jugoslovanskem ozemlju v škodo Italije.

Pariz, 11. decembra. I. Vlada demantira vesti italijanskih listov o zvezah francoske vlade z zadnjo albansko vstajo.

Bruselj, 11. decembra. I. Uradno se demantirajo rimske vesti, da nabavljajo Francija iz belgijskih tovarnih orožje Jugoslaviji.

Rim, 11. decembra. (pr.) Listi ugotavljajo v svojih beograjskih poročilih, da je napetost v odnosih med Italijo in Jugoslavijo ponehala. (Glej tudi izjavo gosp. Markovića. Ured.)

Francoske obrambne priprave na italijanski meji

Ker je Italija koncentrirala na meji svoje čete, je ukrenila Francija potrebne ukrepe.

Pariz, 11. decembra. I. Italijanski list «Action Française» poroča, da že dva tedna vozijo skozi Nico proti Mentoni ob meji vojski z vojaškimi oddelki in s strojinicami in težko artiljerijo. Pred par dnevi se je nastanil v vojašnici Riquier popoln oddelk tankov. Vsa ta vojaška gibanja priznava posebna okrožnica prefekta, ki pravi, da morajo biti oblastva pripravljena na vse. Okrožnica pozivlje prebivalstvo, naj bo mirno in naj se ne razburja, ako bi morda prišlo do hudih dogodkov. Kljub temu so vznemirjeni trgovci v Nici, ker imajo ogrom

no škodo vsled izostajanja tujcev. Dejstvo je, da je meja strogo zavarovana.

Z druge strani objavljajo oblastva, da so vsa premikanja čet v zvezi z novo razporedbo vojaštva, ki se vrača iz Maroka.

«Echo de Paris» potrjuje navedbe «Action Française» o teh pripravah ob italijanski meji in jih še izpopolnjuje. List pravi, da sta sedaj 14. in 15. gorska divizija v popolni bojni opremljeni. Mornarica je dobila okrepanja in bolno opremo. Orožništvo je ob meji pomnoženo, na Korsiko pa je odšel še en bataljon, da ojači tamošnje posadke.

Pred podpisom italijansko-nemške pogodbe

Rim, 11. decembra. O. Kakor poroča «Tribuna» iz Berlina, je včeraj nemški izvedenec Gauss izjavil, da so bile pri pogajanjih za sklenitev arbitražne pogodbe med Italijo in Nemčijo premagane vse juridične težave in so bili sprejeti vsi italijanski predlogi. Danes popoldne sta baje italijanski zastopnik v Zenevi senator Scialoja in nemški zunanji minister dr. Stresemann parafirala pogodbo, podpisala jo pa bosta Stresemann in Mussolini v kakih dveh tednih v enem gornjeitalijanskih mest.

Mussolini hoče ostati dosleden!

Budimpešta, 11. decembra. s. Mussolini je imel z dopisnikom «Estovega» koncerna razgovor, v katerem je razpravljaval o bližnji smotni fašizma v notranji in zunanji politiki. Glede notranje politike je izjavil Mussolini, da hoče fašizem spraviti v načelo avtoritete in pojem hierarhije do popolne veljave. Na polju finančne politike hoče zmagati fašizem v borbi za okrepitev lere, potem pa dobiti bitko v nacionalni industriji in štedenju s pomočjo davka italijanskega naroda v zlatu in energiji. Na socialnem polju, je dejal ministrski predsednik nadalje, bo fašizem dokazal svetu, da korporativna država ni utopija, ampak realnost. Fašizem ne dela z barnumsko reklamo, ampak hoče prepričati svet z uspehi. «Z atentati», je končal Mussolini, «ne more nobena človeška sila ustaviti mojega dela. Zadnje besedo v mojem delu, veliki consumatum est, more izreči le sam Bog».

Carigrad — Kemal

Angora, 11. decembra. (pr.) Narodni skupščini bo predložen zakonski načrt glede prekrstitve Carigrada v Kemal.

Združitev avstrijske in nemške evangelijske cerkve

Dunaj, 11. decembra. (p.) Zastopniki avstrijske evangelijske cerkve so se z odborom nemške evangelijske cerkve sporazumeli za priključitev k nemški cerkvi.

Zaključek ženevskega zasedanja

Svet sprejel soglasno dr. Benešev poročilo o interpretaciji investicijskega protokola, s čemer je rešen glavni problem tokratnega zasedanja. — Optimizem v Berlinu in Londonu. — Chamberlainove izjave.

Ljubljana, 11. decembra.

43. zasedanje Sveta Društva narodov se zaključuje, opravljena so vprašanja, ki so bila na dnevnem redu. Do trenutka, ko pismo te vrste, pa se nismo prejeli poročila, da bi bil končno rešen tudi oni problem, ki je igral v Zenevi mnogo važnejšo vlogo nego ogleljene točke dnevnega reda. Ves teden se je v prvi vrsti izrazil za izgled francosko-nemških razlik v vprašanju ukinjenja medzvezniške vojaške nadzorstvene komisije in njene nadomestitve po investicijskem odobru Društva narodov. Pri tem se je razpravljalo o vseh vprašanjih, ki se tičejo nemške razorožitve, kakor tudi o vprašanju evakuacije sarske kotline in o predstavi izpraznitvi zadnjega zasedbenega pasu v Nemčiji.

Po dosegljih poročilih se mora zadržati, da je dosegla Nemčija velik in bistven materialen in materialen uspeh. Francija je opustila svojo tezo, po kateri naj bi imela dočeta investicij, komisija Društva narodov značaj stalnosti. Ko odide iz Nemčije medzvezniški vojaški nadzorstveni odbor — in to se ustege zgoditi kmalu, najbrž že v januarju — ostane se sicer neko vojaško nadzorstvo nad Nemčijo, izvajalo pa ga bo Društvo narodov, v katerem ima zdaj dr. Stresemann že veliko besedo, do kontrolnega poslovanja pa pride le od časa do časa, če to sklene Društvo narodov z dvotretjinsko večino. Izven teh slučajev pa bo Nemčija tudi na tem polju uživala popolno suverenost. Tak je sedaj dejanski stan. Gosp. Briarv je torej pustil na celi črti. Gosp. Stresemann se na vrne v Berlin prazni rok.

Veleposlaniška konferenca, na katero se je obrnila Zeneva v trenutku zagate, je podala o nemški razorožitvi v bistvu povoljno mnenje. Pustila je le nekatere omejitve na temelju poročila vrhovnega vojaškega odbora v Versaillesu. Dogajajo, da nemška vlada ne izpolnjuje svoje dolžnosti, kar se tiče razorožitve napram Poljski in trgovine z orožjem. Francija povsem pravilno insistira na tem, da se mora miroljubnost Nemčije izkazati ne samo napram zapadu, ampak tudi na iztok. Francija mora čuvati svobodo in samostojnost Poljske kot punčice v lastnem očesu.

Nazvleč vsem težavam, ki se do tega trenutka še niso rešile v Zenevi, pa smemo in moramo upati v ugoden razplet nemško-francoskih težav. Kolikor vemo, da sta današnja vodilna politika to — in onstran Rena, Poincaré in Stresemann, desničarsko orientirana in jima poističeno fraziranje ne pristaja, smo tem bolj prepričani, da bodo pozitivni rezultati, na katere bosta pristala, zagledali tem trajnejši.

Naša država, kot glavni faktor miru na Balkanu in dolenjem Podonavju, ima življenjski interes na tem, da pride do dejanskega, zanesljivega pobojanja med Francijo in Nemčijo. Na strani Francije so naše želje in naš interes. Nemčija pa je preko Avstrije naš, v vojni sicer poraženi sosed, vendar ostaja poln življenske energije in sposobnosti. Z italofilijsko politiko smo imeli bridke skušnje. Našo lojalnost je Rim tolmačil kot bojazljivost. Polžus na Italijo vezane zunanje politike se je groteskno izkazal z albansko - italijanskim paktom. Sleherno insistiranje na to stran pod fašistovskim režimom bi bilo brezsmiselno. Pač pa je smiselno želeli sporazum med našo zoolovinsko prijateljico Francijo in energično, življenja vredno Nemčijo.

Francosko - nemški sporazum je pravi temelj miru v Evropi, on je tudi garancija pred italijanskim imperijalizmom in varnostna baza Jugoslavije.

Zeneva, 11. decembra. (bns.) Svet Društva narodov je končal zvečer svoje 43. zasedanje. Predsednik Sveta, belgijski zunanji minister Valdeveld, je čestital Briand, Chamberlainu in dr. Stresemannu na podelitvi Noblove nagrade za mir. Svet je sprejel soglasno

poročilo dr. Beneša o interpretaciji investicijskega protokola.

Seja je trajala 40 minut. Zeneva, 11. decembra. s. S sprejemom poročila dr. Beneša o interpretaciji investicijskega protokola ni dopoldne doseženi sporazum se popoln v vseh svojih delih. Kakor se čuje, ni pričakovati pristanka francoske vlade na vprašanja, ki ne spadajo v kompetenco Sveta Društva narodov.

Berlin, 11. decembra. (pr.) Večerniki poročajo iz Zeneve, da je prišlo do kompromisa v vprašanju vojaške kontrole, ki bo odpravljena z novim letom. Se ne rešena ostala vprašanja se bodo uredila diplomatskim putem.

Berlin, 11. decembra. (bc.) Pozno zvečer došla poročila iz Zeneve zatrjujejo, da so se v zadnjem trenutku pojavile nove ovire. Po drugih poročilih pa so se zunanji ministri držav, ki so podpisale renski pakt, opoldne zedinili glede vseh glavnih točk. Ako bi se preostala vprašanja ne mogla rešiti diplomatskim putem, bodo predana posebi razodiščni komisiji ali pa haškemu sodišču.

Zeneva, 11. decembra. s. Dopoldanska konferenca zastopnikov držav, ki so podpisale porenjsko pogodbo, se je končala okoli 1. Uradnega poročila o izidu te konference ni. Sporazum se bo dal doseči, ako pristanejo naknadno interesirane države na predlog, glede katerega se bodo takoj obrnili do Berlina, Londona in Pariza in ako pristane Svet Društva narodov na interpretaciji investicijskega protokola.

London, 11. decembra. s. «Times» poroča iz Zeneve: Ako gre danes vse dobro, bo kmalu izdano povelje za umaknitev medzvezniških vojaških komisij v Berlinu, Dunaju, Budimpešti in Sofiji, najbrž že zgodaj spomladi. Baje so pravniki spremenili v dveh ali treh točkah načrt Društva narodov iz leta 1924. To spremembo so sprejeli zunanji ministri, ki se trenutno mudijo v Zenevi. V načrtu se je umaknil peti člen, po katerem lahko ostanejo čete v demilitarizirani coni. Predlogu, naj se doseže direktni sporazum med Francijo in Nemčijo glede Porenja. Ta dogovor naj bi kasneje potrdile velesile, ki so podpisale locarnsko pogodbo ter Društvo narodov.

Pariz, 11. decembra. (pr.) «Matin» pravi, da ima ohranitev medzvezniške vojaške kontrole važnejše politične posledice za evropski mir nego bi jih imela ohranitev nekaterih utrd v Königsbergu.

Zeneva, 11. decembra. (s-pr.) Angleški zunanji minister Chamberlain je sprejel novinarje in jim izjavil, da je za svojo osebo zadovoljen z dopoldanskim ureditvijo vprašanj. Upa, da bo Svet popoldne prejel dosedanj izid pogajanj v tej ali oni obliki. Zato ne vidi povoda, zakaj se ne bi odpeljal iz Zeneve nočjo, kakor je to že poprej določil.

Holandski novinarji so vprašali ministra, ali je mogoče, da bi se svetovna gospodarska konferenca z ozirom na spremenjeno stališče Rusije glede Švice kje drugod vršila. Je odgovoril Chamberlain, da želi, da bi se spor med Švico in Rusijo poravnal še pred to konferenco. Vendar ni mogoče iz tega vzroka prenesti sedež te važne konference kam drugam.

Ponesrečen atentat na Dunaju

Včeraj je plesni učitelj Bošev streljal na voditelja makedonske revolucionarne organizacije Atanasova, katerega pa ni zadel. Atentator aretiran.

Dunaj, 11. decembra. s. Na Wledni je bil danes izvršen politični atentat, ki živahno spominja na umor bolgarskega voditelja Panice v dunajskem Burgtheatru. V stanovanje bolgarskega emigranta Atanasova, ki je bil baje svojčas bolgarski minister, je stopil danes mož, ki je takoj iz vlekel iz žepa revolver in oddal dva strela na Atanasova in na njegovega sonarodnjaka Ivanova, ki je bil slučajno v sobi. Vendar pa jih krogli nista zadeli. Pač pa je bila ranjena okrog petdesetletna gospodinja Atanasova, ki je bila takrat slučajno v sobi. Ranjena je bila v roko in trebuh. Napadalec je 29 let star, po poklicu plesni učitelj in se piše Boris Bošev, ki so ga prepeljali v zapore.

Atanasov je šef revolucionarne federativne organizacije Makedoncev in je bil pristajač one stranke, ki ji je pripadal tudi ustreljeni Panica. Atanasova je obsodila na smrt imro (notranja makedonska revolucija).

Radić kandidat za oblastne izbore v Zagrebu

Zagreb, 11. decembra. n. Danes popoldne se je vršila seja vodstva radićevske stranke v Zagrebu. Posvetovali so se o postavitvi kandidatov za oblastne volitve. Sklenjeno je bilo, da bo nosilec liste v Zagrebu sam Stjepan Radić. Za tem so došli datumu podobnih strankinih zborov, ki se bodo vršili v pokrajini za agitacijo.

Spori med radikali v Baranji

Osijek, 11. decembra. n. V Baranji je došlo do velikega spora med radikali. Narodna poslanka radikalne stranke za Baranjo Leovac in Bunac sta se dni volitve v Dardi kandidatno listo za oblastne volitve. Večina radikalnih pristavev pa je to službeno listo odklonila in postavila svojo posebno listo. V radikalnih krogih v Baranji je vzbudil ta nastop razumljivo bojazan za edinstvo stranke.

Grozna nesreča v Rimu

Rim, 11. decembra. o. Sredi se je pripetila v Rimu velika nesreča. V varijeteju Apollo, ki je vedno dobro obiskan, je izbruhnil na odru vsled kratkega stika požar, ki je kmalu zajel vso dvorano. Med občinstvom ter plesalci in plesalkami, ki so bili na odru, je nastala nepopisna panika. Prihiteci so ognjegašci, ki se jim je po dvehurnem napornem delu posrečilo pogasiti ogenj. Požar je gledališče popolnoma uničil. Nesreča je zahtevala tudi žrtve. Stiri plesalke, ki so bile v garderobi in na katere so v zmešnjavi popolnoma pozabili, so se v dimu zadušile.

Požar uničil pol mesta

Tokio, 11. decembra. s. V mestu Numazu je izbruhnil strahovit požar, ki je upelnil pol mesta. Ogenj je uničil magistrat, trgovsko zbornico, jeklarstvo in bolnišnico. Mnogo tisoč ljudi je brez strehe.

Napredne kandidatne tiste za brežiški in novomeški okraj

Včeraj je bila na sodišču v Celju vložena sledeča lista SDS:

za okraj Brežice:

Kandidati:

1.) Karl Cimperšek, trgovec in posestnik, Sevnica; 2.) Ivan Ogorevc, posestnik in kovač, Veliki Obrež; 3.) dr. Ljudevit Štiker, odvetnik Brežice.

Namestniki:

1.) Ivan Pavlovič, posestnik in župan, Armeško; 2.) Blaž Jeriček, trgovec, Rajhenburg; 3.) Franc Kušan, lesni trgovec in posestnik, Brežice.

Za okraj Novo mesto

je bila vložena sledeča lista SDS:

Kandidati:

1.) Rudolf Falešnik, opekarnar, Dol. Straža; 2.) Filip Ogrič, zobotehnik, Novo mesto; 3.) Klement Belovskij, posestnik, Sv. Helena (občina Mirna); 4.) Karel Mervar, pekovski mojster, Žužemberk; 5.) Anton Jarc, vinogradnik, Zagrad (obč. St. Peter).

Namestniki:

1.) Anton Kolenc, tovarnar, Mirna; 2.) Ivan Rustja, trgovec in vpokojeni železničar, Dobin dol — Uršna sela; 3.) Franc Može, trgovec in posestnik, Dvor; 4.) Matija Slanc, posestnik, Pleš (Crmošnjice); 5.) Janez Bon, posestnik, Zabrdje (obč. Mirna).

Politične beležke

Danes in nekdanj

Ob Pašičevi smrti je «Slovenec» 11. t. m. zapisal med drugim: «Kot vztrajen, pogumen rusilec tujega vladanja, kot borec za ljudske pravice v svojih najlepših in najboljših letih, ko se ni ustrašil največjih žrtv kot delavec, ki se ne da utruditi, po čilosti in bodrosti duha, ki je ugasnil sredi dela, načrtov in zamislov, bo Nikola Pašić svetil še poznim pokolenjem». V Beogradu se je v jugoslovanskem klubu ob Pašičevi smrti spominjal dr. Korosec v svojem govoru pogovor z njim 1. 1918. v Zenevi ter navedel tudi Pašičeve stališče glede Slovenije. «To stališče je bilo za Slovenijo zelo lepo in simpatično», je izjavil dr. Korosec. Mislimo, da je prav, ako to navedemo, ker je s tem deloma popravljena tudi krivica, zagrešana nad nami, ki jih je pred pričetkom svetovne vojne denunciral «Slovenec» radi zvez s Pašičevo vlado, ko je 18. julia 1. 1914. pisal, da vodi slovenska liberalna stranka z več kot sumljivo ognjevitostjo zagovor Pašičeve vlade, in ko je vpraševal, odkod nežne zveze med slovensko liberalno stranko ter Pašičevo vlado, da postane prva nervozna rahločutna, če se drugi pove par «bridkih resnic». To je potrebno povedati, ker trdi «Domoljub» se v svoji zadnji številki, da je sedanja SLS ista stranka, kakor je bila pred vojno.

Volilni kompromis Nemcev z radikali

Kakor poroča «Deutsche Volksblatt» od 10. t. m. se je v razgovorih med nemškim poslancem dr. Kraftom ter nosilecem radikalne liste v somborskem okraju, predsednikom skupščine Markom Trifkovićem, in nosilecem radikalne liste v novosadskem okraju, ministrom narodnega zdravlja dr. Slavkom Miletićem, kakor tudi z ostalimi radikalnimi poslanci iz Bačke dosegel sporazum za skupen nastop nemške in radikalne stranke pri oblastnih volitvah v Bački ter potrdil tozadevni kompromis, ki je bil že 6. t. m. sklenjen v Somborju. Istotako je bil sklenjen volilni kompromis za skupen nastop Nemcev in radikalov v Sremu, razen v okraju Stare Pazove, kjer nastopijo Nemci samostojno. Za spodnji Banat se ima volilni kompromis med Nemci in radikali zaključiti 12. t. m. V gornjem Banatu postavijo skupne kandidatne liste Nemci, Davidovičević in zemljoradniki. S. Pribežević je ponudbo teh strank za postavitev skupnih kandidatnih list odklonil.

Načrt

žrebanja dobitkov srečk državne razredne loterije 13. kola.

II. razred.

ŽREBANJE 7. februarja 1927.

Srečke, ki veljajo vedno le za en razred, bo treba do 1. februarja 1927 obnoviti in vplačati za celo srečko.

cela srečka Din 100—
polovica srečke . . . 50—
četrtina . . . 25—

sicer bodo prodane drugim reflektantom.

Največji dobiček v najprejnejšem slučaju dinarjev

560.000

Dob. k.	Dinarjev v sreču		
2	premijs po	200.000	400.000
2	»	80.000	160.000
2	»	60.000	120.000
2	»	40.000	80.000
2	»	30.000	60.000
2	»	20.000	40.000
4	premijs po	10.000	40.000
6	premijs po	8.000	48.000
10	»	3.000	30.000
70	»	1.000	70.000
400	»	300	720.000
2500	Dinarjev	1.768.000	

Srečke za Ljubljano in ostalo Slovenijo se morejo naročiti pri: Zadržni hranilnici r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19 ali pa v oglasnem oddelku «JUTRA» v Prešernovi ulici.

OBLEKE

lastnega izdelka Vam nud!

NA CENEJE

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova. 3

Naši kraji in ljudje

Anekdote iz Pašičevega življenja

Pašičeva osebnost postaja legendarna. Njegovi osebni častilci ga označujejo za najizrazitejšega predstavnika genija srbskega dela naroda in nekateri celo zatrjujejo, da je Nikola Pašić od svetega Save do danes največja politična figura v srbski zgodovini. Neštete epizode in anekdote oboje kažejo njegovo politično opreznost, duhaprijetnost in globokoumno miselnost.

Najpopularnejša je anekdota, ki pripoveduje, da je Pašić kot mlad inženjer zidal hišo in pozabil znotraj zgraditi stopnice. Tedaj je dojel stavbenik: »Nikdar ne bo Pašić dober inženjer!« ... Res je Pašić opustil svoj tehnični poklic in se posvetil javnemu delu, politiki. In ravno tu je ostal vselej inženjer, večni kalkulator, tehnik v politiki in diplomaciji, kakor da je študij eksaktnih ved dal njegovim prirojenim osebnostim zdrav, odrejen smisel ter razvil realno pojmovanje in hladno presojanje.

Pašičeva duševno uravnoteženost karakterizira dogodek iz leta 1903. Ko je po smoglavljenu Obrenovičev dobila Srbija s Karagorgjevič svobodo, je ljudstvo sprejemalo Pašiča kakor je hotelo in znalo. V nekem okrožju je večja skupina naprednjakov in liberalcev Pašiča izžvižgala in ga psovala. Pašić, ki se je mirno vozil sredi te demonstracijske množice, se je odkril in se zahvaljeval: »Hvala, hvala, bratje!« Čez: Jaz sem presrečen, da sem doživel plod svojega dolgoletnega dela. Da bratje, dolgo sem se boril za svobodo in sedaj, ko sem dočkal, da se narodna svoboda izliva na mene, kot strankarskega prvača in predsednika vlade. Hvala vam, hvala, bratje! Svoboda je človeku največji dar na svetu in narodna svoboda največji napredek. Če bi bil pod liberalci in naprednjaki kdorkoli izmed vas vzkliknil »uha«, četudi napram komu praktično bi bil takoj aretiran. A evo, bratje, vi psujete svojega predsednika vlade, pa vam nihče nič neče in ne more ... Masa se je po tem govoru hitro umirila ter popolnoma utihnila, ko je Pašić zaključil: Hvala vam, ker ste me prebrčali, da se je narod otresel okov in zavedel svobode, ki mora biti merilo in zavedanju dolžnosti in državljskih pravic.

Najslajše je se je Pašičeva umerjenost izkazala v najkritičnejših trenutkih pred izbruhom svetovne vojne. Pašić je veroval v zmago, veroval je, da Rusija Srbije ne bo zapustila. Na dan pred napovedjo vojne je bil ministrski svet v permanentni in je večina pritiskala na to, da bi se sprejela zahteve avstro-ogrške ultimata z enostavnim »da«. Zmajal so množice zahtevalo vojno, večina kabineta pa je bila proti njej. Pašić je ostal miren, poln zaupanja in je miril ministre: »Počakajmo na odgovor Rusije! Ne odlašajmo prej!« Dve uri pred odločitvijo je nervoznost ministrov dosegla vršek. Ruskega odgovora še ni bilo. Večina ministrov je pritiskala na Pašiča, naj vendar ustreže ultimatu. A Pašić je dosledno odgovarjal: »Ne pristane. Odgovor Rusije mora priti!« Čim dalje, tem mirneje je gledal svojo brado in se nervozno smehljaj. Sprejel je še dopisnika dunajske »Neue Fr. Presse«.

— Ekselencija, ali bo vojna?

— Vojna? odgovarja Pašić. Ne vem. Mišlite, da bo? Vse se bo končalo dobro.

In dopisnik NFP je brzojavil na Dunaj: Srbija je sprejela ultimatum.

Uro pred odgovorom na avstrijsko noto, ko so že vsi ministri v strahu pred negotovo bodočnostjo pozabili na svoj ponos in Pašiča moledovali, naj pristane na ultimatum, je Pašić še nadalje odgovarjal: »Počakajmo na Rusijo! In res je Rusija ravno ono uro pred Srbijo odgovorila Avstriji. Vojna. Pašić se je nasmehnil, ker je očrval Srbijo pred ponižanjem in obenem položil temelje k današnji Jugoslaviji.

Bili so še poznejše trenotki, ko je Potiorekova ofenziva grozila preplaviti Srbijo in je Narodna skupščina v Nišu zahtevala mir in je Pašić optužen in zasramovan stopal med ljudstvom, a dosledno odgovarjal: Vztrajajmo!

Ze prvih 24. ur po napovedi vojne, ko se je vlada in skupščina preselila v Niš, je bil Pašić na zgodovinski seji v niškem Oficirskem domu izpostavljen ostrim napadom

zbranih politkov. Posebno Veljković je izpadel in zahteval od Pašiča izjavo o zaščitanju Rusije. Pašić je odgovarjal: »Zaenkrat se zanašajmo samo nase, kakor na svoje kljuse. Ali nas bo podpiral tudi kdo drugi, tega ne vemo, marveč samo pričakujemo!« In ko je Veljković navzlic temu zahteval od Pašiča izjavo, ali bo Srbija v predstoječem oboroženem konfliktu sama ali ne, je Pašić odvrnil:

— Ne.

— Kdo pa še?

— Mi ... in ... Avstrija! se je glasil lakonični odgovor vedno prisrčnega starca. Tekom težkih dni svetovne vojne ni nikoli klonila Pašičeva samozavest. Ostal je napram zunanjemu svetu ponosen v svojem močju. Napram svoji okoliščini pa včasih šaljivo zabavljal. Jovan Marković, sedanjí pomočnik zunanega ministra, pripoveduje, kako je nekoč spomladi 1918 ves miz, svet na Krfu nervozno čakal Pašiča, ker je bilo treba povodom manjše grške zmage v cerkev k blagodarjenju. Pašiča ni bilo od nikoder in Protić je k njemu poslal Markovića.

— Ne grem! je odvrnil Pašić. Povej Stojanu in ostalim, naj me ne čakajo in naj gredo prej v cerkev, da se pomolijo Bogu, ker imajo vsi več grehov kakor jaz ...

Nikola Pašić dan pred smrtjo.

Dve sta bili glavni obliki Pašičeve državniške veščine: genjalnost kombiniranja v notranji in stalnost pravca v zunanji politiki. To razodeva, kako da se je Pašić znal uveljaviti za velikega evropskega diplomata, a še bolj, kako je znal nase navezati množice naroda, ko navzlic polstoletni parlamentarni praksi ni bil briljanten besednik ali, kakor pravi Dragiša Lapčević, niti povprečen govornik. Četudi jasen v svojih večjih izjavah, mu je često zastajala beseda, se zapletala in prehajala v timoško narečje, ki se ga nikoli ni otresel. Pašičev »ovaj« pa »onaj« je v spletu številnih spontanih duhovitosti rodil celo vrsto anekdot (Bajade), ki krožijo med narodom. Četudi posamezne nimajo esence za dober politični dokov, so vse značilne za Pašičevo popularnost v dobri in hudobni sodbi naroda.

V ožjem krogu pa je Pašić znal često govoriti izredno skladno, globokoumno, da je fascinaliral vsakogar, ki ga je kdajkoli čul v parlamentu in v kritičnih trenotkih je vselej znal vživati zaupanje, ker je ostal nepokolebljiv, ko so drugi izgubljali vse nade. Ko so ga na potu preko albanske Golgote preklinjali: »Proklet bodi!« — je pristopil k razdraženemu starčku in mu prekal besedo z moškim in pomirljivim odgovorom: »Molči nesrečni starče! Tako je moralo biti. Ti me proklinjaš, a tvoja deca nas bo vse blagoslovila!«

Dočim je politika bila polje Pašičeve aktivnosti, je bilo življenje predmet njegovega opazovanja in razmišljanja. In kakor so njegove politične istine — kakor pravi Spa-

lajković — bile vsebovane v nekoliko enostavnih zaključkih, tako je tudi njegova življenjska filozofija obstajala v par preprosti moralnih in obstraktnih nazorih.

Nekoč je pri njem bilo v posetu par ožjih prijateljev. Razgovor se je vodil o Bogu. Povod za ta pomenek je dal nedaven težki zločin v Beogradu.

— Menda res ni Boga! pravi eden izmed zbranih. Če bi bil, se ne bi dogajali zločini in bi bilo več pravice med ljudmi ... — Eh, eh ... se v pogovor vmeša Pašić. Zakaj pa naj bi Bog bil ravno zandarm?

Misel enostavna, toda izraz filozofskega spiritualizma. Kako je treba živeti? Za Pašiča je obstajal samo en odgovor. Treba je živeti razumno. Pisce se ravna po nagonu, ljudje po razumu. Naš zakon je v nas samih. Življenje je gledal Pašić brez iluzij, a tudi brez bridkosti. Vedel je, da je vse minljivo, tudi sreča in slava. Tožna je resnica biblijskega pesnika: Mi smo zapislani smrti, zaman je vsa človeška domišljija.

Težave mariborskega gledališča

Zdi se, da je obsojeno mariborsko gledališče v večne težave. Najprej ni bilo zadostne subvencije, sedaj pa, ko ima skoro isto subvencijo kot druga oblastna gledališča, pa je obisk včasih neprimerno slab in zato prejemki dnevne blagajne prav ptiči: res je, splošno denarno krizo občutijo tudi ostala gledališča, za mariborsko pa to lahko postane naravnost katastrofalno, ker je določeno v novem proračunu zopetno znižanje državne subvencije, pa tudi mestna občina mariborska jo namerava na četrtino ali vsaj na polovico zmanjšati.

Priznati se mora, da dela letos drama izredno hitro, saj sledi premijera premijeri, čeravno ne vemo, zakaj morajo biti v teh prilikah samo komadi, ki zahtevajo orkestralno godbo in s tem predstavo podražijo. Opera z Leoncavalloviimi Pagliacci in Mozartovim Bastien in Bastienne ter Offenbachova opereta Lepa Helena tudi nista imeli dovoljne privlačnosti, vsaj ne trajne. Kaj boljše se najbrže ni dalo po lanskoletnem pavziranju na novo naštudirati, saj je bila voljska muzika na vedbah in ira zbor čas za vaje samo zvečer, kadar je oder prost.

Ob koncu lanske sezone se objavili prijatelji mariborskega gledališča svoje najboljše nasvete, kako doseči zopet zaupanje občinstva. Zgodilo pa se je seveda prav malo, da ne rečemo prav nič, od vsega tega, baje ker je treba štediti pri malenkostih. Pretežno breme za mariborsko gledališče so pač predvsem oni igralci slabših zmoglosti, ki so jih vsilili razni obzirji; tega balasta bi se bilo moralo mariborsko gledališče otresti že letos; raje manjše število, a boljših umetnikov! Sedaj se seveda vpraša, kako priti iz vseh teh težav, ne da bi se povečal dolg, ki je že narastel mnogo previsoko? Ko bi imeli pri nas agencije, kakor jih imajo v Italiji, ki posojujejo c celotnemu knjižnemu in notnemu materialu tudi odrsko opremo in celotne kostume, ali bi vsaj bilo mogoče se z izmenjavanjem ogniti novim stroškom, ker vsaka nova oprema zahteva mnogo več stroškov kakor pa primaša dohodkov, potem bi že šlo na kak način. Tako pa! Ali naj sledi znižani subvenciji v aprilu redukcija za celo sezono angažovanega osebja? Saj je nove angažmane potrdilo pristojno ministstvo in priporočalo še nove, ki jih sedaj ne bo mogoče plačati. In k vsemu temu še nezadosten obisk! Naj se uprava vsaj sedaj ob zadnji ur ravna po prijateljskih nasvetih! Zaenkrat je vsa rešitev v publiki sami, ki je še lani polnila štiri abonmaje, letos pa so trile komaj zasedeni. Ali torej publika seže vsaj po blokih, da ne bo prepozno. Držimo, kar imamo! Mi imamo še opero, medtem ko je v Gradcu nimajo več!

Nova stanovanjska novela in hišni posestniki

Dne 4. t. m. se je vršil na verandi hotela »Uniona« v Ljubljani zelo dobro obiskan sestanek hišnih posestnikov, ki ga je otvoril in vodil društveni predsednik g. Ivan Prelih, s pozdravom vseh udeležnikov. Velika udeležba je pokazala, da se posestniki vsestransko zanimajo, kaj jim je donesla stanovanjska novela in kako hočejo urediti svoje stališče napram najemnikom v prihodnjem letu, ko preneha vsaka stanovanjska zaščita.

Glavno poročilo je imel g. Prelih, ki je najpoprej orisal težave posestnikov, ki so jih imeli pri izdelavi nove stanovanjske novele pri raznih političnih strankah.

Važne spremembe so glede termina, da se s 1. majem 1927 preneha dodeljevanje stanovanj in da bodo od tega časa hišni posestniki sami oddajali stanovanja najemnikom, ki si jih bodo sami izbrali. Določilo glede državnih uradnikov v tem času je nejasno. Važna pridobitev je nadalje, da se je število zaščitenih najemnikov po novi stanovanjski noveli zelo zmanjšalo in da ni so več zaščiteni trgovci in obrtniki glede na število pomočnikov ali vajencev, ter bančni in drugi zasebni uradniki, delavci pa samo do 2.500 Din skupnih mesečnih dohodkov.

Nesmiselno pa je določilo v smislu čl. 4. novele, da se mora vsak posestnik, ki stanuje v tuji hiši, seliti v svojo lastno hišo, ker bi se s tem število stanovanj v mestu zmanjšalo. Najbrže je bilo mišljeno to samo za nove hiše, ker v Beogradu v prvih hišah polno praznih stanovanj. Zato je najbrže kovali, da se stanovanjska sodišča ne bodo v polni meri posluževala tega člena, kar bi dovedlo do mnogih absurdnosti. Stanovanja s petimi sobami so izzeta od dodelitve in če so stanovanjska sodišča v Sloveniji začela drugače to določbo izvajati, je

To je prekrasen doživljaj! reče vsak posameznik ko zapušta Kino »Dvor«

OPATOVA LJUBICA

(MANON LESCAUT)

Lya de Putti

Vladimir Gajdarov.

Dahes predstave ob pol 11, 3, pol 5, 6, pol 8 in 9. — Predprodaje vstopn c danes od 10 — 12 in od 2 dalje.

KINO »DVOR« Telefon 730.

sigurno pričakovati, da bo višje stanovanjsko sodišče odločilo v smislu zakona v korist hišnih posestnikov.

Kar se tiče najemnin, se je povišalo za enkrat samo stanovanja s štirimi sobami na 8kratno predvojno najemnino, za ostala stanovanja pa je določen prost sporazum in se imajo najemniki s posestniki pobotati za najemnino za 1. november 1927. Ako se do takrat ne doseže sporazum, je hišni posestnik upravičen, da odpove stanovanje za 1. november 1927. Odpoved se mora izvršiti do 1. oktobra 1927. Nejasno pa je, kakter oblast je izvršila, pri kateri naj se odpoved vloži. Radi tega se bo pravočasno vložila odpoved, da se reši eventualni kompetenčni spor. Glede novih najemnin je predsednik priporočal skrajno obzirnost in naj bi se vsi posestniki strogo držali, da ne povišajo preko zlate valute, t. j. za manjša stanovanja 10kratno, za večja 12kratno in za luksuriозна in dobro situirane najemnike pa ne čez 15kratno. Posestniki, ki bi se ne držali teh določil, bi grešili proti lastnim interesom in je treba to preprečiti. Ob enem pa naj se zahteva od vseh najemnikov, da sprejmejo hišni red na znanje in se zavežejo, da se bodo po njem ravnali.

Nato je o nekaterih točkah natanko in obširno poročal še društveni zastopnik g. dr. I. Regali, ki je enako priporočal skrajno previdnost pri prekomernem povišanju, ker bi to lahko doneslo slabe posledice. Razlagal je tudi še druge točke stanovanjske novele s pravnega stališča in izpodbijal nekatere razlage v dosedanjih praksi stanovanjskih sodišč.

Dr. Anton Božič petdesetletnik

Kdor ga pozna, se čudi, da je že petdesetletnik. Po svoji zunanosti in živahnosti spada ravno tako kakor politično k — mladim.

V mali kmečki hišici v Stročji vasi pri Ljutomeru je bil rojen dne 12. decembra 1876. Posestvo majhno, rodbina velika: tako je mladi Anton spoznal že pod rodnim krovom vso resnost in trdost življenja našega malega kmečkega posestnika.

Zgodilo se je tudi v tej hiši tako, kakor po stoterih drugih kočicah po pregošto naseljenih Slovenskih goricah: komaj si zapustil ljudsko šolo, si moral v svet za kruhom, ki ti ga ni mogla dati domača gruda. Anton Božič je šel na gimnazijo v tedanji nemški Maribor. Živel je na gimnaziji in na vseučilišču življenje slovenskega študenta. Zabave in kruha je bilo malo in nič — učenja mnogo. Kljuboval je tudi Božič vsemu pomanjkanju ter je šel vztrajno za svojim ciljem, doseči akademske časti in potem delati v narodu.

Po dovršenih študijah je došel leta 1901. v Celje. Posvetil se je najprej poklicu sodnika. Pa mu je bil preozek klub temu, da so ga zanimala pravna vprašanja nad vse. Vstopil je po nekaterih letih v odvetniško pisarno svojega očjega rojaka dr. L. Filipiča v Celju, ki jo je po njegovi smrti tudi kot odvetniški prevzel. Iz iste rodbine je tudi njegova soproga in ugledna narodna mati svoje rodbine.

Baš ko to pišem, našemu petdesetletniku v nevoljo in našim mlajšim za vzgled, je poteklo 20 let, kar je bila ustanovljena za nekdanji Mali Štajer Narodna stranka. Dne 8. decembra 1906. se je vršilo v veliki dvorani Narodnega doma celjskega ustanovno zborovanje te stranke, ki je imelo preokreniti politično in gospodarsko življenje štajerskih Slovencev. Na tem obnem zboru vidimo dr. Božiča kot gospodarskega referenta — in na tej poti je ostal do danes. Leta 1906. je sestavil za naše kmečko ljudstvo docela nov socialni in gospodarski program, na čegar izvršitvi dela še danes v množestvenih gospodarskih korporacijah. Dr. Anton Božič je ustvarjal pozitivno, z njegovim neposrednim sodelovanjem je nastala dolga vrsta daseg je krepkih združenj in drugih gospodarskih korporacij. Doktor Božič se je takoj javil tudi k sode-

lovanju v celjski Zadrudni Zvezi ter ostal tam od l. 1906. do 1910. v nadzorstvu, od l. 1910. pa vse do danes pa načeluje tej zadrudni centralni organizaciji, ki šteje danes 205 članic. Poleg tega načeluje dr. Božič tudi »Lastnemu domu« in Mestni hranilnici in je odbornik raznih drugih gospodarskih ustanov. O njegovem zadrudnem delu bi se dala napisati cela knjiga. Ostal je zvest svojim temeljnim gospodarsko-političnim idejam: naš kapitalno slab narod, ki obstoja v glavnem iz malih kreditov obrtnikov in delavcev, treba organizirati na zadrudni podlagi, da se mu preskrbi cenen kredit za obrat in da se mu more potom produktivnih in nakupoprodajnih združenj zboljšati produkcijo in zvišati dohodke. To je tudi prava in edina pot k kulturnemu napredku naroda. Kajti v hiši je potreben najprej kruh, potem šele pride vse drugo!

V Celju je bilo treba imeti Slovence veliko odločnosti in globokega narodnega prepričanja, da je vztrajal na svojem mestu. Ves naš narod na Malem Štajerju je bil obupno nacionalno bitko proti neprimerno močnejšemu in bolje oboroženemu sovražniku. Središče te borbe je bilo v Celju — dem heissen Boden! — V to bitko je posegel naš petdesetletnik ne le na ta način, da se je kazal s svojo rodbino vedno odločnega narodnjaka, temveč pozitivno s sodelovanjem v množestvenih društvih. Znana je njegova odlična vloga pri gradnji Sokolskega doma v Gaberju. Videl je, da mestno nemstvo naskakuje z vso silo okoliško občino — in posegel je tam v boj s svojim bogatim znanjem in delavnostjo. Dolgo vrsto let je tam deloval kot gospodarski referent tako vzorno in uspešno, da so imeli respekt pred njim tudi narodni nasprotniki. Delo je bilo, kakor povsod, tudi tu najboljše obramba!

Vredno je bilo vsakomur od nas živeti že zaradi tega, da smo doživeli svoje narodno osvobojenje. In Seje mi v Celju. Nekdaj Cilli, sedaj Celje, nekdanj na magistratu frankfurtarice, sedaj naše mile slovenske in državne barve! Vendar so odlični naši moške prepričanja, da je uprav sedaj naša sveta dolžnost, delati za uspeh in procvit tega lepega, s takimi žrtvami svetovne vojne pribojevanega mesta. Našega petdesetletnika vidimo v mestni posvetovalnici na delu kot finančnega referenta od tedaj, kar imamo slovenski mestni svet, pa vse do danes. To delo je tako obširno in zahteva toliko truda in znanja, da zahteva celega delavnega moža. V podrobnosti se nam tu ni možno spuščati, želeli je le, da bi se kljub hudobnemu in otročjemu kljubovanju nekaterih malih ljudi vendar oživotvorili zadnji dve njegovi ideji: regulacija Savinje in stavba mestnih stanovanjskih hiš.

In končno kot prijatelj v imenu množestvenih prijateljev: Še na mnoga in mnoga leta!

Proračunska seja ptujskega občinskega sveta

Ptujski občinski svet je razpravljaj na svoji seji dne 3. t. m. o mestnem proračunu za leto 1927. Predsednik finančnega odbora, g. dr. Fermevc, je podal sledeče poročilo:

Od preobrata dalje se trudimo, da uredimo mestno gospodarstvo in je prilagodimo povojnim razmeram. V prvih letih je bilo težavno spraviti v sklad mestne potrebe z rednim dohodki in sestaviti povsem zanesljiv proračun za vsako bodoče gospodarsko leto. Po mnogem prizadevanju pa smo uredili predvsem mestno knjigovodstvo. Dosegli smo pravilne računске zaključke, ki so nam kazali jasno sliko mestnega gospodarstva. Računski zaključek za preteklo leto 1925, ki je bil v seji občinskega sveta dne 27. 9. 1926 odobren, nam že dokazuje, da je bilo gospodarstvo v preteklem letu povsem urejeno. Mestna uprava se je v smislu strogega naročila z vseh potrebnimi izjemami držala proračuna, tako, da se posamezne računске postavke v bistvu niso prekoračile. Glasom omejenega računskega zaključka je bil uspeh za leto 1925 povsem dovoljen. Po proračunu za leto 1925 so znašali izdatki Din 1.731.517, po bilanci pa 2.119.322.63 tako, da je bil proračun prekoračen za Din 387.805.63. Dohodki pa so znašali po proračunu Din 1 mil. 589.517, po bilanci pa 1.755.049.43, torej prebitek Din 165.532.43. Ker je bilo torej na dohodkih prebitka Din 165.532.43, po proračunu pa primanjkljaja 387.805.63, je znašal primanjkljaj napram proračunu Din 222.273.20.

To prekoračenje proračuna je bilo v letu 1925 upravičeno, ker se je takrat izvršil glavni del elektrifikacije in se je za cestno razsvetljavo in za javna poslopja izdalo nad Din 300.000, kar v proračunu ni moglo biti predvideno.

Za sestavo proračuna za leto 1927 smo

Gesla Nikole Pašiča

Moj je princip uvek bio:

— »Pravica i narodna volja«

— »Ragu i udu i svojcu, ali«

»Uvek sam imao jednu uvek«

— »Bila je u voljanosti za narod«

Bila naroda, u oči naroda uvek bio«

Moj je princip uvek bio:

— »Raditi s narodom za narod«

— »Raditi i u sporije, ali«

uvek samo sigurnim putem«

— »Bolja je i poginuti za slobodu«

svoga naroda, no ostati tuđi rob«

Nik. P. Pašić.

Nik. P. Pašić

KANTOROWICZ

liker, star nad 100 let, dobite v vseh delikatesnih trgovinah.

vzeli dalje v podlago bilančne zaključke za prvih 9 mesecev v letu 1926. Glasov zaključka do 30. septembra 1926 znašajo izdatki Din 1.542.504,20, dohodki pa 1.499.444 Din 20 par tako, da znaša primanjkljaj samo Din 43.060.

Ta računski zaključek nam daje kolikor toliko zagotovilo, da je bila podlaga za proračun leta 1926 pravilna in da smo proračun za leto 1927 sestavili v okviru lanskega proračuna. Kot načelo nam je predvsem veljalo, da ne smemo pod nobenim pogojem še bolj naviti obče davščin, kajti da ne smemo še bolj obremeniti našega meščanstva hišnih lastnikov, trgovcev, obrtnikov, najemnikov in drugih slojev, ker trpimo vsi pod težko gospodarsko krizo. Četudi nam torej ni bilo mogoče znižati doličlad in drugih obče davščin smo se pa potrudili urediti mestno gospodarstvo na podlagi dosedanjih rednih in izrednih dohodkov.

Glasom tako sestavljenega proračuna znašajo potrebščine mestne občine za upravno leto 1927 Din 2.030.421, redno kritje za te potrebščine znaša 852.047 in se izkaže proračunski primanjkljaj Din 1.178.374.

V svrhu kritja tega proračunskega primanjkljaja se imajo pobirati v upravnem letu 1927 doklade, davščine, naklade, pristojbine in takse v popolnoma isti izmeri kakor v tekočem letu.

Posebno moramo poudarjati, da se nikakor ne moremo odreči obče, cestni nakladi za splošno in brzo vozno blago, ki nam donaja okrog 150.000 Din. Ta doklada se je pri nas že popolnoma udomačila; odmerjena je tako, da ne obremenjuje občutno zlasti naših trgovcev in tudi nikakor ne kaže neugodnega vpliva na naše tržne cene, ki se radi te doklade gotovo ne višajo.

Z navedenimi dokladami in obče davščinami dosežemo kritje v znesku Din 1 mil. 153.995 in se izkaže nampram proračunskemu primanjkljaju 1.178.374 samo še nekrit primanjkljaj 24.379, katerega je kriti s prihranki in proračunskimi prebitki.

Cestna naklada, ki smo jo zgoraj omenili, je za naše mesto nujno potrebna za vzdrževanje cest in ulic, za katere pa se do sedaj ni moglo mnogo storiti. Ceste in ulice pa so popravila nujno potrebna. Doklada se bo morala torej izključno vporabiti v to svrhu in itak niti ne bo zadoščala.

Mestna občina ima še izvršiti mnogo važnih nalog, ako hoče mesto vsaj nekoliko modernizirati in dvigniti ter nuditi meščanom iz higijenske stališča najpotrebnejše ugodnosti. Do sedaj smo s pomočjo naše Zdravne elektrarne mogli samo dokončati elektrifikacijo mesta. Našemu meščanstvu pa primanjkuje še vedno zdrava pitna voda. Pogrešamo kanalizacijo, zdravil in zadostnih stanovanj, naše šole niso v primerljivi prostori, sodišče in davčni uradi, nastanjeni po stanovanjskih hišah, nimajo lastne stavbe. Potrebna je sistematična regulacija Gradišne in Drave. Treba bo čim prej začeti obsežno akcijo, da se vsaj približamo temu prepotrebemu delu. Šele potem, ko reši mesta občina ta važna vprašanja, bo postal Ptuj mesto, sposobno tudi nadaljnjega gospodarskega razvoja. Vse to pa seveda ni mogoče izvršiti z dosedanjimi rednimi in izrednimi dohodki, ki so nam na razpolago, temveč samo z izrednimi dolgoročnimi krediti.

Z odobritvijo proračuna je torej mestu zagotovljeno le redno gospodarstvo, misl pa predvideni izredni izdatki in navedene prepotrebne svrhe.

Občinski svetnik Spruščina je predlagal, da se o proračunu še ne sklepa, ker odborniki še nimajo v rokah prepisa proračuna. Župan g. dr. Senčar je pojasnil, da iz tehničnih vzrokov ni bilo mogoče pravočasno izgotoviti prepisov, ki pa se bodo na vsak način obče, odbornikom še dostavili. Proračun pa je potreba nemudoma rešiti, da se doseže še pred novim letom odobritev. Obče svetnik g. Prišič je izjavil, da je finančni odsek, kakor to izhaja iz poročila referenta, proračun skrbno predelal in do skrajnosti krčil vse izdatke. Predlagal je torej, da se proračun v tej seji sprejme. Za ta predlog so glasovali vsi odborniki, izjemno obče svetnik Spruščina.

Tako je bila proračunska debata po prvotnem viharju v miru zaključena.

Čebeloreji v Prekmurju grozi pogin!

V Prekmurju je čebeloreja zelo dobro razvita. Samo v srezu Dolnje Lendave je nad 2300 panjev čebel. Ker je v ugodnih letih paša povoljna, osobito na akaciji in ajdi, prinaša čebelarstvo tamkajšnjim kmetovalcem lepe dohodke. Letošnje leto pa je, kakor povsod, tudi v Prekmurju eno najslabših radi prehrane čebel. Nujna je zato državna pomoč s trošarine prostim sladkorjem, če hočemo obvarovati to narodno gospodarstvo. Prekmurški čebelarji so bili v neugodnih letih navajeni na pomoč s strani države s cemerjnim sladkorjem.

Tudi letos so tukajšnji kmetovalci zaprosili za pomoč, pa žal brez uspeha. In kolikor nam je znano, so od povsod vse prošnje srezkih poglavarjev odnosno velikih županov in ministrstva za poljoprivredo ostale pri finančnem ministru negativno rešene. Ali res nima finančni minister umevanja za tako važno panogo kmetijstva, ki daje državi tako veliko dohodkov? Gotovo odtehta donos čebeloreje trošarino onega sladkorja, ki bi ga po tvorniški ceni dobili kmetovalci! Razumljivo je, da bo na ta način vsled previsokih cen sladkorja pomrlo na tisoče panjev čebel samo v Sloveniji. Dnevno prihajajo poročila od vseh prekmurških občin, ako ginejo čebele vsled gla-

du. Samo v eni županiji dolnjelendavskega sreza je pomrlo do sedaj radi slabe prehrane do 300 panjev čebel. Kaj prinese zima, je razumljivo. Zato naj bi se vsi poslanci brez razlike strank zavzeli in poučili fin. ministra, kako veliko škodo bo trpela država, ako ne dovoli trošarine prostega sladkorja. F. P.

Vintgar opustošen

Silne jesenske povodnji so napravile v našem prelepem Vintgarju strašno razdejavanje: podivjani vodni elementi so odnesli vse tri mostove, tudi onega nad slapom, potrgali vse galerije in porušili vsa pota. Zveza za tujski promet v Sloveniji, ki je zadnja leta z velikanskimi stroški vzdrževala pota, mostove in galerije v Vintgarju, je sklicala včeraj sestanek najbližjih interesentov, da bi se mogla ugotoviti škoda, ter da bi se vse potrebno ukrenilo, da se reši ta nepročljiva atrakcija blejske okolice sigurnega pogina. Tega sestanka so se udeležili gg.: ravnatelj ing. Bachmann kot zastopnik Kranjske Industrijske Družbe, šef šumske uprave na Bledu ing. Fran Miklavčič, zastopnik občine Gorje g. Jan, predsednik Zveze za tujski promet v Sloveniji, dvorni svetnik dr. Mar. tov. G. Golob ter ravnatelj Pintar. Po temeljitom ogledu poškodb in opustošenosti se je ugotovilo, da bi za solidno popravilo vseh naprav v Vintgarju bilo potrebno najmanj 70.000 Din. Zveza za tujski promet se bo obrnila na kompetentne faktore s prošnjo za primeren pomoč. Ako ta izostane, potem se zna zgoditi, da se bo morala Vintgarska soteska zapreti za prehod, kar bi značilo definitivno izgubo ene naših najzanimivejših naravnih krásot na škodo našega tako lepo se razvijajočega tujkega prometa. Upajamo, da se bo lažje našlo, da ako Zveza ne bo našla na gluh ušesa tam, kjer bi se moralo odpreti roke.

Pojasnjene umor finančnega stražnika pri Št. Ilju

Maribor, 11. decembra. Nedavno smo poročali, da so aretirali nekoga Bezlaka, enega zmed morilcev finančnega stražnika v obrežnem Št. Ilju v Slovenskih gorah. Preiskava in poizvedovanje za storilec je dolgo časa tekla brezuspešno. Bilo je jasno, da so bili udeleženci tihotapci, vendar ni bilo mogoče zvesti ničesar konkretnega. Te dni pa so prijeli orožniki v bližini Št. Ilja ob državni meji komaj 16letnega Dominika Jamernika, sina posestnika Alojzija Jamernika iz Vukovskega doma. Je pri zaslišanju nenkrat priznal, da je bil usodnega dne ob 8 zjutraj udeležen pri umoru najdenega finančnega stražnika. Večji del je stal ta dečko ob robu gozda na straži. Na kraj umora je prišel namreč 16letnik Jamernik s štirimi drugimi tihotapci, katere je takoj opozoril, da je videl v bližini finančnega stražnika. Predno pa je finančni stražnik tihotapce opazil, so ga ti že zgrabili. Najprej je skočil nanj nekaj Alojzij Golob ter pograbil za stražniško puško. Drugi mu je zamašil usta in zakril oči. Nedavno aretirani Bezlak pa mu je z ostrim nožem preževal vrta, dočim je mladenič Jamernik držal žrtev za noge. Bezlak je nato stražnika, ki je še kazal nekaj znakov življenja, tolkel s puškinim kopitom po glavi in prsih. Dokler ni bil finančni stražnik mrtev. Morilci Bezlak, Jamernik in Golob so že v zaporu mariborskega okr. sodišča, medtem ko je še četrti udeleženec nekje v Avstriji.

Detektiv Jože

Ljubljana, 11. decembra. Pred nekaj dnevi se je sukal okrog kolodvora in ni znal ne kod ne kam. Premisljeval je o tem in onem, nato pa je stopil v neko kavarno, podprl glavo z roko in se zamislil. Po glavi so mu rotilo pisane misli, ki so zadevale druga ob drugo, se lovile iz kota v kot možgan in se nekje vzevale v trden sklep, da mora nekako priti do večje vsote denarja.

Na pošten način ravno ne bo šlo, da bi kradel, je premisljivo in je poskus združen z raznimi težavami in nerodnostmi. Bolje je torej iztuhlati kaj originalnega, kar bo morda tudi več vrsto. Jože, tak pozurnaj se no!

Mislil so se postile z večjo naglico in ena sila je noderala drugo. Nenadoma pa se mu je zjasnilo, oči so mu skoro stopile iz jamice, zasmejal se je med zobe in udaril se je z dvema prstoma na čelo. Takoj nato se je ozrl okrog sebe, kakor v bojazni, da je koga uganil njegov načrt. Videti pa, da je sam, je jel razvredniti svoje misli, ki so se tikale njegove dobre znanke brezposelne natakarije Franke, ter nekoga oženjenega gospoda z družino, ki pa je bil tudi Frančin znanec. Šele prav na koncu je pomislil tudi na orožnika, stražnika in detektiva. Teh zadnjih se je malce prestrašil, po žirovta ga je stresel mraz, zato tudi dalje ni več mislil.

Popoldne se je vzel na vlak in se odpravil tja proti Zagorju. Nomenil se je v bližnjo vas, se oziral po hišah in slednjič vstopil. Potrkal je na vrata in stal pred mlado gospo.

«Dobro dan!», «Dobro dan!» — «Saj ste vi, gospo M. soproga trgovca!» — «Kajpak, da sem!» — «Saj je vaš mož obleden tako in tako in pride večkrat v Ljubljano?» — «Sedela je to on!» — «Na, potem je pa prav!» — «Ta prav je!» — «Moj Bog, kaj pa mu bočete, pa menda vendar ni česa napravil?» — «Taj je moje sreče! Temu moram priti v okoliš. Sedela, vi ste golufana. Mož vas golufa, kakor sta golufala mene in Franke. Čuile, gospe, vaš ponos je gotovo užljen. Ne bo vam morda žal za nekaj stotakov, ki jih potrebujem, da doženem krivdo oba!»

Gospe je pomislila in hotela že seči za denarjem. Jožetu se je srce kar smejala vsečlja. «Čisti eto mi dajte, to bo popolnoma za-

dostoval!» Gospa pa se jo ta hip vendarle premislila. «Čakajte, dala vam bom tudi štiri tisoč, vendar morate priti z jasnimi dokazili!»

Tedaj Jože skoro ni verjel, da znajo biti tudi razlajene ženske toliko oprezne. Moral se je zadovoljiti z obljubo, kakor nasprotno tudi ona. Preje sta si dejala, da bosta molčala, dokler se zadeva ne razreši kakor grob. Jože je stopil zopet na cesto, gospa pa za možem, ki se je mudil v drugem koncu hiše. Skočila je pred njega ter dvignila roki: «Tako, tak si!» in mu je vse povedala. Po nekaj minutah je Jožeta nekdo stisnil za vrat in ga odvedel nazaj do gospe. Gospod je pokazal na gospo in bruhnil: «Tako, zdaj-le, ko sem jaz poleg, pa govorite!» Jože pa ni dal od sebe glasu in se nasmehnil šele, ko je dejala gospe: «Zdaj šele vem, vi ste od poljele!»

Gospojina konstatacija je delovala tudi na gospo, porazila in tako se je mogel Jože mirno odpraviti.

Danes dopoldne je sedel Jože zopet v neki kavarni, kjer je včasih sedela tudi Franke. Nenadoma pa se je zvrnil iz zamisljenosti in se naslonil nazaj. Pred njim je stal gospod, tega gospa mu ni hotela dati denarja, da bi dokazal, da se golufana. Gospod je namreč zvedel medtem, da Jože ni od poljele, marveč da je samo Korošec Jože iz Kolodvorske ulice, sicer velik elegant, drugače pa prebrisane, privatni uradnik brez posla, velik ljubimec ljubljanskih brezposelnih natakarij, ki je z roko krčžil že na 'evo, sedel v zapori itd. Trenutek se in Jože se je seznanil s stražnikom. In videl je tisto sliko, ki jo je videl že on dan v kavarni v mislih in ki so jo preneale druge svetlejšje.

Na primernejša božična darila
za vsakršno orodje in tehnično prečizna risalna orodja in drugi tehnični pripomočki katere kumte nimate v strokovni trgovini VILJEM EQUAROT Ljubljana, Šelenburgova ul. 4. dv. r. šče

Porota

Uboj v rodbini

Maribor, 11. decembra. V Partinju, okraj Sv. Lenard v Slovenskih gorah je živel komaj 20letni posestnik Jožef Korošec v vednem prepiru s svojo ženo. Pri hiši je bil 73letni tast Valentin Dominik, s katerim pa se je obtožen Korošec ravno tako slabo razumel, kakor z ženo. Z vsemi, tudi z obema otrokoma, je postopal Korošec skrajno surovo. Ker se kljub ženinih prošnjam ni poboljšal, je žena Korošca končno zapustila in odšla z otrokoma k posestniku Jakobu Dajčmanu, 73letni stari oče Dominika pa je ostal doma v hiši pri Korošcu. Dne 6. avgusta 1926 se je vrnil Jožef Korošec iz Maribora, kamor je vozil na prodaj 2 svinji. Radi tega se je pričel po povratku pripraviti s tastom Dominikom, katerega je začel nenkrat tolči po glavi, daviti za vrat in ga nazadnje vrzel k postelji ter mu pri tem zlomil dve rebri. Stari Dominiko je ležal nato 7 dni v polnevarstvenem stanju, izgubil dal govora in je končno vsled otrpnenja možgan dne 14. avgusta umrl.

To pa razbesneleu Korošcu še ni bilo dovolj. Drugi dan, dne 7. avgusta je šel k posestniku Dajčmanu, ki kateremu je usla njegova žena, vdrl v stanovanje, pograbil ženo za lase, jo vlačil po sobi sem in tja in jo z nožem ranil na vratu, senco, preko križa in desnem stegnu tako, da jo je na pomoč priložili posestnik Dajčman že vso krvavo rešil iz zločinskih rok njenega moža, kateremu je bilz nož iz roke.

Korošec je stal danes pred poroto radi hudodejstva uboja in težke telesne poškodbe ter prestopki tatvine, ker je na pogebu od Dajčmana še ukradel dve srajci in 180 Din denarja. Dejanje priznava, zagovarja pa se z razdraženostjo in zmedenimi možgani.

Porotniki so zanikali vprašanje na uboj pri Jožetu Korošcu in potrdili samo vprašanje glede hipno omračenega uma, v katerem je Korošec izvršil dejanje. Z ozirom na to je bil obsojen na 3 mesece ječe.

Pred sodniki

Vojska z izterjevalci

Posestnika France Jamnik in Franca Skubic iz Lanči bi morala plačati zaostale davke, skupaj okoli 5000 Din. Ker nista plačala, je prišel 1. julija letos davčni izterjevalec Ivan Novak, da bi bil prodal njuno, že zarubljeno vino. Mož je vzel za asistenco dva orožnika iz 8. konjače.

Ko so dospeli, niso našli gospodarjev doma in izterjevalci je poslal njune žene, naj jih česta iskat na travnik in povprašat sosed, če bi jih kdo hotel te zadrege rešiti in jima posoditi denar.

Ker se ženi celo uro nista vrnila, je Novak hotel iti v Javornikov hlev, ki je pa bil znotraj zaprt, a vrata so bila v vilami podprta. Nekaj gonjač je zlezal skozi okno in odstranil ovire. Izterjevalec je ukazal gonjačem, naj vsakemu dolžniku odčeno 2 govedl, kar so tudi storili.

Ko so videli sosede, kaj se godi, sta zavročali Anka in Franca, a vmes je kričal mladi Jakec.

Medtem so dospeli gonjači z živino ter orožniki in Novak do kapelice ob državni cesti. Tam jim je prišla nasproti cela procesija domačinov, ki so s poljskim orodjem oboroženi navtili na izterjevalce.

Predvsem so se spravili nad gonjače, jim privoščili pet bat in v vilami in jim odvzeli živino. Mladotenec Jožek si jih je pa izbral za tarčo ter jel metati vanje kamenja. Ženake so branile razburjeno živinco z grablami. Orožniki so dobili drugi dan pomoč iz Ljubljane in so šele tedaj odnešli živino.

Obtoženih je bilo 15 kmetov, moških in žensk, ki pa pravijo, da niso krivi, da se je zmerjeval vse vprek in da še orožniki ne vedo dobro, kako je bilo.

Obsojenih je bilo samo 8 oseb po 10 in 14 dni; Jožek, ki je metel kamenje, je dobil 3 dni, a Anka pa 50 Din globe, ker je zmerjala.

Zadeva je bila zelo resna. Izkazalo se je, da vaščani niso bili za napad dogovorjeni, zato so dobili precej milo kazni.

Poslano!

Vse

gospodinj, katere do sedaj še ne kupujejo prvovrstnega pridelka h kavi, naše domače **KOLINSKE CIKORIJE**,

prosimo,

da s popolnim zaupanjem povsod zahtevajo **KOLINSKO CIKORJO** in gotovo bodo zadovoljne. — Pri nakupovanju

pazite,

da dobite pravo našo **KOLINSKO CIKORJO**, katero iz najboljših snovi z novimi modernimi stroji izdelujejo izvežbani domačini in ki zato zasluži, da se vporablja v vsaki slovenski rodbini.

12339-a

Sport

Današnji nogometni tekmi

ASK Primorje : SK Jadran

Danes, v nedeljo, odigrata gornja kluba prijateljsko tekmo, pri kateri bosta oba skušala odnesti zmago. Kakor znano je podlegel Jadran Primorju v prvenstveni tekmi s precejšnjo goliferenco in razume se, da se bo skušal danes revanširati.

Jadranovo moštvo se tudi ne sme podcenjevati, kajti baš v prvenstveni sezoni je pokazalo, da zmore veliko več, kakor se je pričakovalo. To se je opazilo posebej v tekmi z Ilirijo, kjer je odnesel več kot zaslužen neodločen rezultat.

Tekma se igra na igrišču ASK Primorje ter prične ob 14.30.

SK Ilirija : ZSK Hirmes

Ako ne bo deževalo, odigrata Ilirija in Hermes na igrišču Ilirije prijateljsko tekmo, ki ima v glavnem ta namen, da bosta oba kluba preizkusila nekatere mlajše igrače, ki bodo, ako se obnesejo, igrali pri prihodnjih tekmah imenovanih klubov. Tekma prične ob 14. uri.

Službene objave LNP.

(Iz seje u. o. dne 7. XII. 1926.)

Podsavetni odbori so sestavljeni sledeče:
Upravni odbor: preds. rav. A. Jug, podpredsednika Šircelj K., Černe A., tajnika Betetto E., Deržaj St., blaginjski Smole Josip, odborniki Lukežič I., Sterle Avg., Frece Val., Florjancič L., Kovac P., Novak Iv., Vodeb M., Dorčec Iv., Kuret M., ing. Debelak Mil., Buljevič N., Maksimović T.

Poslovni odbor: predsednik Šircelj, tajnik Deržaj, blaginjski Smole, odborniki V. Cimperman, Bergant Jan., Aleš Fr., Zupan Mir., Potončnik Stane.

Kazenski odbor: predsednik Černe, tajnik Deržaj, odborniki Matjašič Jos., Barl Iv., Zaje Ladislav, Malovrh Drago, Gosar Tone.

Podsavetni kapetan: Pelan Stane.
Dalje so delegirani: v odbor sekcije ZNS za delegiranje sodnikov g. Lukežič, v izpitno komisijo sekcije ZNS g. Kuret, v odbor za kaznovanje sodnikov gg. Černe in Dorčec.

Novi naslov LNP: Miklošičeva c. 13/III. Na znanje so se vzeli zapisniki 10./III. in 12. seje MO Maribor ter sklicanje izrednega občnega zbora MO Maribor vsled črne misije predsednika g. Šepca za dne 12. t. m. ob 10. uri v rest. «Pri Zamorcu» v Mariboru. Kot delegat LNP se nominira gg. spod Betetto.

Po nalogu JNS-a se pozivajo klubi Ilirija, Maribor in Rapid, da javijo tekmo 8 dni, ali in katere tekme z inozemskimi klubi so odigrali od 1. X. 1926, dalje. Na vesti treba rezultat in postavbo lastnega, po možnosti tudi postavbo protivnega kluba ter kraj odigranja.

Objavljaj se sledeči sklep u. o. JNS-a z dne 6. t. m.:

«Vsaki verificirani član saveznih klubova ima kao božičnico platiti u korist Medju saveznog odbora za IX. Olimpijado 5 Din. Ovaj iznos imaju podsavezni obrati do 31. decembra 1926. od svojih klubova ili njihovih igrača i to postupajući najgoroznije pod prijetnom posledica č. 53. k. p. JNS-a. Za uplatu igrača odgovorni su klubovi» — Klubi LNP se z ozirom na gornje pozivanje, da poberejo predpisani prispevek po 5 Din za vsakega svojega verificiranega igrača ter vplačajo odpadajoči znesek do 31. t. m. blaginjsku LNP potom poštini položnice, ki se bodo klubom pravčasno dostavile.

Prihodnja seja u. o. se vrši v torek, 14. t. m. ob 20. uri v damskem salonu kavarne «Emona».

Tajnik I.

(Iz seje p. o. z dne 10. XII. 1926.)

Vsled dopisa JNS-a br. 108 se dovoljuje igraču Marcelu Dimity (SD Rapid) z današnjim dnevom nastopanje v prijateljskih in mednarodnih tekmah; pravo nastopa v prvenstvenih tekmah mu more podeliti JNS šele po prejemu odpustnice Oe. F. B.

Citajo se: za SD Rapid: Kopčič Frie (preje SK Ptuj) s pravom nastopa dne 12. VI. 1927; Pečar Ivan (prestop po odseljenju voj. roka) s pravom takojšnjen nastopa v prijateljskih in mednarodnih tekmah ter s pravom nastopa v prvenstvenih tekmah po zaključku prv. leta 1926/27. Za I. SSK Maribor: Paulin Karol (preje TSK Merkur) s pravom nastopa dne 12. VI. 1927 s pridržkom, da do tega roka poravnava članske obveznosti do svojega prejšnjega kluba; dalje Zivković Andrija (preje Soko, Beograd) in Vidnjević Krsto (preje Gradjanski SK, Zagreb); pri obeh prestop vsled nastopa vojne službe v Mariboru) s pravom takojšnjega nastopa v prijateljskih in mednarodnih tekmah. Glede zadnjih dveh igračev prejme I. SSK Maribor še posebno pismeno obvestilo. Za SK Ilirija: Zuccato Rinaldo, Čirovič Blagoje in Marchiotti Viktor (prej vsi SK Slovan) s pravom nastopa dne 12. VI. 1927, s pridržkom, da v tem roku poravnajo članske obveznosti do svojega prejšnjega kluba.

Poziva se SK Ptuj, da v roku 8 dni vrne podsavetno legitimacijo za igr. Kopčiča Frica ter SK Slovan, da v istem roku vrne podsavetno legitimacijo za igr. Zuccato Rinalda.

Prijavnica igr. Hardinka Franca za TSK Merkur se vrne potom Mo, ker ji nista pri-

loženi predpisani fotografiji odn. legitimacija za prejšnji klub.

Obvešča se člani, zlasti klube v ljubljanskem okrožju, da se bodo ob ugodnih vremenskih razmerah v kratkem pričelo s tekmami za pokal LNP odnosno izvedlo primarne prireditve v korist fonda za poskodovane igrače. — Tajnik II.

Poziv na smučarski tečaj v Kranjski gori

Jugoslovanski zimskosportni savez bo priredil za začetnike in za one, ki se žele v smučanju še izpopolniti, desetdnevni smučski tečaj v Kranjski gori. Tečaj bo pričel dne 26. decembra in bo trajal do 4. januarja. Tečaj bodo vodili najboljši savezni smučarji, člani saveznega nastavniskega zbora, tako da že ti smučarji jamajo za uspeh in za popolno teoretsko in praktično izvežbo smučarjev.

V tečaj se lahko prijavi vsakdo, vendar pa bo mogel Savez radi stroškov izvršiti tečaj samo v tem slučaju, ako bo zadostno prijav. Vsi oni, ki se žele udeležiti tečaja, naj se takoj prijavijo na Jugoslovanski zimskosportni savez v Ljubljani ter vpošljejo obnem s prijavo 100 Din kot pristojnino za tečaj. Ako se tečaj ne bo vršil, se ta denar povrne. Savez preskrbi tudi stanovanje v Kranjski gori onim, ki to želi, sicer se pa vsakdo sam lahko prijavi na Hotel Slavce, Kranjska gora. Pripizij v Kranjski gori znaša dnevno 60 do 80 Din za osebo.

Tisti, katerim ne bi konveniral dan začetka tečaja, pridajo lahko kak dan kasneje, ter se jim bo nudila prilika, da klub temu končajo tečaj.

Prijave se sprejemajo najkasneje do 22. t. m. na gornji naslov. Vse ostale informacije daje Savez. — Jugosl. zimskosportni savez.

SK Ilirija (Službeno iz pog. sekcije.)

Današnja postava proti ZSK Hermesu: Mičlavčič-Marchiotti, Beltram-Košena (Zitnik), Pleš, Volkarsiška, Vodeb (Vrhovnik), Čirovič, Doberlet, Kreč II. V garderobo treba priti točno ob 14. uri.

ASK Primorje (Nogom. sekcija.) Danes, v nedeljo, naj bodo sledeči igralci ob 14. v garderobi na igrišču: Erman L. Slamič, Pečnik, Jančigaj, Pisek, Vindič, Zemljak, Poduje, Bauer, Cehovin, Uršič, Camernik, Glavič in Bogičević. — Načelnik.

ASK Primorje (Hajzena sekcija.) Pozivam vse hazeniste, da se udeležijo današnjega klubovega občnega zbora ob 9. uri v areni Narodnega doma. — Načelnik.

!!! Senzacija !!!

Damski plašči od Din 350— naprej
Damski plašči s kožu- Din 410— naprej
hovino od
Moški raglani od Din 700— naprej

Gričar & Mejač

samo Selenburgova ulica št. 3

Zahvala

Prilikom skupščine Glavnega Saveza drž. činovnika i službenika, ki se je vršila 4. in 5. t. m. v Zagrebu, je Činovnička druga s predsednikom g. dr. Stepanom Brataničem, s tajnikom dr. Dinkom Ružičem na čelu in s pomočjo ostalih članov odbora izkazala vsem delegatom toliko iskrenega prijateljstva in bratske gostoljubnosti, da smo bili osobito mi Slovenci iznenašeni nad vsako pričačovanjem.

S to skupščino smo napram Činovnički udruzi sprejeli dolg, ki ga za lepo število let pri najboljši volji ne bomo mogli likvidirati.

Zato smatramo za svojo dolžnost, da izrekamo tem potom za vse izraze pozornosti, ki so nam jo posvečali tako ob sprejemu kot vse čas

Številna povpraševanja po srečkah

drž. razred. loterije pri Zadrugi hranilnici r. z. z. o. z. na Sv. Petra cesti 19. in v oglasnem oddelku „Jutra“ v Prešernovi ulici, jamčijo, da bo tokrat tudi v Ljubljani in ostalih sloveniji ostalo precej večjih in velikih dobrih. Kdor si jih rad sam izbere naj hiti z nakupom, kakor vse kaže bodo kmalu posle.

Domače vesti

Važen opomin

Ponovno opozarjamo in prosimo vse naše cenjene naročnike, ki še niso poravnali naročnine za mesec december ali so morebiti v zastanku, da poravnajo naročnino še ta mesec, ker mora uprava v redu zaključiti svoje letne knjige. Naročnina se plačuje vedno za en mesec naprej, ne pa nazaj. List ima ogromne izdatke, zato naj se ne redni plačniki zavedajo, da je treba naročnino poravnati vedno o pravem času. Zaostankarji so za upravo le breme, ki nam povzročajo samo nepotrebne stroške. Upravišтво „Jutra“.

* V današnjem listu na 12. strani pri našemu reklamno risbo „Božično drevo“, ki bo nedvomno vzbudila povsod občo pozornost. Predvsem se je pa bodo razveselili naši malčki in prav gotovo bodo imele mamice mnogo dela pri razlaganju in odgovarjanju na sto in sto vprašani. S tem bo slika dosegla svoj namen in g. trgovci, ki so reklamno idejo svojega priljubljenega reklamnega svetovalca g. Leonova uresničili, bodo vseskozi tudi dosegli zaželjene uspehe, ob priliki božične in novoletne prodaje. Je to zdrava in učinkovita velikomestna reklamna novost, ki jasno kaže, da se tudi naši podjetniki zavedajo, da je čas, ko sta trgovina in promet mogla životari brez reklame, minul ter da je nujna potreba, da se podjetnik čestokrat pokliče svojim odjemalcem s pomočjo oglasa v spomin. Kajti živimo v modernem časopisnem času, ko prihaja dnevnik skorajda že v vsako hišo. Dobro premišljeni oglas vpliva na čitatelja lista ravno tako, kakor pomladansko sonce na zvonček, ki ob prvem žarku, ki mu ga sonce pošlje, široko odpre svoj cvet. Neprijetna resnica za vsakega trgovca in podjetnika sploh je, da je lažje izgubiti sto odjemalcev, kakor pa pridobiti novega ter da je lažje prodati staremu odjemalcu za 100 Din, kakor pa še nepridobljenu za 100 Din. Tega se zaveda tudi že dober del naše trgovine, industrije in obrti; za to pridobiva smisel za zdravo in premišljeno reklamo. Uverjeni smo, da ni več daleč čas, ko bo naša domača reklama uspešno tekmovala z inozemsko reklamo in tako dvignila domač konzum, produkcijo in promet ter zmanjšala uvoz posebno onega blaga, ki se zadostno prideluje doma, a se ne konzumira ravno vsled pomanjkanja reklame.

* Imenovanja v diplomatski službi. S kraljevim ukazom so v diplomatski službi imenovani: Konstantin Fotić za poslaniškega svetnika v Rimu, Pavle Karovič za poslaniškega svetnika v Londonu, Aleksander Cincar-Marković za poslaniškega svetnika v Parizu, Milan Antič za poslaniškega svetnika v Pragi, Miodrag Lazarevič za sekcijnega šefa v ministrstvu vnanjih zadev, Božidar Purič za generalnega konzula v Berlinu, Ilija Novaković za tajnika pri našem poslaništvu v Parizu in Dušan Dajičič za tajnika v ministrstvu vnanjih zadev.

* Naš delegat v Društvo narodov. Na predlog ministra za vnanje zadeve je imenovan za stalnega vladnega delegata v Društvo narodov dr. Aleksander Vukčević, doslej svetnik našega poslaništva na Dunaju.

* Konferenca jugoslovenskih mest preložen. Radi nenadne smrti Nikole Pašića je konferenca zastopnikov vseh večjih mest Jugoslavije, ki bi se imela vršiti danes v Zagrebu v svrhu ustanovitve Saveza mest, odgojena na nedoločen čas. Zagrebški župan Heinzel je o tem že brzojavno obvestil vse zastopnike mest, posebno iz Srbije, o katerih bi se moglo pričakovati, da pridejo na konferenco.

* Avstrijske bratovske skladnice. Na posredovanje Rudarskega glavarstva za Slovenijo v Ljubljani je sporočil avstrijski konzulat v Ljubljani imenoma svoje vlade, da dajejo avstrijske bratovske skladnice svojim vpokojenim članom, njih vdovam in sirotam posebne draginske doklade, ki znašajo mesečno za upokojenca (provizijonista) 40 šilingov, vdovo 20 šilingov, eno siroto 11 šilingov in za dvojno siroto 13 šilingov, in to ne glede na njih državljanstvo ali bivališče. Osebe, ki se smatrajo upravičenim do gornjih doklad, se naj obrnejo pisмено na ono bratovsko skladnico

Elegantna in razveseljiva darila

krasne damske plašče, suknje ali raglane za gospode iz sukna, najboljše kakovosti, bo trdka

Fran Lukič

Prad Škofijo 19, prodajala po

globoko znižanih cenah.

Drž. nameščencem olajšano plačilo

Gospodom in damam

priporoča krasno zalogo blaga za damske plašče ter suknje za gospode po dejansko nizkih cenah. Na željo v teku enega tedna plašči in suknje mojstrsko izgotovljene, neverjetno po ceni.

M. BAN najcenejša družinska oblačila na Resljevi cesti št. 7

v Avstriji, ki jih je vpokojila. Morebitne pritožbe je nasloviti na Rudarsko glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani.

* Pravica zvišanja plače. Glavna kontrola je storila principijski sklep, da učitelji in učiteljice pravico na zvišanje plače in prevod na višjo stopnjo ne dobivajo z dnevnim imenovanjem, marveč od dneva, ko je bil podpisan ukaz. Ministrstvo prosvete je zastopalo doslej nasprotno stališče, tako da je glavna kontrola morala razveljaviti ministrske odloke ter zahtevati povračilo neopravičeno izplačanega zneska.

* Zabranjen list. Z odredbo ministrstva za notranje zadeve je zabranjen uvoz in razširjanje lista „Delavec“, slovenskega komunističnega glasila v Chicagu.

* Cerkev koncert v Gor. Logatcu. Priznani Sattnerjev pevski zbor iz Ljubljane priredi danes ob 5. popoldne v župni cerkvi koncert z izbranimi sporedom pod osebnim vodstvom jubilarja g. P. H. Sattnerja. — Vstopnice po 5 in 10 Din.

* Lepo in užitek polno popoldne so imeli bolniki na Golniku dne 28. novembra. Slovensko bralno društvo iz Trčiča jim je pod pretnim vodstvom g. ravnatelja Lajovca priredilo koncert, kakoršnega doslej še nismo doživeli v tem zavodu. Točko za točko so tako moški, kakor ženski in mešani zbor prav dobro izvajali, pri čemer jih je spretno spremljala na klavirju gđ. Maljeva G. Kercn je tudi to pot kakor navadno s svojo godbo na lok pokazal, kaj se doseže z marljivostjo in vsemu za glasbeno umetnost. Prav hvaležni smo bili za lepi užitek g. Lajovcu, Kercnu in vsem sodelujočim. Za Miklavžovo so si pa bolniki sami s pomočjo nameščencev napravili prav zabaven večer, kjer so „Trije tičke“ pošteno potegnili gostilničarja, vendar je pa njegova sicer jezična Spela vso zadevo lepo poravnala ter od resnega sodnika vsem izprošila odpuščanje. Miklavž je gospodarski krizi primerno obdaril bolnike, originalna parkelja pa sta vzbudila salve smeha.

* Katoliški škof ustanovnik „Sokola“. V Baru v Črni gori je bilo nedavno ustanovljeno Sokolsko društvo. Za starost novega društva je bil izvoljen brat Domančič, direktor barske gimnazije. Med ustanovniki društva se nahaja tudi katoliški škof v Baru.

* Napad na Sokole pred sodiščem. Kakor smo svojedobno poročali se je pred dvema mesecema vršil v Splitu zlet Jugoslovenskih Sokolov. Pri tej priliki je neki Paško Sardelič dejansko napadel Sokola E. Bulata. Preteli četrtek se je s to zadevo pečalo okolišno sodišče v Splitu. Frano Sardelič-Gale je bil obsojen na eno leto ječe ter na plačilo zneska 80.000 Din.

* Za Društvo slepih v Ljubljani je izročil našemu uredništvu namestnik novomeškega župana dr. Režeka, g. Filip Ogrič Din 100, ker se ni mogel udeležiti pogreba pok. ravnatelja Skalčiča, novomeškega občinskega odbornika.

* Odlikovanje. Mednarodna razstava v Rimu 1926. je odlikovala sledeče tiskarje: Ivan Hafner, čevljarji mojster, Skofja Loka z zlato kolajno, Franc Stres, čevljarica „Palma“ v Podčetrtku z zlato kolajno z grbom velike časti. 2549

* Promet na glavni cesti Lesce-Bled je danes odprt. 1567

* Nove razglednice so izšle v založbi Učiteljske tiskarne. Razglednice so delo našega akademikega slikarja Maksima Gasparija. Gasparijevi motivi so postali pri nas splošno priljubljeni. Serija šestih razglednic, ki je pravkar izšla, predstavlja naše narodne motive. „Slovenka“, „Lepa Vida“, „Mala Breda“, „Pomlad“, „Slovenec“ in „Kmetosko svatbo“. Razglednice so okusno izdelane, v lepem barvotisku, ki ga je Učiteljska tiskarna prav dobro izvedla. Pestre barve, ki se harmonično skladajo, vzbujajo prijetno pozornost in denejo prijetno očesu pri pogledu na celo serijo. Razglednice se dobe v knjigarnah in tobakarnah in priporočamo občinstvu, da pridno sega po njih ter uporablja domače, mesto tujih razglednic. Cena seriji 6 Din.

* „Razprave“, izdaja Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. III. V Ljubljani 1926. Cena 100 Din. Naročajo se pri Znanstvenem društvu za humanistične vede v Ljubljani, univerza. — Izšel je III. letnik „Razprav“ slovenske akademije znanosti. ki se skriva pod zgoraj navedenim skromnim naslovom Znanstvenega društva za humanistične vede, s sledečo zanimivo vsebino: 1.) Avgust Musić: Negacija in 2.) Peter Skok. Lat. Caisar-Caesar. 3.) Fran Kidrič: Prešernove odklonjene prošnje za advokaturu. 4.) Anton Breznik: Slovenski

slovanci. 5.) Ivan Prijatelj: Ustanovitev „Ljubljanskega Zvona“ in celovskega „Kreša“.

* Žepni koledar „Jadranske Straže“. Te dni je prišel v prodajo okusno opremljeni in bogati žepni koledar „Jadranske Straže“ za leto 1927. Zaradi patriotične svrhe in solidnosti koledarja bi si ga moral nabaviti vsak naš državljan. Koledar se dobiva v vseh boljših knjigarnah, pri centrali „Jadranske Straže“ v Splitu in pri vseh njenih glavnih odborih po 10 Din.

* Krasne slike v bakrotisku po fotografijah Fr. Krašovca je izdal V. Kramarič, Florjanska ul. 22. Drugo serijo ljubljanskih slik tvori 10 razglednic, ki predstavljajo Frančiškanski most, Cankarjevo nabrežje, Dunajsko cesto s palačo Ljubli, kred. banke in glavno pošto, pogled na Sv. Jakob, Muzej za Valvazorjev spomenikom, Tivoli, Aleksandrovo cesto, Marjini trg s Prešernovim spomenikom in Gradom in operno postopje. Razglednice, ki stanejo 10 Din, so zlasti prikladne za božična in novoletna voščila. Naprodaj so povsod. Originalne fotografije so bile odlikovane na razstavi v Splitu.

* Smrtna nesreča pri delu. V bližini Drenovega griča je v četrtek pri sekanju drv smrtno ponesrečil Andrej Novak iz Loga pri Brezovici. Truplo so prepeljali na Log. Ponesrečenec zapušča mlado vdovo z dvema otrokoma.

* Nesreča na lovu. V okolici Zdele pri Petrinji se je te dni vršil lov na srne in zajce. Bilo je mnogo pobavljencev, med drugimi tudi direktor tovarne Gavrilovič, Gustav Petrik in neki inspektor v ministrstvu sum in rudnikov. Poslednji je iz daljave kakih 50 korakov po nesrečnem naključju zadel Petrika v prsa in trebuh. Direktor je le po srečnem naključju ušel smrti; če bi se ne bil v trenutku strela nekoliko zasul, bi ga strel zadel naravnost v srce.

* Obsojen blaginjak zaradi defraudacije. Pred sodnim stolom v Osijeku se je vršila te dni obravnava proti Franju Dukiću, bivšemu blaginjaku hranilnice v Vinkovcih zaradi goljufije in pomevbe. Poneveril je hranilnici 140.000 Din, drugim denarnim zavodom pa 40.000 Din. Obsojen je bil na dve leti težke ječe, njegova ljubinka pa je bila oproščena, ker se je dokazalo, da ni bila vpletena v Dukićevo defraudacijo.

* Otrok išče očeta. Pred leti je izginil Toni Vovk in se kladi okoli Maribora. Pristojen je v Slov. gradec. Ako bi kdo kaj vedel o njem, se naproša, da sporoči proti povrniti stroškov na naslov. C. V. Ljubljana, poštno ležeče, Glavna pošta.

* Železniška nesreča. Na gozdni železniški progi Butazoni-Venturini se je pripetila predčerašnjim težka nesreča. Tovorni vlak, popolnoma natovljen, je ob polosmihi prispel do nekega zidanega nasipa, ki se je zrušil pod težo vlaka, tako da se je vlak prevrnil v prepad. Strojevodja in neki šumski delavec sta oblačila mrtva, zavirač pa je težko poškodovan.

* Bonačev koledar 1927. je izšel in se dobi v vseh trgovinah s papirjem v Sloveniji po 18 Din. Koledar je elegantno opremljen in ima poleg rim. katoliških in pravoslavnih praznikov tudi celotni koledarski pregled. Kjer ni na prodaj naj se naroči direktno pri I. Bonaču, sinu v Ljubljani. Trgovcem primeren rabat. 1566

* Švedska tovarna pisalnih strojev „Hald“ je bila ustanovljena že koncem preteklega stoletja od ravnatelja Henninga Hammarlunda in sicer leta 1887 ter je prvotno izdelovala ure. Leta 1899. pa je začela izdelovati pisalne stroje in je zato ta industrija že precej stara, starejša kakor marsikatera druga tovarna pisalnih strojev. To liho v splošno znanje, ker se od neke strani vedno sliši, da se je tovarna pisalnih strojev „Hald“ pojavila šele po vojski. Pisalni stroji „Hald“ so prvovrstni pisalni stroji kar dokazuje vsak dosedaj prodani komad ter so nam na razpolago najboljše reference Generalno zastopstvo za vsu Jugoslavijo Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7. telefon 100. Krajevni zastopniki se iščejo. 1568

ITO zobna pasta najboljša

* Radio-Indukt, najugodnejši nakup aparatov in njih delov. Ljubljana, Sv. Petra cesta 24, nasproti hotela Tratinik. 1557

* „PEKATETE“ je danes vsakdo. Ali hoče delati ti izjemo? Poskus različne, saj je velika izbira in dobe se v vseh trgovinah.

* Najboljše čevlje „Karo“ dobite v Mariboru, Koroška cesta 19., od 1. oktobra tudi Aleksandrova cesta 23, v trgovini St. Černetič. 27

* Tkanina „Eternum“ glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

* Volno, bombaž za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana Stari trg 12, in Židovska ulica 4.

* Protij telesni utrpelosti in hemoroidam, želodčnemu in črevesnemu motenju, bolečinah v križu, oteklini vrance, je Franc-Jozefova grenčica najboljša pomoč. Specialisti za boleznj spodnjega dela telesa soglašajo, da povzroča Franc-Jozefova grenčica najbolj in zdravo prebavo. Dobi se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah vsakomur.

* Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“. V ponedeljek zvečer zaradi koncerta Orkestralnega društva skupna vaja že ob trčetrt na 7.

* Pravljice priredi Atena v sredo 15. t. m. ob 5. popoldne v mali dvorani Narodnega doma. Priprave pisateljica gđ. Manica Komanova. 1564

* Tamburaško društvo „Krim“ priredi danes, ob 7.30 zvečer, na Opekarški cesti št. 34, v gostilni Antona Steinerja koncert.

* Pevski zbor Sokolov ima redno pevsko vajo v ponedeljek, 13. t. m. že ob 18.30. Nov program, zato vsi točno!

Za Božič

prinaša najše in najno veši Ze ni-Mara film v glavnih vlogah

Smejoči se čriček

Lya Mara

Harry Liedtke

ELITNI KINO MATICA

Danes!

3 vagabundi

Danes!

Salve sm. ha. — Izbor a komedija. — Najboljša zasedba: Paul Heimann, Liv o Pavanelli, Eiga Brink. — Kdor se rad smeje, ogleda naj si to komedijo in prišel bo pošteno na svo račun.

Predstave dop. 1/2 11, pop. ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8 in 9. **KINO EAL.**

* Proti slabokrvnosti, bledici in slabemu teku izborna deluje Kolaferin (železna aromatična tinktura z kolo). Izdaje lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana, „Zvezda“, Kongresni trg 12. 1453

* Čevlje za male noge št. 35, 36, in 37, več tisoč parov močnih, solidnih in trpežnih prodaja tovarna Peter Kozina & Comp. Tržič, v svojih lastnih trgovinah, Ljubljana, Breg 20, in Aleksandrova cesta 1, po povprečni ceni Din 145, dokler ta zaloga traja. 1554

Iz Ljubljane

* Sožalna brzojavka ljubljanske občine Pašičevi rodbini. Ljubljanski mestni magistrat je takol, ko se je izvedelo za smrt g. Nikole Pašića, razobesil žalno zastavo. Vlado komisar Mencinger je odposlal tudi naslednjo brzojavko: „Rodbini Nikola Pašičevi. Beograd. Občina Ljubljana kot glavno mesto slovenskega dela naše države se klanja manom največjega našega državnika Nikole Pašića in izreka velečislani njegovi rodbini svoje globoko sožalje. Deputacija mesta Ljubljane še udeležijo pogreba velikega pokojnika in položijo na njegovo krsto venec naše mestne občine.“

* Na pogrebnih svečanostih za Nikolo Pašičem bosta zastopala mestno občino ljubljansko in mestni solski svet ljubljanski vladni komisar Anton Mencinger in mag. nadsvetnik Fran Govekar. Ljubljanska občina položijo tudi venec s travkovi.

* Ruski odbor v Ljubljani vabi vse ruske rojake, da sigurno prisostvujejo parihidi, ki se bo danes molila za velikega dobrotnika gospoda Nikolo Pašića v pravoslavni cerkvi. Služba božja se prične ob 10. dopoldne.

* Simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani, ki bi se moral vršiti v ponedeljek dne 13. t. m. je preložen na ponedeljek, dne 20. t. m. Na programu so skladbe Borodina, Glinka, Honeggerja in Stravinskiga. Že kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

* Literarni večer. Društvo književnikov priredi v torek 14. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje z naslovom „Zagovor umetnosti“. V tem predavanju bo g. Josip Vidmar spregovoril o sodobni težnji po tendenčni umetnosti, o poglavitnih estetskih problemih kakor: o vrednotenju znanosti, filozofije in umetnosti o takozvani čisti umetnosti in o psihologiji umetnika in sprejemalca. Končno pa še o dragocenosti in koristnosti netendenčne umetnosti.

* Amundsena, polet na Severni tečaj. Obveščamo občinstvo, da je za prvo današnjo predstavo v prostorih kina Matice ob 9.15 dopoldne dovolj vstopnic. Priporočamo obisk te predstave, ker bodo najboljše sedeži na razpolago. Druga predstava bo ob 10.30 dopoldne. Pred vsako prireditvijo predava o zgornji temi gospod Pavel Kunačev.

* Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani priredi v četrtek, dne 16. t. m. na predvečer kraljevega rojstnega dneva v Unionski dvorani koncertno akademijo, na kateri nastopijo dijaški pevski zbori vseh ljubljanskih srednjih šol in obeh učiteljskih. Vstopnice so v predprodaji in Matični knjigarni ob ponedeljka popoldne dalje.

* Akademsko društvo jugoslovenskih tehnikov. Snuči je prišlo v Ljubljano okoli 100 delegatov zagrebških in beograjske tehnike s svojimi profesorji, da prisostvujejo prvi redni skupščini „Saveza jugoslovenskih študentov tehnike“. Zborovanje bo trajalo dva dni. Razpravljalo se bo o aktualnih problemih jugoslovenskih tehnik tako o ureditvi tehniških fakultet, fond za izdajanje strokovnih knjig ter o drugih stanovskih vprašanjih. Na zborovanje je povabilen celokupni profesorski zbor, univerzitetne oblasti ter ljubljanski novinarji. Svečana otvoritev zborovanja je danes ob 10. dop. v zbornični dvorani na univerzi. Ob prihodu kolegov iz Beograda in Zagreba jim ključemo iskreni. Dobrodošli!

* Sokol v Šiški vabi na predavanje s sklopičnimi slikami in filmom o alkoholizmu, ki bo v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 8. zvečer v društveni telovadnici. Vstop prost.

* Igralke diletantke, ki imajo veselje do dramske, se prosijo, naj pristopijo k dramskičnemu odseku. Prijave se sprejemajo v četrtek dne 16. t. m. ob pol 8. zvečer v šempeterški vojašnici, pritličje levo zadnja soba.

* Aeroklub v Ljubljani. Redni občni zbor glav. odbora Aero-kluba v Ljubljani bo v ponedeljek 13. t. m. ob 6. zvečer v mali dvorani Kazine I. nadstropje. Vsi prijatelji, ki se zanimajo za aviacijo, naj se obnega zboru udeležijo in pripeljejo s seboj še svoje prijatelje. Po členu 5 pravil Aero-kluba je namreč lahko član Aero-kluba vsak državljan (ka) kraljevine SHS, ki je dovršil 16. leto starosti in ga sprejme odbor Aero-kluba. Mesečna članarina 2 Din je tako majhna, da je omogočen pristop v klub vsakomur.

* Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“. V ponedeljek zvečer zaradi koncerta Orkestralnega društva skupna vaja že ob trčetrt na 7.

* Pravljice priredi Atena v sredo 15. t. m. ob 5. popoldne v mali dvorani Narodnega doma. Priprave pisateljica gđ. Manica Komanova. 1564

* Tamburaško društvo „Krim“ priredi danes, ob 7.30 zvečer, na Opekarški cesti št. 34, v gostilni Antona Steinerja koncert.

* Pevski zbor Sokolov ima redno pevsko vajo v ponedeljek, 13. t. m. že ob 18.30. Nov program, zato vsi točno!

* Snučnja predstava Golljeve nacionalistične „Triglavske bajke“ je bila srednje-dobro obiskana, efektno inscenirana in je bila od občinstva tudi temu primerno sprejeta. Avtor se je moral parkrat pojaviti na odru, kjer so ga poslušalci burno pozdravljali. Oceno prinesemo po repriži. S. K.

* Marijonetno gledališče Čechoslov. Obce v Ljubljani v spodnjih prostorih Sokola Tabor igra v nedeljo 12. t. m. „Začarani gozd“. Začetek ob 16. Vstopnina prostovoljna.

* Danes bo v gost. „Amerika“ na Glincah zabavni večer Narodno-strok. zveze Vič-Glince-Rožna dolina združen s plesom. Sodeluje godbeno društvo „Gradašca“. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Ker je čisti dobiček namenjen brezposelnemu in bolnemu delavstvu organizacije, naj ne bo nikogar, ki je naklonjen narodnemu delavstvu, da se pridruži ne bi udeležil.

* Reduta v cvetju se vrši dne 8. januarja v dvorani Uniona. Podrobnosti se objavijo pravčasno. Prireditelji trije jubilarji TKD. Atena, SK. Ilirija in LJ. Sp. Klub.

* Tečaj za damsko in moško prikrivanje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti opozarja krojačice in krojače na prireditve damskega in moškega prikrivevalnega tečaja v Ljubljani. Damski prikrivevalni tečaj se prične takoj po novem letu, moški prikrivevalni tečaj pa takoj po zaključku damskega tečaja. Vse zainteresirane in interesirane naj takoj prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada. Krekov trg št. 10-I.

* Tečaj za čevljarje v Ljubljani priredi Urad za pospeševanje obrti v začetku januarja 1927. pod vodstvom čevljarkega mojstra Jos. Steinmanna. Ker je nekaj mest še prostih, vabi urad, da prijavijo interesirane svojo udeležbo takoj v pisarni urada, Krekov trg št. 10-I.

* Mestna ljudska kopel v Kolodvorski ulici bo radi snaznega zapra od torka do četrta, to je od 14. do inkl. 16. decembra.

* Policijske prijave. Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 goljufija, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 2 prestopka hoje po železniškem tiru, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 2 prestopka pasnega kontumaca in 5 prestopkov cestno-policijskega reda. Arretilji sta bili izvršeni 2 in sicer: 1 radi beračenja in 1 radi pijanosti ter ležanja na cesti.

* Pozor! Veliko nagrado dobi oni, ki izsledijo tatno ukradenega kolesa izpred hiše Zavodnik Sv. Florjana ul. 29. Črna lakirana, prosti tek, št. 11595. Gospo, ki je videla nekega fanta, ki se je sukal okoli kolesa, prosim, naj pošlje njegov opis na naslov: Slavo Markič, Ljubljana, Cerkvena ulica 19.

* Kolo mu je izginilo. Trgovski sodnik Slavo Markič, stanujoč v Cerkveni ulici 19, je imel v petek oprava v Florjanski ulici. Ko se je pomudil okoli 18. ure nekaj hipov v Zavodnikovi pekarni in prislomil svoje 1500 Din vredno kolo pred trgovino, je isto izginilo. Na kolo se je pač vsedel nepoznan tat in se odpeljal. Kolo je črno pleskano in ima tovarniško znamko 11595.

* Tat v pralnici. Tatovi ne zavračajo niti mokrega perila, ki ga iščejo celo po hišnih pralnicah. V petek se je utihotapil neznan umovnik v hišo št. 3. v Šubičevi ulici ter ukradel tamkaj iz pralnice več kosov mokrega perila vrednega 400 Din. V ukradeni perilo je bil vstih monogram E. F.

* Dr. Tičar, Selenburgova ulica 3, ordinira odslej od 1. do pol 3. popoldne. 1561

* Prihodnja plesna vaja maturantov Tehniške srednje šole bo v ponedeljek 13. t. m. — Odhor. 1562

* Se je čas, da si nabavite lepo fotograf. sliko kot najprimernejše božično darilo. Slika se ob vsakem vremenu, tudi čez opoldansko uro. Fotograf „Viktor“, Knafeva ulica 5/4, nasproti Narodne tiskarne, 1563

* Zimski tenis v Kolizeju se odpre 14. t. m.

Cvetična reduta

dne 8. januarja 1926

v Unionu.

12557a

* Staroznana delikatesa preje gospe Ivane Janc, sedaj Marije Kaluža se ni nikamor preselila in se nahaja torej še vedno na Marjiniem trgu št. 8., poleg Zvezne knjigarnе. 1565

* Gramafone, prave angleške, dobite samo pri stari domači trdki A. Rasberger v Ljubljani. Čitajte inserat. 1559

* Liter bo 6 Din se toči sladki jabolk. nik v znani Fablanovi kleti in Amerikanskem baru, Vodnikov trg. Istotam se točijo tudi prvovrstna, štajerska, dolajnska in dalmatinska vina. 1565

* Precizno tehtanje oseb je brezplačno za vsakogar vpeljala drogerija Sanitas v Prešernovi ulici. V to svrhu si je nabavila precizno osebno tehtnico. Bolnim, kakor zdravim, posebno pa slabotnim, ki delajo redilno kuro, bo točno določanje telesne teže gotovo dobrodošlo. Ista drogerija je ravnokar zopet prejela novo pošiljko slovit

O. Bernatovič, Mestni trg.

Sv. Jakoba trg 9. 12970.

Iz življenja in sveta

Chaplinova zakonska tragedija

Omenili smo že pred nekoliko dnevi vest o sporu med velikim filmskim komikom Chaplinom in njegovo ženo Lito Greye. Vest smo posneli po nemških listih in priznati moramo, da se nam ni zdela kaj verjetna, saj je še

Lita Grey

pred kratkim poročal Charliejev intimni prijatelj Robert Florey v pariški filmski reviji «Cinémagazine» o pristranem razmerju med Chaplinom in njegovo mlado ženo. Toda vse kaže, da so bile vesti avtentične. Lita Grey je zapustila vilo v Beverley-Hills pri Los Angelesu in vzela seboj oba svoja otroka. Kakor javljajo ameriški listi, je mistres Chaplinova že vložila po svojih odvetnikih tožbo na ločitev zakonca. Zahteva baje 2 milijona dolarjev vzdrževalnine (110 milijonov Din)

in pravico do svojih otrok. Temu pa se Chaplin z vso vztrajnostjo upira in je odločen za vsako ceno obdržati otroka pri sebi.

Kaj se je torej pripetilo? Naj pripoveduje Chaplin sam!

— Prejšnji terek okoli dveh zjutraj je nenadoma vdrla v hišo pijana tolpa gospodov in dam, ki so tako razsajali, da se je vsa hiša zbudila. Začeli so razbijati po klavirju in orgljah in navijati fonograf. Poklical sem ženo k sebi in ji dejal, naj postavi goste pred vrata. Storila je, kakor sem ji ukazal, toda zjutraj je odšla tudi ona.

In kaj pravi Lita Grey?

— Priredila sem z materjo in nekaterimi prijatelji v nekem hotelu v Los Angelesu dincer na čast baronu in baronici Précourt, s katerima sem se seznanila na ladji ob povratku s Honoluluja, kjer sva z možem prebila počitnice. Pozno ponoči sem se z gosti vrnila domov v Beverley-Hills. Chaplinu to ni bilo prav in me je začel oštevati. Dejal je, da preveč razgrajamo, in mi je ukazal, naj goste odslovim. Ubogala sem ga, a nekaj ur za tem sem odšla i jaz, trdno odločena, da se ne vrnem več k Chaplinu, pri katerem sem morala prenašati toliko brutalnosti.

Obe izjavi se v bistvu skladate. Iz njih sledi, da je krivda na ločitvi pretežno na mladi Chaplinovi ženi.

Charlie Chaplin se je poročil z Lito Greye v novembru leta 1924. Ze kmalu po poroki so se jele pojavljati vesti, da se zakonca ne razumejo prav dobro in da se hočeta ločiti. Ti glasovi pa so utihnil, ko se je Chaplinu rodilo dete in leto kasneje drugo. Veliki komik se je nekaj časa celo bavil z mislijo, da bi svoji ženi dodelil glavno vlogo v filmu, ki ga je baš takrat pripravljal, v svojem nedosežnem umotvoru «Lov za zlatom». Pozneje si je premislil. Vlogo njegove žene, Georgije v filmu, je kakor znano igrala Georgia Hale, dotlej povsem neznana filmska igralka, ki pa je baš s to vlogo čez noč zaslovela po vsem svetu.

Kakor čitamo, skušajo Angleži že kovati kapital iz senzacije, ki jo je vzbudila vest o Chaplinovi razporoki.

Neka angleška gledališka agencija je namreč brzojavno ponudila Liti Greye angažman za 26 tednov, če bi bila voljna nastopiti v neki londonski reviji. Kot honorar ji obeta 500 funtov šterlingov na teden, to je nad pol milijona Din na mesec. Ne ve se še, dali se bo mrs. Chaplinova odzvala sijajni ponudbi.

Vandervelde

ki predseduje 43. zasedanju Sveta «Društva narodov» v Ženevi.

Notar, ki je napravil 100.000 pogodb

Rimski notar Giacomo Buttaoni je te dni dosegel redek rekord, za katerega ga lahko zavida marsikateri kolega. Podpisal je namreč svojo stotisočo pogodbo. To je, kakor pravijo, prvi slučaj te vrste v Italiji in bržkone tudi v Evropi. Buttaoni je danes 66 let star in vzdržuje svojo prakso od 1. decembra 1884. Pisarno je podedoval po svojem očetu, ki je bil tudi notar, a ni dosegel sina po zaslužku, kajti 66 letnik Buttaoni ni samo jubilar in rekord v številu notarskih pogodb, ampak tudi milijonar, kateremu je prinesla plodovita praksa ogromno premoženje.

25 letnica prekoceanske radiotelegrafije

Danes je preteklo 25 let, odkar se je prvič posrečilo brezžično telegrafirati iz Evrope v Ameriko. Poskusi, ki jim je napeto sledila vsa Evropa in Amerika, dolgo časa niso dovedli do praktičnih rezultatov. Treba pomisliti, da je takrat preteklo šele dobrih pet let, odkar se je posrečilo premostiti prvih par kilometrov potom brezžičnega brzojava, dočim leže med Evropo in Ameriko tisoči kilometrov.

Končno, 12. decembra 1901. se je Marconiju na prejemni postaji v Saint Johnsu na Novi Fundlandski v Kanadi, posrečilo sprejeti prve brezžične znake oddajne postaje Poldhu z otoka Cornwallisa na Angleškem.

S tem trenutkom je šele stopila radiotelegrafija v resno konkurenco z žičnim brzojavom. Sledil je nenavadno hiter razvoj in danes so vzpostavljene brezžične zveze med poljubno oddaljenimi kraji na zemlji, ki delujejo popolnoma zanesljivo in predstavljajo močno konkurenco posebno prekmorski kabelski telegrafiji, ki nima enakih razvojnih možnosti kot radiotelegrafija.

Posebno v najnovejšem času — in tu ima zopet v veliki meri Marconi zaslug — se je začela vedno bolj uveljavljati radiotelegrafija na kratkih valovih, ki deluje tako ekonomično hitro in zanesljivo, da grozi prekmorske table popolnoma izpodrinuti. Prekmorski kabli bodo ostali le še v toliko, v kolikor so potrebni za absolutno

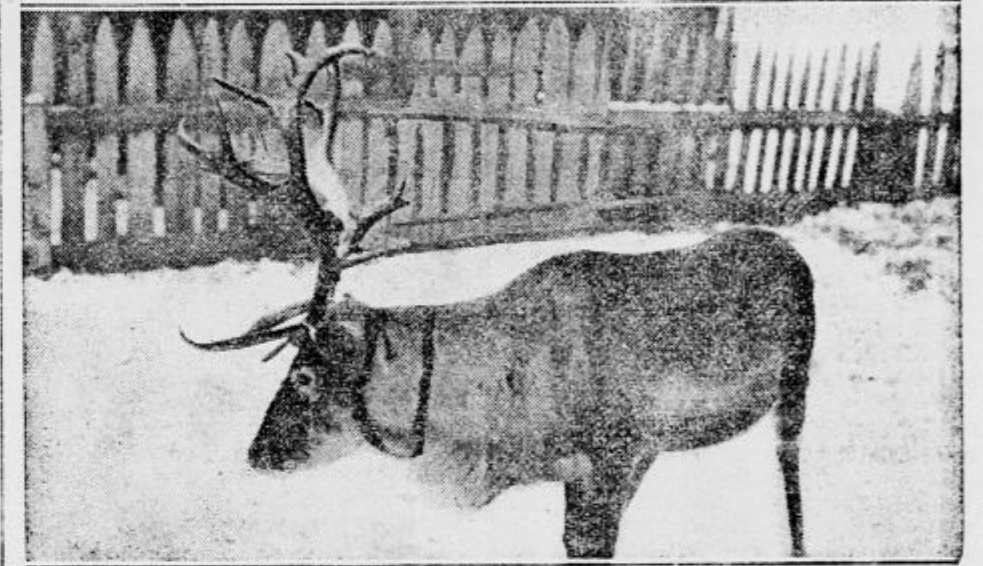
tajne brzojavke, ki jih radio-telegrafija danes še ne more garantirati.

Smrtonosna pijača ljubezni

Grozna rodbinska tragedija se je te dni odigrala v Rahobruhu na Slovaškem. Mlada žena kmeta Stefana Kasluja je že delj časa dvomila nad zvestobo svojega moža. Zaupala je ta dvom nekaterim svojim prijateljicam in znankam, ki so ji nasvetovale, naj gre k ciganki in jo vpraša za lek zoper nezvestobo. Mlada kmetica jih je poslušala.

Ni trajalo dolgo, ko je prišla ciganka sama v vas in tej je žena razodela

svojo bolečino. Ciganka je obljubila, da bo zvarila čarodejno pijačo, katero bo treba ženi samo zlit v kavo, pa bo vse dobro. Kmetica se je držala nasveta, zlitla je cigankino pijačo možu v kavo in je gledala, kakšen bo učinek. Ko je mož kavo izpil, mu je postalo slabo. Začeli so ga zvijati krči. Žena je to videla in takoj razumela, da stvar ne bo minila brez zlih posledic. Histerična, kakor je bila, je začela kričati in razsajati ter priznavati zločin. Po vedala je tudi možu, kaj je storila. V strahu, da bo sledila strašna kazen, si je prerežala žile na zapestjih, mož pa se je z zadnjimi močmi postavil na noge, šel po lovsko puško in se ustrelil

Severni jeleni v francoskih Alpah

Za poskušnjo je dal pripeljati Albert Morand, župan mesta Mégève (departman Haute Savoje v bližni francosko-švicarske meje) dva severna jelena v francoske Alpe, hotel se uveriti, če se bo žival aklimatizirala tamošnjemu podnebju. — Na sliki, zgoraj: košuta «Neva» (na levi), na desni in spodaj: jelen «Lapo».

Procesija, ki jo prirejajo — skopahi

Silovita procesija na čast bogu Valu, ki se vrši v Colombu na otoku Ceylonu vsako leto novembra meseca. Njena posebnost je, da jo prirejajo bogati petičniki in izposojevalci denarja. Največ udeležencev tvorijo Indci z juga madraske province. Boga nosijo v pozlačeni nosilnici, ki jo spremljajo plesalci, preoblečeni v demone, ter verniki z baklami in trombami. Tako je dana tudi Indijcem nižjega rodu, ki jim je dostop v tempelj zabranjen, prilika, da vidijo svoje božanstvo.

Ulična higijena prošlega stoletja v karikaturi

Zgoraj: Poletno osvežilo na cesti (karikatura, približno l. 1830 v dunajskem «Gledališkem listu»). — Spodaj: na levi: aparat za osiguranje pešcev (aparat siplje pesek pred nogami. «Kikeriki», Dunaj, 1862). — Na desni: «Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal» Karikatura na nezadostno škropljene ceste («Kikeriki», 1865).

Anatole France:

Porostvo

(Iz zbirke zgodovinskih novel: «Vodnjak sv. Klare».)

Med vsemi trgovci v Benetkah je bil Fabio Mutinelli najbolj točen in izpolnjevanju svojih obveznosti. Vedno se je izkazal darežljivega in širokodušnega, a to prav posebno nasproti damam in duhovščini. Prikupno poštenost njegovih npravi so cenili po vsej ljudovladi, a v cerkvi San Zanipolo so občudovali zlat altar, ki ga je bil poklonil sveti Katarini iz ljubezni do lepe Katarine Manini, žene senatorja Aleksija Cornara. Ker je bil bogat, je imel mnogo prijateljev, za katere je prirejal zabave in katerim je izkazoval usluge iz svoje mošnje. Toda izgubil je mnogo v vojni z Genovčani in za časa napoljskih nemirov. Dogodilo se je tudi, da je trideset njegovih ladij deloma padlo gusarskim Uskokom v plen, ali pa so se potopile na širokem morju. Papež, kateremu je bil posodil velike vsote denarja, mu ni hotel ničesar vrniti. Na ta način je bil veličastni Fabio v kratkem času oropan vsega svojega bogastva. Ko je prodal palačo in dragoceno namizno posodje, da je mogel plačati dolgov, je ostal brez vsega. Toda, ker je bil podjeten in pogumen ter razumen

trgovec in v najboljših letih, je mislil samo, kako bi spet spravil svoje zadeve pokoncu. Veliko je računal v svoji glavi; sodil je, da potrebuje kakih petsto cekinov, da bi se mogel spet vreči na morje in se lotiti novih podjetij, od katerih se je nadejal ugodnega in gotovega uspeha. Naprosil je častitega gospoda Aleksija Bontura, ki je bil najbogatejši državljani v vsej ljudovladi, naj mu izvoli posoditi teh petsto cekinov. Toda vrli gospod, ki je menil, da drznost sicer pomaga zbirati velika imetja, da jih pa edino le previdnost ohranja, je odklonil, ker se ni upal izpostaviti tako velike vsote nevarnostim morja in sreče. Fabio se je nato obrnil do častitega gospoda Andreja Morosinija, kateremu je bil svoje dni izkazal uslug vsake vrste.

«Preljubi Fabio,» mu je odgovoril Andrej, «komu drugemu, nego vam bi drage volje posodil to vsoto. Nisem tako silno navezan na te zlatnike in se v tem oziru ravnam po načelih Horacij-satirika. Toda vaše prijateljstvo mi je dragoceno. Fabio Mutinelli, in tvegal bi, da ga izgubim, če vam posodim denar. Zakaj v večini slučajev je pristrženo občevanje med dolžnikom in upnikom zelo otežkočeno. Videl sem že preveč slabih zgledov.»

Ko je to izgovoril, je častiti gospod

Andrej navidez hotel ljubeznivo objeti trgovca, a mu je pred nosom zaprl vrata.

Drugi dan je šel Fabio k lombardskim in florentinskim bankirjem. Toda nobeden mu ni bil voljan posoditi niti dvajset cekinov brez poročila. Vses dan je begal od ene poslovnice do druge. Povsod so mu odgovarjali:

«Častiti gospod Fabio, poznamo vas kot najpoštenjšega trgovca v mestu in le neradi vam odbijemo, kar želite. Toda pravilno vodstvo naših poslov zahteva to.»

Ko se je zvečer ožaloščen vračal domov, se mu je kurtizana Zanetta, ki se je tedaj ravno kopala v kanalu, prišla za gondolo in zaljubljeno pogledala Fabija. Ko je bil še bogat, jo je neko noč pozval, naj pride v njegovo palačo, in je ravnal z njo dobrohotno. Zakaj bil je vsele in mile čudi.

«Sladki gospod Fabio,» mu je rekla, «vaše nezgode so mi znane; vse mesto govori o njih. Poslušajte me; bogata nisem, toda nekaj draguljev imam na dnu skrinje. Če jih sprejmete od vaše služabnice, mili Fabio, bom verovala, da me ljubita Bog in Devica.»

Zanetta, ki je bila še mlada in sredi nežnega razcveta svoje lepote, je bila zares siromašna. Fabio ji je odgovoril:

«Dražestna Zanetta, več je plemenitosti v brlogu, kjer prebivaš ti, nego v vseh beneških palačah.»

Tri dni je Fabio hodil po bankah in trgovskih skladiščih, ne da bi našel koga, ki bi mu bil hotel posoditi denar. In povsod je naletel na neugodne odgovore in slišal opazke, ki so bile bolj ali manj podobne tej:

«Zelo napač ste storili, ko ste prodali namizno posodje, da bi poplačali dolgov. Zadolženemu človeku se posoja, ne posoja se pa človeku, ki je brez pohištva in namiznine.»

Peti dan je v svojem obupu šel prav do Corte delle Galli, ki se zove tudi Ghetto in kjer je židovska četrt.

«Kdo ve?» si je govoril, «če ne dobim od kakega obrežanca tega, kar so mi kristjani odrekli.» In krenil je torej tja med ulici San Geremia in San Geronimo v ozek in smrdljiv kanal, cigar vohod so na povelje senata vsako noč zapirali z verigami. In v zadregi, ker ni vedel, do katerega posojevalca bi najprej stopil, se je spomnil, da je slišal o nekem Izraelcu, Eleazarju po imenu, sinu Eleazarja Maimonida, o katerem so pripovedovali, da je silno bogat in čudovito bistroumen. Ko je torej poizvedel za hišo tega žida Eleazarja, je ustavljal pred njo svojo gondolo. Na vratih je

bilo videti podobo sedmerokakega svečnika, ki ga je bil obrežanec dal izklesati v znamenje upanja in z ozirom na objubljeni dne, ko se bo Hram spet dvignil iz svojega pepela.

Trgovec je stopil v dvorano, ki jo je razsvetljevala bakrena svetiljka z dvanaajstimi kadečimi se stenji. Tu je sedel žid Eleazar pri svojih tehtnicah. Vsa okna so bila zazidana, ker je bil nejevernik.

«Eleazar, večkrat sem te psoval, pitaje te s psom in verolomnim pogonom. Dogodilo se mi je, ko sem bil mlajši in še poln mladostne objestnosti, da sem s kamenjem in blatom obmetaval ljudi, ki so z rumenim koleščkom, prištim na rame, hodili vzdolž Velikega kanala, tako da sem zadel morda koga tvojih in celo tebe samega. To ti povem, ne da bi te žalil, marveč zaradi poštenosti, v tem istem trenutku, ko prihajam k tebi s prošnjo, da mi storiš veliko uslugo.»

Žid je dvignil svojo, kot vinski trs suho in grčavo roko navpično v zrak:

«Fabio Mutinelli, Oče, ki je v nebesih, naju bo sodil oba. Kakšne usluge si me prišel prositi?»

«Posodi mi petsto cekinov na leto dni.»

«Brez poročila se ne posoja. To ti

v glavo. Sosedje so našli moža in ženo v agoniji. Mož je kmalu umrl, žena pa je tako dolgo živila, da je zadeno pojasnila, nato pa je še ona izdihnila.

Umor zaradi branja romana

Sodišče v Oslu na Norveškem je nedavno imelo senzacionalno obravnavo. Na zatožni klopi je sedel šofer Halvorsen, ki je umoril zapeljivca lastne žene, nekega policijskega agenta. Ko je izvršil krvavo sodbo, se je sam javil policiji in je stvar priznal kakor se je odigrala. Preiskava je dognala, da je Halvorsen ravnal tako, da ga ni mogoče smatrati krivim. Agent je zapeljal njegovo ženo. Kaj je hotel storiti? V romanu pisatelja Falkberga je čital o sličnem pripetljaju, in to ga je spravilo na misel, da mora sam obračunati z morilcem. Na podlagi te izpovedi je bil Halvorsen oproščen, kajti sodišče se je postavilo na stališče, da je ravnal pod močnim vtisom prečitanega romana in da se radi tega ne more obsoditi.

Skrivnostni nestanek detektivske pisateljice

Agata Klarisa Christie je na Angliškem velprijubljena pisateljica napehtih detektivskih storij. Stara je komaj 35 let, pa je med svojim spolom že zelo slavna. Pred nekaj dnevi je zapustila stanovanje ob desetih zjutraj in se doslej še ni vrnila. Drugi dan je neki deček našel avtomobil, v katerem se je pisateljica sama vozila po Londonu. O njej pa ni bilo nobenega sledu.

V avtu so ležali čevlji, obleka, kožuh in nekaj perila. Vozilo je bilo postnjeno na stran ceste, kakor bi hotelo vzbuditi sum, da ga je nekdo našel zapeljal na rob in pahnul svojo žrtve iz voza. Ljudje so začeli nemudoma preiskovati okolico, da bi si pojasnili, če se je zgodil zločin, ali je vse skupaj samo simulacija. Sledov niso našli nobenih, a ker tudi pisateljice nikjer ni, se domneva, da je ženska, ki ljubi take zgodbe, sama vzprijela svoj nestanek, da bi občinstvo postalo še bolj pozorno narjo in na njena dela. Nekateri celo trdijo, da se je Christie odpeljala v Ameriko, odkoder se bo vrnila na Angliško šele čez nekaj mesecev in bo prinesla v torbici nov detektivski roman, ki bo topot obravnaval zgodbo njenega lastnega skrivnostnega nestanka.

Obubožane kraljice

Slavni pariški krojači so hudo vznemirjeni, ker Francozinje ne naročujejo več pri njih oblek. Krojači so namreč že davno vpeljali dolarske cene in domačinke s svojimi francoskimi franki nikakor niso več kos newyorškim gizdalinkam. Krojači so se celo zbrali na pomenek v krasni salonu ene najmodernejših trdnj mestne četrti Champs Elysées. Glavni govornik je izjavil:

Parižanke so ustvarile uspeh pariške mode. Njim smo sedaj dolžni hvalo, če se zdaj pri nas oblačijo Angležinje, Američanke, Braziljanke in Japonke in prinašajo v Pariz denar iz vseh moških dežel. Delali smo vedno, da se prikupimo domačinkam. Napenjali smo naše zmoglosti, da zadostimo njih okusu, ki nima sebi enakega področja. Če nam ne bi dale Parižanke svojih nasvetov, ne bi občudoval ves svet naših izdelkov. Vsi uspehi naše obrti slonijo na nežnih ramenih francoske žene. Zdj pa se Parižanke ne oblačijo več pri nas, ker smo jim postali predragi. Pripomniti je, da cvete naša trgovina kakor še nikoli, in da prodamo veliko več oblek kakor pred vojno. Vendar ogroža pomankanje domačih naročil ves naš obstoj. Tjake, ki pridejo v Pariz, hočejo izgledati kakor rojene Parižanke. Rečejo nam: Vaše obleke ni zelo ugaajajo, ne morem jih pa naročiti, ker nisem videla, da bi nosile kaj sličnega domačinke. Gospoda moj! Čela skupina vplivnih oseb iz krogov naše tekstilne industrije se je obrnila name v zavesti bližnje nevarnosti s sledečimi besedami: Mo-

ramo vnovič osvojiti francoske žene! Pripravljeni smo na velike žrtve. Sledite našemu primeru še Vi krojači in ustvarite obleke, ki bodo dostopne tudi domačinkam. Sprejel sem to povabilo in ustvaril modele, ki Vam jih hočem zdaj pokazati. Blago in svila so najboljši vrste in upam, da sem zadovoljil izbravemu okusu rojene Francozinje.

Ta krojač je govoril kakor kak državnik. Ima milijonske dohodke in množico bogatih naročnikov, a je vendar v skrbeh, ker misli na domovino. Smatra pač svoje »créations« kot del francoske kulture. To skrb delijo z njim tudi tovarnarji, ki izdelujejo sukno. Vsi razumejo, da bi odbila pariški modi adnja ura, če bi izostala Parižanka. Vsled tega so pripravljeni na žrtve, a ohranijo svojo svetovno nadvlado. Ni dvor a da bodo tudi zmagali. Razen okusa nimajo njih inozemski tekmeči niti oddaleč toliko smisla za ekonomsko priliko. Parižanke bodo torej ostale modne kraljice, pa naj stoj frank še tako nizko. A k sreči za pariške krojače je začel naraščati.

Pobijanje revmatizma v Avstriji

Na Dunaju se je ustanovil poseben odbor, ki si je postavil za nalogo pobijanje revmatizma z najbrezobzirnejšimi sredstvi. Tipična dežela revmatičnih obolenj je Anglija, kjer obstojajo slični odbori že leta in leta ter vrše svojo nalogo zelo uspešno. Zdravniki študirajo pojave revmatizma, sestavljajo statistične pregledne, diagrame, iščejo nove metode za pobijanje boleznih in slično. Danes je boj zoper revmatizem na Angliškem dosegel že tako stopnjo popolnosti, da se vodi tako splošno kakor na primer pri nas boj proti jetiki. To kaže, da je socialen pomen revmatičnih obolenj na Angliškem zelo velik. Ljudje postajajo radi revmatizma invalidni in celo nesposobni za delo in padajo v breme državnih in komunalnih institucij.

Revmatizma se človek lahko nalezne potom infekcije, po zaslugi nepravilne preosnove, na podlagi pomankljivega izločanja notranjih žlez, pa tudi radi vremenskih in klimatičnih razmer. Vsi ti razlogi terjajo študij revmatizma na mednarodni podlagi in njegovo pobijanje z vso energijo.

Kako dalekosežen je pomen revmatizma, izhaja prav nazorno iz dejstva, da je med bolniki, ki zapuščajo bolnice kot trajni invalidi, 20 odst. revmatikov. Vzrok revmatizma je čisto iskati tudi v zobobolu in v obolenjih ušnih delov. V tesni zvezi pa je revmatizem tudi s srcem. Premnogi primeri kažejo, da se srce največkrat poveča radi revmatizma. Boj zoper revmatizem je torej obenem boj zoper socialno zlo, ki začenja postajati človeškemu zdravju prav tako opasno kakor druge kronične epidemije.

Neprilike gospe diplomatke

Gospa Aleksandra Kolontajeva je edina dama, ki je dosegla v očeh voditeljev ruske države tako visok ugled, da so ji sovjeti poverili zastopstvo Rusije v inozemstvu. Več let je vodila Kolontajeva rusko poslanstvo v Stockholmu; in pravijo, da se je v tej službi imenitno obnesla. Bila pa je vrh tega, da je izvrševala vse poslaniške posle zelo spretno, vendarle tudi ženska: uvažala je modne novosti (njen damski »cylinder« je splošno znan) in se je, ker jo je pač Bog ustvaril kakor vse ženske, tudi rada ozirala po moških.

Toda gospa Kolontajeva ni bila samo diplomatka in ženska temveč tudi pisateljica. Njena knjiga o ljubehni obeh spolov je zanimivo čtivo; ne le v Rusiji, tudi izven nje jo strastno berejo in vedno nanovo ponatiskujejo. Ko je delo izšlo, je bilo že splošno znano, da gospa Kolontajeva v ljubehenskih zadevah ni novinka; njeni nauki so polni izkušenj in njena agitacija v skandinavskih deželah, ki je izhajala iz teh naukov, je rodila obilne sadove. Gospa diplomatka je namreč vezala srca med Švedsko in Rusijo. Tako je reševala zadržke svojega spola, kateremu je skušala priboriti.

htanih cekinov:

»To je tvoje za leto dni. Če mi ob letu, točno na današnji dan ne vrneš vsote z obrestmi po obrestni meri, ki jo določa beneški zakon in običaji Lombardov, predstavi si Fabio Mutinelli, kar si bom mislil o krščanskem trgovcu in njegovem poroštvo.«

Fabio ni trtil časa: nakupil je ladje in jih natovoril s soljo in raznim drugim kupčijskim blagom, ki ga je z velikim dobičkom razprodal na ladarskih mestih. Nato je z novim tovorom odšel v Carigrad, kjer je kupil preprog, dišav, paviljev peres, slonove kosti in ebenovne, kar vse je dal po svojih pooblaščenih na dalmatinsko obrežje zamenjati za gradbeni les, ki so ga od njege že vnaprej kupili Benečani. Tako je že v šestih mesecih podedoval vsoto, ki jo je bil prejel.

Toda, ko se je nekega dne na Bosporu v čolnu zabaval z Grkinimi in se je oddaljil od kopnega, so ga ugrabili morski razbojniki in so ga kot ujetnika odvedli v Egipt. K sreči je ostalo njegovo zlato in kupčijska roba na varnem — Gu-sarji so ga prodali saracenskemu graščaku, ki ga je dal na nogah vkovariti in ga poslal obdelovati žito, ki v tej deželi prav lepo uspeva. Fabio je svojemu gospodarju ponudil, da mu plača veliko odkupnino, toda hči saracenskega graščaka, ki ga je ljubila in ga je hotela pripraviti do tega, kar je želela, je odsve-

RADION

pere sam

N a j u d o b n e j š i
način pranja! Kuhati perilo pol ure
v raztopini Radiona. To je vse!

riti čim več pravic in prilike, da se izživi po naradni zapovedi; pomagala pa je obenem tudi Rusiji, kajti sklenjene zveze niso bile samo srčne, ampak tudi politične.

Tekom let se je nabralo gospe Kolontajevi toliko gradiva, teoretičnega in praktičnega, da so jo morali sovjeti opoklicati iz Stockholma ter jo za nekaj časa postaviti v rezervo doma. Toda ni trajalo dolgo, ko se je našlo zanj novo mesto — v Mehiki. Mehika se je sprva upirala imenovanju gospe Kolontajeve za diplomatsko zastopnico Rusije; note so romale sem, romale tja, stvar se je končno uredila in gospe je dobila diplomatski pasov ter se vkrcala na ladjo. Zdj, ko se nahaja na vožnji, pa poročajo, da se Amerika upira izkrcanju gospe diplomatke na njenih tleh. Povod za to prepoved je dalo baže razvratno življenje diplomatke. Kako se bo stvar iztekla, ni težko pogoditi; zopet bo nekaj intervencij, brzojav, poročil, jeze, končno pa bo zmaga gospa diplomatke, ki se bo izkrcala na ameriških tleh in napravila tam za morjem novo diplomatsko in tudi nediplomatsko karijero ...

Miganje z ušesi

V Parizu pravijo, da spada miganje z ušesi med najnovejše pripomočke za kultiviranje lepših ženskih obrazov. Neki profesor je dognal, da ta gimnastika izredno dobro vpliva na mišičevje lic ter odstranjuje gubice in zarezice okrog oči.

Pariške dame so torej poleg vsega drugega začele metodično gojiti tudi miganje z ušesi, ki pa se ne da zlahka priučiti. Vsekakor je precej ljudi, ki jim je tudi ta talent poklonjen že od narave in od rane mladosti, toda komur ta sreča ni dodeljena, mora v šolo. Nič strahu, v Parizu se že pripravljajo posebni specialisti za ta ponk, ki razmeroma niti ni drag: 12 lekcij 300 frankov. Ampak včasih tudi lekcije ne pomagajo.

Novine pripovedujejo na zahaven način, kako se je neka prav odlična dama pred kratkim iz estetičnih razlogov posvetila takemu specialistu. Napravil je preizkušnjo ter ugotovil, da ima dama talent. Nato je priporočil posebno olje, s katerim se masirajo lica, da postanejo mišice okretnejše. Takšno olje je po 25 frankov steklenica, a je prijetnega vonja in ne škoduje. Vsekakor pa tudi ni koristilo in je učinek po treh steklenicah in desetih lekcijah še vedno enačil nič.

Končno se dama ojunila in se pritoži specialistu: »Težavna je ta šola, gospod profesor! Pokažite mi enkrat sami, kako migljete z ušesi.«

In gospod profesor je mirne duše odvrnil: »To milostljiva pa ne gre! Jaz

sicer vem, kako je treba stvar poučevati, z ušesi migati pa sam ne znam.«

Skok z 28 m višine

Iz Prosnice poročajo o razburilnem dogodku, ki se je odigral pred velikim številom ljudi na ondnotnem stolpu, pod katerim teče deroča voda. 25letni krojaški pomočnik Vitoslavsky je šel s svojim dekletom popoldne na sprehod. Ko sta korakala mimo neke sladkorne tvornice, je fantu prišlo na misel, da bi se povzpela na stolp, s katerega je lep razgled po okolici. Dekle je rado pristalo na predlog. Šla sta po strmih stopnicah navzgor in ko sta bila na vrhu, je pogledal Vitoslavsky v globino. Pogled ga je tako omamila, da se mu je zavrtelo v glavi. Ne da bi pojasnil čemu, je nenadoma skočil čez železno ograjo in se z besedami: »Zbogom Marija!« pognal navzdol. Na tleh je obležal mrtev z razbitimi udi. Nihče si ne ve pojasniti, čemu se je to zgodilo in med vsemi je bila najbolj osupla samomorilčeva nevesta, ki je imela z Vitoslavskym v kratkem stopiti pred oltar in mu postati za konska žena.

Spor radi poleta na severni tečaj

Letošnjega poleta na severni tečaj so se udeležili trije, ki so dali ekspediciji obeležje s svojimi imeni: Amundsen, Ellsworth in Nobile. Prvi je dal na razpolago svoja bogata izkustva, drugi denar, tretji je prilejal zračno ladjo. Vsi trije pa so pred poletom podpisali pogodbo, v kateri so se medsebojno zavezali, da bodo drug napram drugemu lojalno postopali in sporazumno publicirali uspehe ekspedicije.

Tako je stalo črno na belem. Ko je bil polet pri kraju in se je posadka izkrcala v Nome, so se pokazale prve razpoke med voditelji poleta. Amundsen in Ellsworth sta vlekla skupaj in sta smatrala, da še ni prišel ugoden trenutek, ko bi se rezultati lahko objavili javnosti. Nobile je mislil drugače. Peljal se je v Ameriko in začel tam prirejati predavanja, v katerih je seveda okril zasluge in slavo svojih obeh tovarišev.

Norveško zrakoplovno društvo je svojčas imenovalo vso trojico za častne člane. Ko pa je izbruhnil odprt konflikt med Amundsenom Ellsworthom in Nobilom, sta orva dva odklonila ponudeno jim čast. Izjavila sta, da nočeta biti v družbi človeka, ki je snedel dano besedo in se ne drži dogovora kakor je bil podpisan preden se je ekspedicija odpravila na pot.

Italijan pač ne pozna zvestobe ...

Kristusov kelih z zadnje večerje

Londonška »Westminster Gazette« poroča, da se nahaja zlat kelih, iz katerega je pil Jezus pri zadnji večerji, v posesti angleškega učenjaka dr. Jamesa R. Harrisa v Birminghamu. Kelih so prvotno izsledili nemški starinoslovci na Krimu; dr. Harris, ki je doznal za dragoceno najdbo, ga je kupil od njih za drag denar. Kelih je ena izmed štirih posod, ki so bile v rabi pri zadnji večerji; iz enega je pil Kristus, iz ostalih treh pa apostoli.

Sv. Matevž govori o Kristusovem kelihu v 26. poglavju svojega evangelija. Kelih ima tudi v umetniškem oziru visoko vrednost. Je pet palcev visok in bogato okrašen. Napis, ki je izrezan med okraški, je sestavljen v grškem jeziku. Črke so čudovito lepe in popolne. V kelihu gre pol litra tekočine in izvira dozdnevno iz prvega stoletja pr. K. Napravljen je bil v Sidonu in je bil dolgo skrit učenjakom in občanom v Jeruzalemu, kjer ga je hranil neki orientalist.

Dr. Harris bo priredil v Londonu predavanje o kelihu in bo ljudem kazal odliček dragocene posode v steklu. Original se nahaja pod strogo zaporo in se pokaže samo odličnim osebnostim, ki učenjaka naravnost oblegajo, odkar so izvedeli za njegovo pridobitev.

Moderna dekleta

— Gospodična, ali se kaj spoznate na gospodinstvo?
— Oprostite, gospod, te besede še nisem slišala!

NAZNANJAMO, da se zopet vrši letos velika BOŽIČNA PRODAJA v vseh oddelkih in prostorih veletrgovine R. STERMECKI, CELJE, po globoko znižanih cenah.

nedvomno zvedel od svojih. Kakšno poroštvo nudiš?

»Vedi, Eleazar, da mi ni ostal niti belci, niti ena sama zlata skodelica, nobena srebrna čaša. Ostal mi ni niti en prijatelj. Vsi so mi odrekli uslugo, ki te prosim zanj. Nimam ničesar drugega razen svoje trgovske časti in krščanske vere. Kot poroka ti nudim sveto Devico Marijo in njenega Božjega Sina.«

Na ta odgovor je žid nagnil glavo, kakor kdo, ki razglablja in premišljuje in nekaj trenutkov je gledal svojo dolgo belo brado. Nato:

»Fabio Mutinelli, pelji me k svojima porokoma. Zakaj spodobi se, da posojalec od blizu vidi poroštvo, ki mu je ponujeno.«

»To pravico imaš.« je odgovoril trgovec. »Vstani in pojdi z menoj.«

In peljal je Eleazarja v cerkev nazvanjo Chiesa dell'Orto, blizu kraja, ki mu pravijo Mavriška poljana. Tam je trgovec pokazal madono, ki je stala na altariju, ovencana s krono iz zlatih kamnov in ognjena z zlatovrenim plaščem, ter je držala v naročju dete Jezusa, nališpanega kakor mati, in je dejal židu:

»Evo, to je moje poroštvo!«

Eleazar je s prodornim očesom pogledal zapored krščanskega trgovca. Madono in Dete, nagnil glavo in dejal, da sprejme poroštvo. Odšel je Fabija v svojo hišo in mu odštel petsto dobro šte-

tovala očetu, naj ga za nobeno ceno ne osvobodijo. Ker se je mogel nadejati rešitve je še od samega sebe, je z orodjem, ki so mu ga dali za obdelovanje zemlje, prepilil svoje okove in se je vrغل v neki čoln. Tako je dosegel morje, ki je bilo blizu, blodl po njem več dni in ko je že poginjal od lakote in žeje, ga je vzel na krov španska ladja, ki je plula v Genovo. Toda po osemindesetih vožnjah je ladjo zajela nevihta, ki jo je plula na dalmatinsko obalo. Ko je bila že čisto blizu obrežja, se je razbila ob podmorski kletki. Vsa posadka je utonila le Fabio, ki ga je kletka za neratno držala na površini, je z veliko težavo priplaval do brega. Tam se je nezavešten zgrudil in pobrala ga je prav lepa vdova. Loreta po imenu, ki je imela na obrežju svojo hišo. Tja ga je dala gospa prenesti; postlala mu je v svoji sobi, čula pri njem in se najskrbneje zavzela zanj.

Ko se mu je spet vrnila zavest, je začutil vonj miru in rož in skozi okno je zagledal vrt, ki se je stopniema spuščal prav do morja. Gospa Loreta je stala ob njegovem ležišču, vzela svojo vijolo in nežno zaigrala na njej.

Fabio ji je v svoji hvalečnosti in vzhlečnosti tisočkrat poljubljal roke. Zahvalil se ji je in ji nežno namignil, da ga je manj ganilo, ker si je rešil življenje, kakor to, da ga dolguje tako lepemu bitju.

Vstal je in se šel z njo sprehajati na vrt in ko sta sedla v mirtovem gaju, je pritrdil mlado vdovo k sebi ter ji dokazoval svojo hvalečnost z nešteti milovanji.

Spoznal je, da ni nedovzetna za njegovo prizadevanje ter preživel v njeni bližini nekaj divnih ur; nato je pa postal več poln skrbi in vprašal svojo prijateljico, kateri je mesec in natančno kateri dan.

In ko mu je povedala, je pričel vzdihovati in tožiti, misleč na to, da manjka le še štiri in dvajset ur, da se izpolni leto dni, odkar je bil prejel od žida Eleazarja pet sto cekinov. Pomislil, da ne bo izpolnil svoje obljube in bo izpostavil svoje poroštvo obrežancemv očitkom, mu je bila neznosna. Ko ga je gospa Loreta vprašala po vzroku njegovega obupa, ji ga je razkril. In ker je bila zelo pobožna in jako vdana sveti Materi Božji, se je z njim vred razžalostila. Ni bilo težko najti teh pet sto cekinov. V bližnjem mestu je bil bankir, ki je imel že šest mesecev približno tolikšno vsoto pripravljeno na Fabijevo razpolago. Toda niti pomisliti ni bilo na to, da bi z dalmatinske obale dospel v štiri in dvajsetih urah v Benetke in to po razburkanem morju in ob nasprotujočih vetrovih.

»Najprej si preskrbimo denar,« je rekel Fabio.

In ko mu je služabnik njegove gostiteljice prinesel vsoto, je plemeniti trgov-

vec dal potegniti ladjico tesno k obrežju; vanjo je položil vrečke napolnjene s cekini, nato je pa šel v molitvenico gospe Lorete iskati soho Devico z Jezuskom, ki je bila izrezljana iz cedrovine in zelo častitljiva. Postavil jo je v ladjico poleg krmila in ji je dejal:

»Gospa, ti si moje poroštvo. Žid Eleazar mora biti jutri plačan. Gre pri tem za mojo čast in za tvojo, Gospa, in za dobro ime tvojega Sina. Cesar krešni smrtnik, kakršni sem jaz, ne more storiti, to boš gotovo izvršila ti, čista Morska zvezda, koje prsa so dojila Njega, ki je hodil po valovih. Nesi ta denar židu Eleazarju v beneškem Ghetu, da ne bo do govorili obrezanci, da si slabo poroštvo.«

In predavši ladjico valovom, je snel klobuk in dejal prav milo:

»Zbogom, Gospa!«

Ladjica je odplula na visoko morje. Dolgo sta ji trgovci in vdova sledila z očmi. Noč je padala; svetla brazda, ki jo je puščala ladjica za seboj, je bila začrtana na mirni morski gladini.

Ko je drugo jutro Eleazar odprl svoja vrata, je zagledal v ozkem kanalu sredi Ghetu ladjico, obloženo z vrečami, in na ladji soho iz črneke lesa, ki se je vsa lesketala v svitu zari. Ladjica se je ustavila pred hišo, kjer je bil izklesan sedmerokraki svečnik. Žid je spoznal Devico Marijo z Jezuskom, poroštvo krščanskega trgovca.

Kraljestvo mode

Obleke z volanti

Sedanja moda, ki noče imeti nič več opravka z maskuliniziranjem, po katerem je lani dosledno stremela, se zdi nekako regenerirana in domala bi rekli, da se zaenkrat stori toliko dobrega je zato, ker so se različni modni saloni temeljito založili s čipkami, trakovi, nežnimi vezuinami, cvetkami in drugo žensko drobnarijo. Tudi ta modna struja je zgrešena in se takšna tendenca ne da dolgo držati, ker prihajamo na ta način do prenasitenosti, ki ne učinkuje elegantno in prikupno. Za mladostno obleko, morda za plesno obleko mlade dame, so taki efekti vsekakor še dopustni, pri drugih oblačilih pa gotovo zgrešeni. Mnogo boljše linije ustvarjajo oni modni saloni, ki se držijo docela ženskega, vendar pa v nobeni meri hiperfemininega stila. Njihovi modeli ne bodo tako kmalu prišli iz mode, marveč bodo precejšnjo dobo v veljavi. K tem dobrim linijam lahko mirne duše pristevamo tudi različne oblike volantov, ki so radi svoje lahkonosti in svojevrsne ljubkosti pridobili že precej pristaše.

Z volanti lahko opremiš vsako obleko: navadno oblačilo iz blaga (šofa), nadalje obleke za obisk, večerne toalete in plesna oblačila, a tudi popold. plašče in razne kostume, kajti volanti se dobro obnašajo v vsakem materialu, s predpostavko, da gre za tkanino, ki ni preveč okorna, ker bi sicer volanti popolnoma izgrešili svoj učinek in se videli neokretni. Izborno se dajo uveljaviti mehka volnena blaga, ripe ali lahki velurji, kineški krep in številne svetlikajoče se svile kakor krep-satin, satin-maroken, dalje tudi številne svilene prozorne tkanine, georgette in gaze, in koncem koncev čipke.

Bluzasta moda se da z novo linijo volantov dobro spraviti v sklad, ker se potom volantov da nekoliko razširjena spodnja partija motivirati ter izenačiti z bluzastim gornjim delom. Veliki modni saloni so hitro uvideli to prednost ter se oprli na te kombinacije. Par izmed raznolikih sestav, ki se dajo dojeti s pomočjo volantov, predločuje naša današnja slika:

Levo je navadna obleka iz blaga, ki je videti vrlo mladostna in je zatorej prikladna za vsako damo. Izgotovljena je lahko iz lahkega ripsa, tankega kashe in sličnih materialov. Gornji del je nekoliko bluzast, ima dežji ovrtnik z dolgo svilenim pentljo in vrlo ozke rokave. Bluza je zaključena s pasom iz divjega usnja, ki je zapet z angleško usnjeno zapunko. Tu pričenejo volanti, ki v štirih stopnjah predstavljajo krilo, za katerega se lahko uporabijo razpoložljivi ostanki, dočim se bluza lahko izgotovi iz svetle svile. Posebno odlično je baržunasto krilo z volanti v zvezi s svetlejšo, morda rožnato ali predvno barvasto svileno bluza.

Druga skica predločuje svilen obleko, ki je namenjena višjim postavam, ker bi se

srednja postava zaradi zaokroženo rezanih ter v sredini se stopajajočih volantov videla zmanjšana. Krilo je speto z ozkim pasom. Partija bluze je brez okrasa ter garnirana edino z globokim šalastim ovrtnikom. Rokavi so opremljeni s tremi enakimi volanti. Predzadnja skica predstavlja večerno obleko za mlade dame. Krojena je v posebnem stilu ter je gornji del izgotovljen iz georgette, dočim je krilo bogato opremljeno s čipkami. Posebno v pastelnih barvah je ta obleka izredno elegantna. Prepeta je kakor druga z ozkim pasom ter ob strani okrašena z veliko cvetko.

Tudi novi zimski plašč se lahko posluži volantov. Desni model na naši sliki jasno predločuje to svojevrsno obliko. Gre v načelu za nekoliko bluzast, a drugače prav enostaven plašč z vdelanim pasom, ki je spet z dvema gumboma. Spodnji del sprednje partije je garniran s 4 enakimi volanti, dočim je zadnji del gladek. Barva naj bo umerjena, črna, temnomodra, vinskordeča ali takozvana nova »petrolejska«, ki je nekako v sredini med modro in sivo. Za krzveno opremo se pri takšnem plašču poslužijo onih črtastih kožuhov, ki se označujejo kot »domestek«.

MODNIMATELIJE M. KARČ
MODNI NASVETI
LJUBLJANA v KONGRESNITRG 411

vidre, morda zibelin ali nerzila. Naš model je garniran na ovrtniku ter na manšetah, a obenem tudi na spodnjem robu zadnje partije. Krzvena manšeta izvira iz dvojnih volantov na rokavu ter zagotavlja zares elegantno svojevrsno obliko.

Oblike ovrtnikov v letošnji zimski sezoni

Dočim je minula sezona prinašala enake oblike ovrtnikov za dopoldan kakor za popoldan ter delala razliko samo v uporabi materialov, je letošnja zimska sezona v tem pogledu bolj natančna in prinaša različne

kontraste. Nove dopoldanske obleke obdržijo pri ovrtnikih nekoliko sportno noto ter ima jo večinoma majhne ozke dežje ovrtnike s pentljicami v obliki metuljkov, ali pa tudi stojče dvojne ovrtnike v načinu moških sportnih srajc, kombinirane z daljšimi svilenimi samoveznicami. Popoldanske oblačila pa so tudi glede ovrtnikov izključno ženska. Srednje mero predstavljajo oni tipi, pri katerih tvori ovrtnik osnovno formo, vendar so garnirani s širokimi svilenimi pentljicami ali pa s široko nameščenim čipkastim plastronom, pri čemer je ovrtnik lahko izgotovljen iz svile ali kovinate čipke.

Novi rokavi,

ki jih predločuje naša mala skica, so sicer nekoliko fantastični in malo praktični, vendar pa po svojevrsni novosti vredni omembe. Večerni plašč za velike plesne in večerne prireditve bo letos večinoma iz baržuna ali velurjevega šifona, pri čemer bo

manj pozornosti posvečene njegovemu enostavnemu kroju, kakor originalni obliki njegovih rokavov, ki bodo v svojih velikih dimenzijah tvorili njegov glavni okras. Čeprav se razmeroma ne bo uporabljalo preveč kožuhovine, bodo vendar dobro služila fantazijska krzna, ker bi plemenita kožuhovina še vseeno bila predraga. K svetlim baržunom ali velurjem sifonom naravno izbereš svetlo, k temnim pa temnejšo kožuhovino. Skica levo predločuje originalen

velikanski trombast rokav s krzveno opremo v obliki trakov ter s šalastim ovrtnikom sive barve, pri čemer je večerni ogrtač zamišljen v sivi, zeleni ali rumenkasti barvi. Rjava kožuhovina je predložena v velikem vatiranem rokavu na dnevni skici. Ta rokav je posebno prikladen za črno, moder ali vinskordeč ogrtač. Gotovo pa je seveda, da bodo ti ekstravagantni modni plašči videni letos le v posameznih primerih in jih omenjamo le kot modno kurioznost.

Čipkast ogrtač

bodisi iz svilene, kovinate ali pristne čipke je izredno prikladen k stiliziranim oblekam. Ako poseduješ pristno čipko, je ne boš kvarila z barvami, marveč jo v ta namen ohrani v naravni barvi. Čiste svilene čipke pa

se dajo primerno prilagoditi z barvo stilizirane obleke, dočim umetnih svilenih čipk ne boš barvala, ker bi sicer izgubile na vrednosti, saj ne prenašajo barv in razpadejo. Kovinate čipke, ki so pretkane s sukancem ali volno, pa se dajo vrlo dobro barvati, ker kovina tudi po barvanju obdrži svoj prvotni ton, dočim volneni ali sukančevi deli prevzamejo željeno barvo in na ta način dobi čipka primeren sijaj ter se izborno prilagodi k zadevnim stiliziranim oblekam.

Najnovejša tipa krznenih garnitur.

Damski svet je že nekoliko naveličan številno videnih in že precej banalno učinkujočih ravnih krznenih garnitur in stremi za tem, da ustvari nove načine, ki bodo dali plašču, obleki ali kostumu zopet novo apartno noto. Pričujoča tipa, ki sta najnovejši izpremembi, imenujejo Nemci »Schlaucha«, odnosno »Spulenkragen«.

Radio

Izveček iz večernih programov

Dunaj (517 m 7 kw), Berlin (483 m 10 kw), Rim (42 m 12 kw), Stuttgart (379 m 10 kw), Rim (422 m 12 kw), Praga (349 m 5 kw), Brno (441 m 24 kw).

Nedelja, 12. dec.

DUNAJ 18.10: Komorna glasba s kitarami. BERLIN 20: Čitanje iz del pesnika Stefana Zweiga.

LIPSKO 20: »Apotekara«. Komična opera v 1 dejanju. Noto: »Nürnbergska lutka«, komična opera v 1 dejanju.

FRANKFURT 19: E. d'Albert: »Golem«. Muzikalna drama v 3 dejanjih.

STUTTGART 20: »Nočna zabava na gradu Rheinhausen«. Fantastična idila iz dobe rokoka.

PRAGA 19: Prenos iz Narodnega divadla. BRNO 20: koncert. — Dvofak: Slovakijski ples.

Ponedeljek, 13. dec.

DUNAJ 20.10: Produkcija orkestra in solistov.

BERLIN 20: Slikar Albrecht Dürer. Predavanje.

21. Verdi-Puccini.

LIPSKO 20.15: Recitacija in produkcija na violončelu.

FRANKFURT 20.15: Sinfoničen koncert. 1. Dvofak: »V naravi.« (Ouvertura.) 2. Dvofak: koncert za celo in orkester.

— 3. Schumann Sinfonija v B-duru.

STUTTGART 20: Sinfonični koncert. — 1. Čajkovski: Violinski koncert. — 2. Čajkovski: Sinfonija št. 5. v C-molu.

RIM 21: Vokalni in instrumentalni koncert.

PRAGA 20: Koncert. — 1. Godard: Dvi pravilci. — 2. Mascagni: Iz »Cavallerie rusticane«. — 3. Saint Saens: Mrtvaški ples.

BRNO 19: Orkestralni koncert. — Auber, Weber, Delibes. Čajkovski, Brahms.

Torek, 14. dec.

DUNAJ 19: Wagner: »Walküre«. Opera v 3 dejanjih.

BERLIN 20.30: Obisk v delavnici Božička. Slede vesele melodije.

LIPSKO 20.30: Zgodovina »šlagerja« zadnjih 40 let. Sodelujejo študenti v Lipskem.

FRANKFURT 20.15: Klavirski koncert.

21.15: Produkcija A. Lichtensterna, solista na flavti.

22.30: Pevski koncert Cecilijinega društva.

STUTTGART 20: Poljuden orkestralni koncert.

PRAGA 20: Koncert. — 1. Glück-Mottl: Baletna suita. — 2. Reger: Suita v starem slogu. — 3. Čajkovski: Jesenska pesem. — 4. Gounod: Serejada. — 5. Hubay: Fantazija na motivu iz opere »Carmen«.

RIM 21: Večer lahke glasbe.

BRNO 19: Komorna glasba.

Sreda, 15. dec.

DUNAJ 19: Orkestralni koncert. — 1. Beethoven: Sinfonija št. 4. v B-duru. — 2. Reger: Baletna suita. — 3. G. Casado: Koncert za cello. — 4. Revel: Dafna in Klea.

BERLIN 20.30: 200 let orkestra. — Beethoven. — 1. Uvertura iz opere »Esmont«. — 2. Klavirski koncert št. 5. v es-duru. — 3. Sinfonija št. 4. v B-duru.

LIPSKO 20.15: Božični koncert. — 1. Manfredini: Concerto grosso. — 2. Stare božične pesmi. — 3. Corelli: Concerto grosso št. 8.

FRANKFURT 20: Ljudski koncert. (Solisti, orkester in moški zbor).

22.30: Božič revnih otrok.

STUTTGART 20: Balade in pesmi.

RIM 21: Večer vesele italijanske glasbe. Nato odlomki iz opere »Služkinja — gospodinja«.

PRAGA 20: Zabaven večer. (Petje in orkester.)

BRNO 19: Orkestralni koncert. — 1. Cesar: Mandarinov sin. — 2. Massenet: Scènes pittoresques. — 3. Iz opere »Carmen«.

Četrtek, 16. dec.

DUNAJ 21.05: Komorna glasba. — Beethoven: 1. Cello-sonata v a-duru. — 2. Klavirska sonata op. 24 št. 2. v cis-molu. — 3. Godalni kvartet op. 18.

BERLIN 21: Koncert orkestra na pihala.

STUTTGART 20: Literarno glasbeni večer. — Goethe-Beethoven-Schubert.

PRAGA 20: Orkestralni koncert.

22.30: Produkcija solistov Narodnega gledališča v Pragi.

BRNO 19: Koncert.

Petek, 17. dec.

DUNAJ 20.05: Koncertna akademija: Iz kraljestva italijanskih oper.

BERLIN 20: G. Meyerbeer: »Hugenoti«. Opera v 4 dejanjih.

LIPSKO 20.15: Sinfoničen koncert.

FRANKFURT 20.15: Schiller: »Don Carlos«. Tragedija v 5 dejanjih.

22.30: Koncert frankfurtskega orkestralnega društva.

STUTTGART 20: J. Haydnov večer. — 1. Sinfonija v G-duru. — 2. Koncert za cello in orkester v d-duru.

PRAGA 21: Večer v stari Pragi.

BRNO 19: Orkestralni koncert.

20: Koncert bruskega pevskega društva.

Sobota, 18. dec.

DUNAJ 19.45: »Kier pole škranček«. Opera v 3 dejanjih.

BERLIN 20.30: »Colbighski ples«. Pevska tabola.

LIPSKO 19.30: Pol ure newyorškega življenja.

20.15: Plesni večer.

FRANKFURT 20.15: Koncert »Musical Society Quartet«. London.

20.15. Pesmi s spremljanjem lutnje.

STUTTGART 20: Večer komorne glasbe.

RIM 21: Vokalni instrumentalni koncert.

PRAGA 20: Produkcija orkestra na pihala, dunajske državne opere.

BRNO 19: Orkestralni koncert.

Pariška moda ob prehodu iz jeseni v zimo

1756 Anton Linhart naš prvi dramatik 1926

vice, ki jih je moral prenašati slovenski kmet od graščin.

L. 1790 so igro ponavljali ter je sodeloval tudi grof Hohenwart.

L. 1790. je zagledala beli dan Linhartova druga igra. «Ta veseli dan ali Matiček se ženi», veseloigra iz francosčine po Beaumarchaisu. Tudi ta igra je imela radi svoje satire popoln uspeh, ker je Linhart franc. original duhovito lokaliziral in ustvaril nekaj domačih tipov. Obenem je Linhart udaril po jožefinski germanizaciji, po domačih fevdalnih razmerah in po reakcionarcih vobče. Uprizoritve «Matička» pa Linhart ni več doživel. Kajti šele po l. 1848 sta prišli obe Linhartovi igri končno na oder.

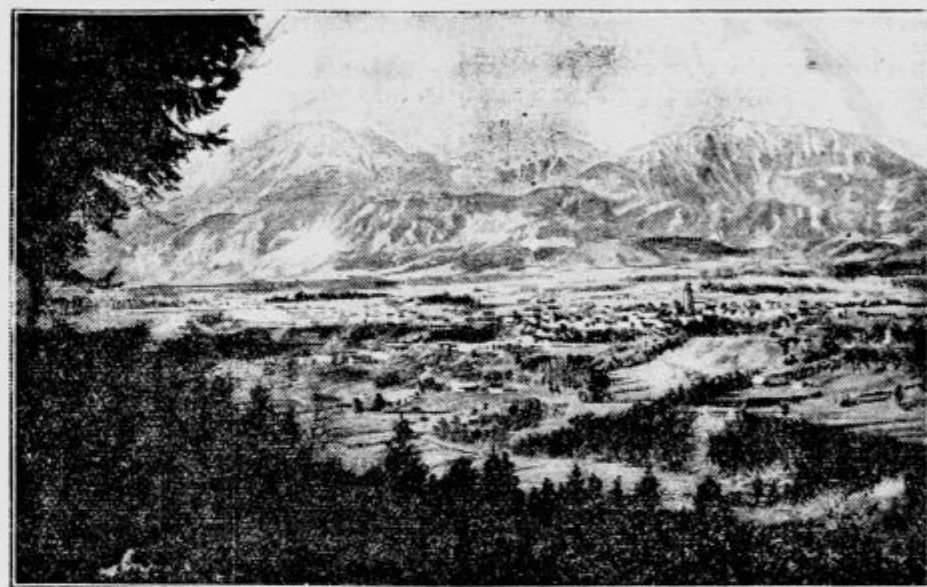
Že Prešeren je l. 1833 slavil Linharta kot začetnika slovenske Talije ter je sodeloval pri novi izdaji «Matička» l. 1840 po Andreju Smoletu. Tretjič je izdal «Matička» g. Bleiweis. In čim večjo starost bo imela ta igrice, tem več bo vredna Slovencem, saj priča o duhovitem ustanovitelj slovenske drame.

V prvi dobi svojega pisateljstva se je Linhart bavil z nemškim jezikom. Ker mu pa pozneje nemški spisi niso več ugajali, jih je pokupil in sežgal, kar jih je le mogel dobiti. Zato pač tudi «Miss Jenny Love» ni lahko najti.

Linhart je na slovenski jezik prevajal tudi uradne razpise, sodeloval je pri Vodnikovih «Pratikah» in bil član ekonomske družbe. Poslovenil je Wohlsteinovo knjigo z naslovom «Buke od kug in boleznih goveje živine tih ovac ino svinj» (Ljubljana 1792).

Zlasti važno pa je njegovo nedovršeno zgodovinsko delo «Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen Slawen Oesterreichs» (1788). V predgovoru je ocenil do one dobe spisane knjige o zgodovini južnih Slovanov ter dokazal njih nedostanost. Linhart je raztegnil svoje raziskovanje preko ozkih mej kranjske dežele, naglašajoč, da morajo zgodovinarji imeti več ozira na Slované in da morajo biti objektivni.

Ker je Linhart s tem delom zaslovel kot zgodovinar, so kranjski stanoviti po smrti Jožefa II. cesarju Leopoldu II.

Linhartov rojstni kraj Radovljica

Sokolsko gledališče v Radovljici

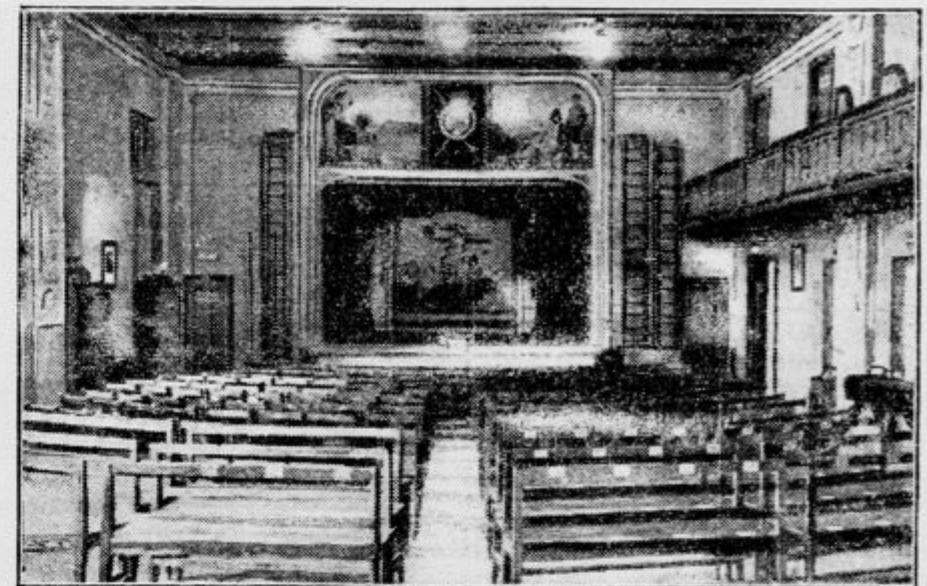

Jakob Špicar,

pisatelj popularnih ljudskih iger in duša Sokolskega odra v Radovljici.

tor. Tudi Remec in Govekar sta posejla predstavi svojih del. Petdesetletnica Meškovega rojstva se je praznovala z igro «Na smrt obsojeni?». Rapsodski dan pa s «Kajnom». Stosedemdesetletnica Linhartovega rojstva pa nam prince zopet «Matička». Od jugoslovenskih avtorjev je treba omeniti sledeče: Tučič, Petrovič, Nušič in Vojnovič s svojo večno lepo pesnitvijo «Smrt majke Jugovičev», pri kateri je sodelovalo nad osemdeset oseb. — Iz ostale slovenske literature so bili zastopani: Tolstoj, Jirasek, Samberk, Svoboda, Zapolska, Stolba i. dr. Videli smo dela priznanih tujih pisateljev, med njimi so bili n. pr. V. Hugo, Molnar, S. Hegedüs, Grillparzer, Anzenberger, Oehorn, Schönherr, Thoma, Roda-Roda. Ne smemo prezreti, da je bil zastopan celo Shakespeare z dramo «Sen kresne noči».

Tu niso navedeni vsi avtorji, kojih dela so se uprizarjala, toda že iz tega, kar je navedenega, je videti, da je ta oder na poti resnega stvarjanja. Yodstvo si je nadelo nalogo, uprizarjati naroden repertoar in uvajati tujega le

Ta pomembni oder je pričel delati po osvoboditvi leta 1919. v mali dvorani, iz katere ga je pregnala klerikalna zavist. Leta 1921. si je Sokol postavil svoj dom z odrom in potrebnimi postranskimi prostori. Novi oder je bil slovesno odprt 27. novembra 1921 s Špicarjevo simbolično, sokolsko igro «K luči». Na novem odru je bilo mogoče pričeti z uprizarjanjem večjih del, ki jih prej, na malem ni bilo mogoče. Skoro vsi slovenski dramski avtorji so se pojavili na odru, tako Cankar, Gangl, Golar, Bevk, Govekar, Finžgar, Lah, Remec, Meško, Medved, Nušič, Milčinski, Špicar, Bulovec i. dr. Stota predstava se je obhajala z «Nočjo na Hmelniku», pri kateri je bil navzoč av-

tor. Tudi Remec in Govekar sta posejla predstavi svojih del. Petdesetletnica Meškovega rojstva se je praznovala z igro «Na smrt obsojeni?». Rapsodski dan pa s «Kajnom». Stosedemdesetletnica Linhartovega rojstva pa nam prince zopet «Matička». Od jugoslovenskih avtorjev je treba omeniti sledeče: Tučič, Petrovič, Nušič in Vojnovič s svojo večno lepo pesnitvijo «Smrt majke Jugovičev», pri kateri je sodelovalo nad osemdeset oseb. — Iz ostale slovenske literature so bili zastopani: Tolstoj, Jirasek, Samberk, Svoboda, Zapolska, Stolba i. dr. Videli smo dela priznanih tujih pisateljev, med njimi so bili n. pr. V. Hugo, Molnar, S. Hegedüs, Grillparzer, Anzenberger, Oehorn, Schönherr, Thoma, Roda-Roda. Ne smemo prezreti, da je bil zastopan celo Shakespeare z dramo «Sen kresne noči».

Ne moremo prikriti, da ima ta prava tudi nekaj nasprotnikov, ki ji hočejo odrekniti potrebnost in plemeniti namen, ali to nič ne de; v ljudstvu leži kritika in priznanje, in to nesebičnim delavcem na dramskem polju zadostuje.

Golarjeva «Vdova Rošinka» na Sokolskem odru v Radovljici

Ljubljana se je razpovedal: gostovanje pariškega baleta z sodelovanjem plesalke Mistiquette

BONJOUR PARIS.

Baron Žiga Zois

Že l. 1779. je Žiga Zois ohromel. Vendar je toliko okrevljal, da je še mogel obiskati svoje rudarje v Bohinju in na Štajerskem. Leta 1789. pa je tako obbolel, da ni mogel več hoditi in od l. 1797 ni več stopil iz hiše. 22 let je prebil v stolu ali v postelji. Tako je prenašal težko življenje in muke, vendar še vedno delaven za kulturni napredek našega naroda. Umrli je 10. XI. 1819.

Po Zoisovi smrti je ostavila slovenska Talija gledališče za dolgo časa. Ni bilo pač več moza, ki bi imel toliko vpliva, kot ga je imel Zois, da bi spravil slovensko besedo na oder. S Zoisom je zaspala slovenska dramatika in se je vzbudila šele l. 1848. Do tega časa sta zopet izključno gospodovali v ljubljanskem gledališču zopet nemščina in italijanščina.

Začetnik slovenske Talije je bil torej po Zoisovi inicijativi Anton Linhart. Bil je rojen 11. decembra 1756 v Radovljici kot sin Čeha Vaclava Linharta z moravskih Ivančic. Ko je dovršil humanitete tečaj ljubljanskega liceja, je hotel vstopiti v jezuitski red. Ker pa je bil prav takrat odpravljen ta red, je stopil l. 1776 v samostan v Zatični z imenom Kristijan. Pa že čez dve leti je šel na dunajsko vseučilišče ter se je pod vodstvom Sonnenfelsa učil rudarstvenih, trgovskih in finančnih vednosti. Dopršivši te študije, je služil v knežokofijski pisarni v Ljubljani. Na priporočilo barona Žige Zois je prestopil k ljubljanskemu okrožnemu uradu kot protokolist. V kratkem je postal okrožni šolski komisar in pozneje tajnik Kranjskih deželnih ustanov.

izročili spomenico, zahtevajočo stare stanovske svoboščine. Sestavil jo je deželni historikograf Linhart. V nji je razložil v uvodu nekdanjo upravo stanov in na koncu navedel splošne priporočbe in želje. Izdelal je tudi spomenico glede Jožefinske uravnave davkov. Opiral se je na zgodovinske in listinske priloge. Spomenica se je leta 1790 prečitala v deželnem zboru. Linhart je umrl v 39. letu, 14. julija 1795.

Nehvaležno bi bilo, ako bi se ne spominjali ob 170. letnici rojstva tega bistromnega rojaka. Že leto dni pred Prešernovim rojstvom je nastopil kot prvi slovenski dramatik na pozornici. Linhartovi igri sta sicer le svobodni prireditvi nemške in francoske veseloigre, toda Linhart jima je znal vdihniti pristi slovenski duh in dati vsem osebam slovenske značaje, tako da sta njegovi igri docela naši. Igrki, ki so ju visoko cenili Prešeren, Andr. Smole, Kopitar in tudi Šafarik, nam ostaneta vedno dragoceni. In resnično sta izšli že opetovano v ponatiskih ter se uprizarjata še vedno po naših odrih z uspehom.

Linhart, po očetu moravski Čeh, a po materi Slovenec iz Radovljice, je ustanovitelj slovenske dramske literature ter slovenske zgodovine. Vse to je kratko, a lepo izrazil tudi Fran Prešeren z napisom na Linhartovem nagrobniku l. 1840:

«Steze popustil nemškega Parnasa in pisal Kranja zgodbe starga časa. Komu Matiček, Micka, hči Župana, ki mar mu je Slovenstvo, nista znana? Slavlili, dokler mrtvi se zbudijo, domači boste ga Talija, Klijno.»

M. Špicar, Ljubljana

Vedno novosti v pisemskem papirju.

Koncem 18. stoletja je bil središče vsega duševnega gibanja Slovencev baron Žiga Zois pl. Edelsteinski v Ljubljani na Bregu. Njegova je zasluga, da se je dvignilo naše slovstvo in on je prebudil ter podpiral moralno A. Linharta, Vodnika, Jer. Kopitarja in druge.

Zois je bil v zvezi z različnimi učnimi društvi in mineraloška zbirka v ljubljanskem dež. muzeju je njegovo darilo. S svojim obilnim bogastvom je mogel podpirati znanost in umetnost. Čutil se je Slovenca in mu je bila edina misel, kako bi obudil nacionalno slovensko književnost. Ker je bil fin, kritičen duh, je močno vplival na snov in obliko vseh naših literarnih del in je bil zlasti Vodniku oster, a obenem ljubezniv kritik. V njegovi ogromni knjižnici so se shajali Kumerdej, Japelj, Ravnikar, Linhart, Vodnik, Kopitar in drugi; pri njem se je govorilo le slovenski. Žiga Zois je bil torej mož neprecenljive važnosti za tačasno kulturno delovanje Slovencev. Njegovo delovanje je naslikal Fran Govekar v romanu «Svitanje».

Zois je prvi spoznal kulturno važnost gledališča v Ljubljani, kjer sta vladali laščina in nemščina. Slovenska književnost pa ni imela v tem času nobenega proizvoda za oder. Zois torej ni imel za oder slovenskih iger. Ako je hotel spraviti slovensko besedo na oder, se je moral sam lotiti dela. Našel je pesmi, ki so jih potem peli italijanski operisti v deželnem gledališču z velikim uspehom. «Ko se časih nihče ni nadejal,» je poročal Kopitar Dobrovškemu na Češko, «da se bo pela slovenska pesmica med laškimi, je začel pevec ali pevka sredi spevov igre peti domačo pesmico, ki jo je zložil Zois in v parterju in ložah je donel hrup in plosk, da ga ni možno popisati.» Celo Lahom so se zdele te popevke «cantabilissimo in ne tako nemške».

Slovenske napove so peli pevci med leti 1770 do 1780. Toda Zois se ni zadovoljil s tem, hotel je spraviti na oder slovensko igro. Prigovarjal je mlademu Antonu Linhartu, naj jo spiše ali vsaj priredi. Za igrance — odlične diletante, ga ni skrbelo. In Linhart je na Zoisov nasvet priredil Jos. Richterjevo veseloigro «Die Feldmühle» za prvo slovensko igro «Županova Micika». Igrati so jo morali Linhartova soproga, sorodniki in drugi Zoisovi prijatelji, a Linhart je moral biti šepetalec. Dne 28. decembra 1789. so jo predstavljali in lokalizirana igra je občinstvu izredno ugajala. Linhart ji je dal dokaj svojega slovenskega duha, zlasti pa svoj jezik.

Linhart je že l. 1780 izdal v Augsburgu svojo nemško tragedijo «Miss Jenny Love», napisano pod vplivom Lessingovih iger, zlasti «Miss Sare Sampson», in po študiju Shakespeara. Menda se ni «Miss Jenny Love» nikoli nikjer uprizorila in menda je na Dunaju edini ohranjeni iztis. Zois pa jo je poznal in je zaradi nje zaupal Linhartu, da je sposoben ustvariti prvo slovensko, čeprav po nemškem originalu prirejeno igro.

Linhart je v «Županovi Micki» nasproti originalu podčrtal socialne kri-

Prizor iz Špicarjeve igre «Na razpotju» na Sokolskem odru v Radovljici

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Nedelja, 12. ob 15. »Kovarski in ljubezen« Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 13. Stalni gost. Boubourouche. C. Torek 14. Zaprt.

Ljubljanska opera

Nedelja, 12. ob 15. »Mrtve oči« Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv. Ob pol. 20. »Terezina« Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv. Ponedeljek, 13. Zaprt.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 12. ob 15. »Pepelka« Otroška predstava. Ob 20. »Veseli kmetiči«. Ponedeljek, 14. Zaprt.

Sentjakovski gledališki oder

Nedelja, 12. ob 20. »Vozel«

Nedelja v mariborskem gledališču. Danes v nedeljo se v pripravi dve predstavi: popoldne bo repriza veluspele otroške igre »Pepelka«, zvečer pa se ponovi vedno priljubljena in zabavna »Veseli kmetiči«.

Pavel Golia,

pesnik in dramatik, ravnatelj ljubljanske drame.

Iz »Triglavske bajke«

(Nekaj citatov iz pravljicne igre, katere premijera je bila v soboto dne 1. decembra v ljubljanski drami.)

Kdor ljubi, trpi. Le iz ljubezni izvira trpljenje, ki pelje k radosti in sreči. (Babuška.)

Kdor dela prav, se redko odkljuje. (Spik.)

Bolest, ki narodom je sveta — praded jo je pravniku v dedstvo dal, je večno dete večnega očeta. (Spik.)

Krivica je za vse ljudi krivica. (Rdeči otrok.)

Postava večna, bratje, mi ukazuje, da bivar vekomaj v višavah. Uporstvo mi je tuje. Če zovem na pohod vas tja do Sinjega morja, vas zovem po postavah, ki mi srce užaljeno jih narekuje in polni kelih našega, slovenskega gorja. (Očak Triglav.)

Trstenjakova slikarska razstava v Mariboru

A. Trstenjak doslej nisem poznal, če iz znanjem ugodne ocene njegovih bretonskih kvarelov, ki sem jih bral v slovenskih in francoskih listih. Zato sem tem rajši uporabil priliko ter obiskal njegovo umetniško razstavo v Mariboru, kjer je bilo na ogled 82 slik.

Revolucionar Trstenjak ni; njegovo izražanje je jasno in lahko umljivo, njegova dela ne zastavljajo ugank. S tem pa se nečem reči, da so njegova dela brez globine in umetniške vsebine. Nasprotno: njegove ljutomerske pokrajine so polne poezije in harmonično umernosti. Opozarjam posebno na »Ljutomersko pokrajino v deželi Bol« formalno so južne pokrajine s hrvatskega rečnice. Tu prevladuje briljantna tehnika nad duhom, vzle preprečevalni karakteristični raztrgani črni obale med Selami in Novim, vzle južnemu soncu, ki lebdi nad tisto pokrajino, je v teh slikah manj poezije kakor v ljutomerskih pokrajinah. Teh motivov ni zagrabil Trstenjak tako z vso dušo kakor je storil z domačinom Južni čar je zavedel slikarja tu pa tam v osladnost.

Trstenjak je v prvi vrsti pejsažist. Portreti niso tako dobri kakor pokrajinske slike. Bolj vnanji so, manjka jim globlje karakterizacije. Videl pa sem pri velikem županu v Mariboru sliko našega kralja, ki mi je vzbudivila spoštovanje do mladega umetnika. Si- cer zame v tem primeru skoro ni dvoma, da je vplival na Trstenjaka Ignazio Zuloga — vsem: kako je kralj postavljen v prostor, njegova kretanja, kompozicija in tudi kolorit — vse to me je takoj spomnilo na »Toreadorja« slavnega španskega mojstra — ali vseeno tiči v tej sliki toliko originalnosti in toliko misla za monumentalnost da je daleč od konvencionalnih reprezentativnih portretov vladarjev ter smo je lahko odkrito veselili.

Poslednega izraza mladi umetnik še ni našel: našel pa ga bo, če bo vstrajal in pridno iskal. To mi je prvi vrsti kaže njegova — kakor se mi vidi — premalo opažena skica »Polaganje v grob«. Ex ungue leonem.

Beh.

Karikaturist Pjer Križanič

Jugoslovenska grafična umetnost se v zadnjih letih razvija. Tudi karikaturnisti šteje med svojimi vrstami, in sicer, česar ne gre prezreti, nekaj prav dobrih karikaturistov. Človeku, ki bi moral razsojati, komu pripada prvenstvo za karikature, bi bilo neprijetno; brez strahu pa bi se lahko odločil in postavil v eno prvih vrst slikarja Pjera Križaniča, karikaturnista beogradske »Politike«.

Pjer Križanič, ki je že večkrat razstavil svoja dela z lepim uspehom in skrbi v »Politiki« za stalen humor in satiro v sliki, je sedaj zbral v posebno knjigo stotredeset risb pod skupnim naslovom: »Kuku, Todor!« Risbe predstavljajo domače obraze znanih osebnosti. Okusno opremljena knjiga stane samo 30 Din in se naroči pri avtorju (uredništvo »Politike« v Beogradu).

Tretja knjiga »Dekameron«

Agilna Tiskovna zadruga je pravkar izdala tretjo in zaključno knjigo Boccaccičevega »Dekameron« v slovenskem prevodu prof. dr. Andreja Budala. Knjige obsega 258 strani in ima 29 slik ter stane broš 50 Din, v platno vezana Din 72. cena razkošno opremljeni izdaji pa je Din 100.

S tretjim zvezkom »Dekameron« je dovršeno delo, katerega je začela Tiskovna zadruga izdajati pred letom dni. Slovenska književnost se je obogatila s to stvarjo za dragoceno delo klasične svetovne literature. »Dekameron« vsebuje sto novel, katerim je snov zajeta iz ljubljanskega življenja 14. stoletja. V Boccaccičevih novelah najdemo opis vseh ljubezenskih strasti od najmožnejše ljubezni do naviharnosti izrazov tega elementa. Pisatelj je v svojem delu pokazal dolgo vrsto moških in ženskih tipov vseh stanov, poklicev in starosti, od vladarjev in njihovih ljubimk preko menihov in redovnic do najnižje svote. Vse to je naslikano polnokrvno in plastično. Vse povesti so po tehniki in jeziku mojstrskega dela. Kdor boče uživati literarno delo ter se ob njem zabavati in se od sosa nasmejati ter zna čitati knjige brez predsodkov, bo gotovo naročil »Dekameron«. Knjiga je namenjena posebno izobraženstvu, brez izjeme pa samim odraslim osebam.

Nova pota italijanske drame

Italijanski listi poročajo o velikopotez nem vrstni nekaterih pisateljev, s katerim se strija tudi rimska vlada. Načrt ima na men obnoviti spoštovanje do drame, ki je posebno v Italiji zastopljena v prid operi. V Italiji namreč malone ni stalnih gledališč in ansamblov za dramske predstave. Ansambli se sestavljajo samo začasno, od prilike do prilike, in izražajo v raznih krajih Piran delfo je sedaj napravil načrt, ki naj ustvari vrhunske gledališče za dramo. S solidnim štom gledališkega strokovnjaka dr. Giordina je projektiral z vednostjo največja mi nistrstva v Rimu načrt za ustanovitve treh odrov za dramo v Italiji. Prvi bi bil v Rimu drugi v Milanu, tretji v Turinu.

Dramatski umetnosti se rodi v Italiji slabo. Lirično gledališče (opera) pobere drami vse: občinstvo in denar, tako da ni za to ne nogo nobenega pravega zanimanja. Piran della, ki boče to odpraviti, seveda ne vodi pri tem zgolj ozirom do umetniški, ampak tudi lastni interesi, tola če se mu načrt posreči čakajo italijansko umetnost morda vendarle boljše časi.

Basist Julij Betetto, član ljubljanske opere je v torki zvečer gostoval v beogradske Narodnem gledališču in je pol ulogo dona Basilia v Rossinijevem »Seviljski bratovščini« s ogromnim uspehom. V četrtek zvečer je umetnik nastopil v drugi: tovor je nel nar tijo Pimna v »Borisu Godunovu«. Betettovo tokratno gostovanje se zaključil koncem tedna s Kecalom v »Prodani nevesti«, če ne bo predstava radi Paličeve smrti odlovedana.

Za letošnji Božič

so izšle sledeče nove knjige v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani:

Iv. Tavčarja zbrani spisi. IV. zv. (Grajski pisar 4000 V Zali Izgubljeni Bog.) Broš 84 Din. v platno vez 100 Din, polfrancoska vezava 106 Din.

Shakespeare - Zupanič. Kar bočete. Broš 24 Din. vez 32 Din.

Boccaccio - Budal Dekameron. III. S. slikami. - Broš 56 Din v platno vez 72 Din, luksasna izdaja 100 Din.

Maupassant - Tavzes Povesti iz dneva in noči. Broš 30 Din. v platno vez 40 Din.

Basist Drago Zupan, član ljubljanske opere je prošli teden zopet gostoval v Zagrebu. Dosegel je v Donizettijevi operi »Don Pasquale« naravnost časten uspeh, katerega priznava kritika s jako laskavimi besedmi. Porokovalce »Morgenblatta« pravi, da je Zupan s tem gostovanjem nudil publiki svo je najboljšje. Posebej hvali še petevo izbor no vokalizacij ter inteligenco njegovega muzikalnega predavanja. Partijo Corine je pel pri tej predstavi ga. Maja de Strozzi, Ernesta je kreiral Jos. Rijavec, Malatesto pa Robert Primožič.

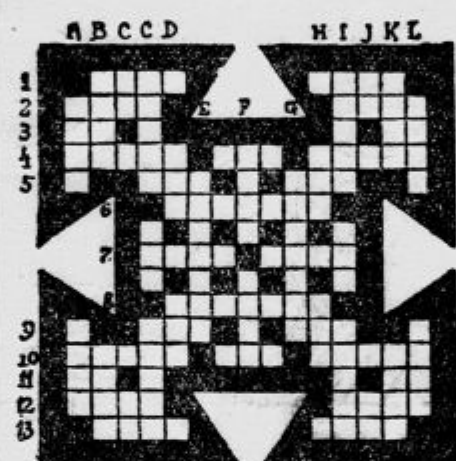
Dopust tenorista Simenca. Vodstvo za grebske opere je dovolilo tenoristu Simencu dopust in ga je poslalo na Dunaj, da pride v stik s tamošnjimi glasbenimi krogi, posebno s Državno opero in se posveti intenzivnemu študiju novih ulog, katere bo pel v Zagrebu. Umetnik se vrne v Zagreb šele po novem letu.

Slavko Tomerlin, folklorističen slikar, razstavlja svoja dela v Osijeku. Iz pisarne Sentjakovskega odra. V nedeljo se ponavlja Petrovičeva komedija »Vozel«. Ta ponovitev bo zadnja v sezoni. — Pripravljajo se francoska veseliga »Kontrolor spalnih voz«, čije premijera bo najbrže 18. t. m. Dne 19. t. m. gostujejo Sentjakobčani na Viču v »Vozelom«.

»Lepa naša domovina« od slikarja Ivekoviča. Trvdka Josip Kaplan v Zagrebu je razmnožila sliko Otona Ivekoviča »Lepa naša domovina«. Iveković, znan slikar zgodovinskih motivov iz hrvatske povestnice, je naslikal na tej sliki pesnika Ant. Miha-novića in skladatelja Ivana Runjanina v Mihanovičevem domu. Pesnik in skladatelj hujne sta obdana od vili. Mihanović sedi, Runjanin pa stoji na bregu Sotle. Vile plešejo kolo in predstavljajo Posavko, Slavonko, Bosanko, Vohvodinko, Dalmatinko, Podravko, Medmurko, Primorko itd. Ženski liki so deloma odeti v narodne noše krajev, katere predstavljajo. »Lepa naša domovina« je izšla v dveh izdajah. Finejša stane proti takojšnjem plačilu 1000 dinarjev, enostavnejša pa 700 dinarjev.

Nova izdaja Smetanove »Prodane neveste«. »Hudebni Matica« v Pragi izda za letošnji božič Smetanovo opero Prodane neveste. V novi opremi ilustracije za to edicijo je napravil slikar Fr. Kysela. Izdaja je po številu 14. in bo stala 40 Kč.

Križanka

Vodoravno: 1. vrtna hišica; najmanjši del snovi; 2. posušena trava, dragulj; 3. latinska okrajšava za v letu Gospodovcem; kazalni zaimek; 4. česar ima človek več v primeri z živajo; osebni zaimek; gramoz; 5. svečenik; priprava za ribji lov; 6. Gora v Sloveniji; 7. nemški filozof; bajno bitje; 8. evropska država; 9. turški vojski dostojanstvenik; urad na listina; 10. sinonim za oko; žensko ime; kuhinjska potrebščina; 11. predlog; simbol za dragoceno kovino; 12. kuhinjska potrebščina; Ibenova drama; 13. okence; časovni prislav. — Navpično: A: veter; čora in samotan na Grškem; B. bateslovno rimsko bitje; rimski oblesnik; C. osebni zaimek; E. ča-sonni prislav; del glave; moško ime; D. zločinec; jarem; E. razstrelivo; F. - nego vanje; velika žival; G. reka v Sloveniji; H. lomna ptica; Hlenica; I. tan; otok v J. Iranu; tema; J. op; osebni zaimek; K. okrajšano srbohrvatsko moško ime; rimski kralj bogovi; L. del telesa; del telesa.

Rešitev zlogovne križanke.

Vodoravno: 1. ni; 2. Trianon; 3. ga; 4. korana; 5. Meran; 6. želo; Rodan; 7. Navor; 8. kapitan; 9. kar; 10. ledina; 11. ja. — Navpično: A. že; B. melona; C. tri koran; Zorka; le; D. Nigara; Pikardija; E. non; nada; satan; na; F. meroni; G. dan.

Rešitev Miklavževe križanke.

Vodoravno: 3. Uroš 6 top 7 Rrk 8. Pio 9. rt. 11. Hera 15 me 16 kava. 18. of 19 pl 20 oker 21 t. 1. 22 rek 24 lista 27 Opel 30 av. 31 Nil 32 mah 33 pečina 35 rosen 36 ure 37 Videm 41 kalin 44 se 45. vo domec 49 pas 50 aka (ukati) 51. ožak 52. Nanos 54 pri 55 lenoba 57 os 58 ulom 59 kepa 60 Vstajati 62 sinji 64 belada Navpično 1. Jutro 2. uš 4 rok 5 op. 7 kit 8 Prej 10 Veles 12 ekonom 13 rok 14 ave 15 mol 17 Aral 19 prive sek 21 ti 23 kinin 24 lapor 25 ein 28 Aladin 28 pa 29 eh 34. če. 35 rušena 37 Vis 38 Eskimi 39 mea 40 roček 42. apostol. 43 las 45 vol 46. dana 47 okopi. 48 ca (elrka) 49 uroči. 53. nos. 54 plaha 56 ban 58 ujed 60 Vič 61 ara.

Zdravstvo

O opeklinah

Opekline nastanejo, če pride telo v bližini ali se dotakne vročih predmetov, ali smo, bodisi da gore in plamte, žare, ali vro, skratka, da so razžrejeni na gotovo temperaturo. Pri eksplozijah nas osode visoko razžarjeni plini, kakor nas opeče tudi plamen gorečega trama ali baklja, ali nas ožge žerjavica, kos razbeljenega železa, raztopljena smola ali svinec, in nas opari para iz parnega kotla ali kropa iz lonca. Tudi solnce nas lahko nevarno ožge.

Z velikimi, do neznosnosti hudimi bolečinami združeni učinek okvare je opekline. Po močnatosti njegovi ločimo tri stopnje opeklosti: prva stopnja je označena s hiperemijo (prekrvnostjo) kože, ki postane boleča, rdeča in nekoliko nabrekla na mestu okvare; pri drugi stopnji se pojavljajo mehurji pri tretji pa globoke okvare v mesu, drobovju, kosteh pokrite z ožganinami ali paležnimi krastami.

Skoro važnejše kot stopnja opekline je pa njena razprostranost, njen obseg. Kjer ne gre za sicer ožje omejene toda globoke, in življenje s prizadevanjem okvaro naravnost ognojuje opekline (n. pr. v primeru, da je presmodil kos razbeljenega železa trebušno odlo in prežgal črevesje in kako večjo od vodnico ali kaj podobnega), — gre torej ali ne gre za take direktno smrtonosne poškodbe, povod tam je odločilna za napoved razsežnosti opekline. Če je več kot polovica telesne površine tudi samo lahko opečena, smrt ne izostane; ob tretji površine na je še vedno jako pomota. Zoglenitev lakti ali bedra se vedno leže orenese, kot če so npr. popargane in samo deloma v mehurjih sprelnja in zadnja oola života.

Pri težkih okvarah se že radi prestanejo strahu, moreče groze, pred vsem na radi drugih bolečin lahko pojavi smrt takoj radi šoka. Navadno pa so bolniki z razsežnimi opeklinami silno razburjeni, obupani, trpe grozne bolečine, kriče in jočejo. Začetkom se isena zavest na se kmalu zekali in zamrači. Navzlic temu pa so bolniki jako nemirni, se navzlic težkim in bolečim okvaram premetavajo po postelji sem ter tja, do be krčevite nane in prično blesti. Kmalu pade telesna toplota na 2-3° C pod normalo, roke in noge postanejo hladne, dihanje površno, žila komaj občutljiva in njeno bitje pospešeno. Bolniki se onesveščajo, prona-dajo, bledejo, omedlevajo in umro v težki nezavestnosti.

Pri drugih bolnikih se pojavljajo uprav pred smrtjo težki deliri z močno faktacijo, zopet drugi postanejo, dasi zavestni neverjetno mirni, in apatični v seči, katere je jako malo ali nobene, katere lahko tudi čisto presahne, se pojavi beljakovina in krvno barvilo (hemoglobin). Mnogo bolnikov silno žaja. Pogosto se pojavi bluvanjanje, — jako slabo znamenje.

Če je bolnik prestal prva 2 dni, je že marsikaj pridobilenec. Toda iz nevarnosti še dolgo ni. Po 5. 6. dnuh, v stadiju vnetične reakcije se lahko naenkrat pojavijo težka vznemirjenja in vznemirjenosti, in v nekaterih urah je bolnik mrtev. V poznejši dobi na stopi smrti navadno iz dveh vzrokov, v prvi vrsti radi okrnjene funkcije kože, razhlajevanja, in naravnost iz izčrpanosti. V drugo au (črevesu-Zollnjaku) se v neredkih primerih iz nenapisanih vzrokov napravi globoke razjede; bolniki trpe na slabejših jih diarelah, prona-dajo in umrejejo.

Podana slika o prvih težkih reakcijah po opeklinah tako močno spominja na gotova otrovanja, da opravičeno smatra danes medicina orisane bolezenske pojave in celo smrt v prvi vrsti za posledico zastrupljenja po razpadninih ožgane kože in telesa vobče. Tudi polav beljakovine v seči, osobito pa hemoglobinurija odotirajo to mnenje. V človeškem potu, ki ga izločujo znoje žleze, je najti mravljično kislino, katere popolnoma nevtralizira amonijev hidroksid, tako la iz teh snovi nastaja mravljična kislina amonij. Če to sol nade, — amonij, — izmabi tolo in se pretvori v prusko kislino. Drugi raziskovalci smatrajo prenasilenje krvi v amonijakom kot vzrok zastrupljenja, tretji vopet dolže pridivnove baza, ki se izločujejo a sečjo, za otrovanke. Ugotovljeno je, da seč žezanih živali ubrizgan v relativno majhnih množinah zdravim živalim pod kožo, leta v par urah uniči ob simptomih, značilnih za otrovanje po opeklinah. Vsekakor ima pa to otrovanje mnogo sličnosti z naštejejo bole-

kajnimi uremijami, otrovanju kot jih opazujemo pri bolnikih, trpečih na boleznih ledvic.

Prognosa (napoved) pri opeklinah izhaja iz povedanega. Če so prvi časi ugodno potekali, bolnik radi poznejših gnojitev in prelo-žih infekcij, kot trombozacij (zapežena žil) itd. še dolgo ni iz nevarnosti. Pozneje so zopet brazgotine, ki delajo bolniku mnogo neprilik, in ga lahko močno pohabijo. S primernimi operacijami se da marsikaj popravi, tudi, kar so opekline prizadejale in skazile na lepoti.

Če se ne oziramo na lečenje najtežjih opeklin, je prvo, kar storimo, da skušamo ublažiti opečeno bolečino. To se posreči z mrazimi ali ledenimi obkladki in mrazimi raztopinami jesihovalne kisle vina ali liovice. Pozneje je najpriladnejše sredstvo, katere polagamo na opekline, na gazo namazano 3% borov vazelin. Ostalo se naj prepusti zdravniku, tudi tako priljubljeno nabadanje mehurjev, ki se mora izvršiti asetičnim potom, torej po metodi, ki jo neizkušen laik malokdaj dovolj povojno obvlada. Proti bolečinam zapisujejo zdravniki morfin in druga mazila, brez katerih se v težkih primerih ne more izhajati, prav posebno pa tam ne, kjer itak ni ničesar izgubiti, in ere jedino le za to, olajšati bolečino bolniku in mu omiliti smrtni boj.

Zdravniška nasvetovalnica

G. M. L. v Č. Tuberkuloza v grlu se ne pojavlja menda nikoli primarno; to se pravi pri komur je v grlu ugotovljena boleha tudi na pljučih. Prognosa sicer ni dobra, vendar ozdravljenje ni izključeno. Pod vplivom solne luči je mogoče, da se uolajnejo mogoče nabrekanje in se zsecelijo težke razjede v grlu. — G. M. A. v L.: Mozoli, ki se vam spuščajo po hrbtu in obrazu so skoro gotovo posledica zdravljenja z bromom, kot ste sami bržes prav uganili. — G. M. T. v Z. Vzrok pomanjkanja teka je navadno glavni vzrok v prvi vrsti znak želečnih bolezi. Seveda je pa prav tako lahko posledica obolenosti želodca in motenja prebave zbog vsakojakih drugih bolezi kot bledice, slabokrvnosti, sušice itd. itd. Kaj je pravi vzrok v vsakem primeru odloči samo lahko natančna zdravniška preiskava. V lahkih primerih želečne indispozicije se včasih z grenili (kot pelli, oranžne lučine, enclian in podobno) dosežejo dobri uspehi. — G. M. T. v Sm. Sesedek v seči naj vas ne plaši, če se inče želite zdravega, po našem mnenju verjetno ni drugega, kot iz gorke seči pri razhladitvi izpala sečna kislina, kar je čisto normalen pojav in noben znak kake bolezni.

G. K. V. v R. Posvetovalte se s svojim zdravnikom, drugega odgovora vam na vašo ne-lasna izjavajna. Žel, ne moremo dati. — F. L. v K. Da so električni tokovi z napetostjo nad 100 voltov stoprav nevarni, je močno razširjena toda kriva vera, ne glede na večjo množino elektrike, ki se tudi ob nizki napetosti lahko pretaka po vodi. Navzlic vsem mogočim poskusom in izkušnjam ni moč ugotoviti meja ne navzdol ne navzgor, ker je učinek od izolacije prijemalca, kot njegovega posebnega ustroja odvisno, končno tudi ali je dotikljaj periferno zvezal oba pola, ali je tok prešinil telo v celoti in se strnil z zemljo. Ni vse eno, ali se ti roke ali noge pote, ali stojš z okovanimi, mokrimi čevlji na železu ali plošči, v luži, ali v suhih copatah na slami, da celo ne, ali si se hotel dotakniti, ali te je stik presenetil itd. itd. Ubila je ljudi izjemoma že napetost pod 50 volti, primeri, ko je pod gotovimi pogoji ubila napetost 110 voltov, pa niso izvanredne redkosti. — Glavni upor in z njim varnost daje človeku koža, osobito trda, suha, žuljava koža, kot pri delavcih na dlaneh ali na podplatih, kjer doseže upor do enega milijona omov, dočim n. pr. neža koža kakega otroka na obrazu ne nudi odpora nad par sto omov. — G. S. R. v M. 3% borovoglicerin. — G. A. R. v Č. Gonosan.

Ponos gospodinje

je lepo reditno orodje znamke BERN-DORF. Dobi se posamezno in v kasetah pri

F. Cuden, Prešernova ul. 1

Za pranje svilenih in volnenih nogavic so pralne luske

ENA
nenadomestljive!

Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica šte 54, nasproti Glavne pošte.

Dopisi

PLANINA PRI RAKEKU. V nedeljo, dne 5. decembra je priredilo naše območno sokolsko društvo igro enodejanko »Čitalnica pri branjevi« ter predavanje o državi kot »Savezni dan«. Ker pa ni bilo govornika od ZKD, sta prevzela to nalogo agilni brat starostar Klauta ter novodošli brat Urbančič, ki nam je v krasnem govoru očrtal trpljenje naših bratov in sester pod krutim jarmom črnosrajčnikov. Pozval je vse, naj se oklenejo z vso dušo Sokolstva, da pozabijo vse plemenske mržnje ter ostanejo zvesti svojemu narodu in Sokolstvu. Po govoru je bila igra. Vsa čast br. režiserju kakor tudi igralcem in igralcem. Brat režiser nam je obljubil, da nam poda v kratkem zopet kaj novega. Samo udeležba je bila slaba; pozrešali smo mnogo našega članstva in prijateljev društva.

TRŽIČ. Pevski zbor Slov. bralnega društva v Tržiču je priredil prečeti mesec dva prav lepo uspešno koncerta z izbranimi sporedom, enega v Kranjski gori na Martonovo nedeljo, drugega 21. novembra na Golniku za pacijente. Na sporedu so bile slovenske umetne in narodne pesmi, ki jih je izvajal tako mešani, kakor moški oziroma ženski zbor prav dobro. Za pevce sta bila dva koncerta nova pobuda za vztrajnost in napredek pevske umetnosti. Praznik Ujedinjenja smo proslavili dne 1. decembra prav slovesno. Uradi in šole so se dopoldne udeležili zahvalne službe božje, ki jo je daroval g. kaplan Bartol. Iste so se udeležili tudi posamezni zastopniki kulturnih društev. Polnoštevilno je bilo zbrano orožništvo in oddelki fin. kontrole. Zvečer pa je bila prav posrečena proslava Ujedinjenja v Sokolnici. Nastopili je salonski orkester, pevski zbor, ženska deca, gojenke in gojenci in članice z lepimi telovadnimi igrami in ritmičnimi vajami. Za izvajanje so vsi nastopajoči želi obilo priznanja. Žive slike Ujedinjenja so bile prav posrečeno sestavljene in dobro izvajane. Proslava je zaključila državna himna, katero so peli vsi navzoči. Vsem je naravnost vrela iz srca. Zakaj? Zato, ker so navzoči sredi proslave zvedeli iz ust svojega zaslužnega župana g. Lončarja, da je Nj. Vel. kralj podpisal ukaz, s katerim je povzdignjen trg Tržič s 1. decembrom 1926 v mesto Živalj-klici so se razlegali po dvorani in navdušenje se kar ni hotelo početi. Slavnostno razpeloženje se je stopnjevalo in doseglo vrh v odobrli vdanostne brzojavne zahvale našemu prelibemu kralju. No, in sedaj se Tržič resnično z vso vnemo pripravlja, da dostojno proslavi to izredno odlikovanje, ki ga je naklonila naša država Tržiču. Vse je razgibano in oduševljeno do skrajnosti. Več prihodnjici!

GORNJI GRAD. Dne 1. decembra zvečer je tukajšnje sokolsko društvo priredilo telovadno akademijo v proslavo praznika narodnega ujedinjenja. Akademijo je otvoril br. prosvetar Stefančič s kratkim, a jedrnatim nagovorom o pomenu tega dne za državljane in za Sokole. Sledile so telovadne točke, ki so vrljub malemu odru čitalnice dobro izpadle. Vsekakor so bile točke deca precizno izvajane, kakor pa točke članov in članice, katere je pri izvajanju vidno motil premahen prostor. Na koncu je sledila še burka »Popolna žena«, ki je kljub ne ravno izborni izpeljani igri vzbudila precej smeha.

LITIJA. Naše pevsko društvo »Lipa«, čigar čelnik je lepo vrsto let uspešno krmarila njegov predsednik g. sreški šolski nadzornik Bezeljak in njegov pevovodja g. Jereb, je priredilo na praznik v dvorani Sokolskega doma pevski večer z veselo igro »Mutasti muzikanti«. Nastopili je društveni mešani zbor, broječ okoli 30 pevcev in pevk s šestimi pesmimi, med katerimi sta najbolj ugajali Jerebova »Sumi les« in Adamičeva »Ciganska posmehulja«. Zbor ima dober sopran, ki se mu alt rad pridruži; bas je mehak, tenor pičlo zaseden in šibek. Izvajanje je bilo posrečeno, zbor dokaj dobro vpet in povsem zmogel, da nastopi na koncertu Ljubljanske župe JPS dne 6. januarja 1927 v Ljubljani. Na večeru je poleg zabavne enodejanske odnesel največ priznanja in aplavza kvartet »Ljubljanskega Zvona« (brata Grlica, Hartman in Sulc), ki je zapel šest pesmi, med njimi novo Jerebovo »Moj deklica«. Na splošno naštevajo moral navreči Maroltovo narodno »Oj, ta soldaški boben«. Občinstvo je dvorano docela napolnilo in je bilo z večerom zadovoljno. Po sporedu se je vrnil v restavraciji g. Lajovica prijateljski sestanek pevcev in pevk »Lipa« ter kvarteta »Ljubljanskega Zvona«, na katerem se je izpregovorilo več prisrčnih napitnic, kvartet pa je do odhoda vlaka neustrašivo prepeval. »Lipa« in kvartetu smo za lep užitek zelo hvaležni in si želimo podobnih prirediteljev še več.

LITIJA. Ljubljansko pevsko društvo »Slavce« priredi v tukajšnjem Sokolskem domu danes koncert, na katerem bo pod vodstvom svojega zborovodje g. prof. Jos. Brnobiča zapel mešani zbor 5 narodnih in 4 umetne pesmi, ženski zbor pa 3 prav ljube pesmi s spremljevanjem klavirja. Na koncertu sodeluje operni tenorist g. Sv. Banovec ter violonist g. Fr. Stanič. Naj nič ne zamaždi redke prilike in umetniškega užitka, katerega nudi pester spored koncerta.

ZAGORJE OB SAVI. Tukajšnji krajevni odbor Rdečega križa je povabil vsa krajevna društva in korporacije k sodelovanju za pomoč poplavljenim v Sloveniji. Do sedaj je zbral odbor: 1. Na nabiralo polno gđ. Zamkove in Birollove 2500 Din. 2. Iz društvene blagajne 500 Din. 3. Društvo Sokol s prireditvijo igre: 445 Din. 4. Društvo Bratstvo z igro: 700 Din. 5. Društvo Svoboda z igro 200 Din. 6. Hranilnica in posojilnica v Zagorju 2000 Din. 7. Trgovec P. Mrnuh darovane potrebščine 100 Din. Nekatera društva se do danes akcij za poplavlence niso odzvala. Želeli bi bilo, da bi vsaj pri takih humanitarnih akcijah, ko gre za pomoč našim ljudem, ki so res grozno prizadeti — bilo malo več slege in naj bi nam bili naši Gorenjci brez strehe, oblo-

ke in hrane vsaj tako pri srcu kot ubogi — zamorčki v Afriki.

ROGAŠKA SLATINA. Na inicijativno tukajšnjega sokolskega društva se je nabrala na Dinarski dan dne 21. novembra za Jugoslovensko Matico lepa vsota 2137 dinarjev. Proslava Ujedinjenja, o koli smo že pisali v »Jutru«, se je vršila letos v prostori hotelu »Solnce«, Miklavžev večer pa pri »Pošti«. Oba večera sta bila z ozirom na prilike v zimski slatinski dobi jako povojno obiskana. Prisrčna hvala in sokolski Zdravo vsem darovalcem, ki so omogočili, da je Miklavž obdaril naš sokolski naraščaj in pa tudi vse druge, ki so ga že težko pričakovali!

VINICA. Sokol na Vinici je proslavil narodni praznik s predavanjem »Pomen narodnega praznika iz državnega in sokolskega vidika«. Predaval je brat starostar R. Kavčič. Dne 5. decembra pa je priredil Sokol Miklavžev večer. Na sporedu so bile deklamacije, petje in dvodejanska igra »Miklavž prihaja« (dr. Iv. Lah). Deklamacije in deklamaciji so bili dobro izbrani. Poslušnost, s pravilnim poudarkom in s pravilnimi gestami pa je prednašal M. Mikulič pesem »Uh, ta nonasitni Italijan« (Albin Cebular). Pesem je segla občinstvu globoko v srce. Igrica je uspešno zelo dobro.

Zelo ljubka sta bila Katica Dobrozdružev in Jože Malič. Angelji in angeljci so bili srčkani in prisrčni, Miklavž častljiv, kakor se spodobi, vrag in škrt nagajiva in živa, nadvse pa sta ugajali najmanjši igralci Tomčka in Nadiča, ki se počutita na odru kakor doma. Popolnoma na svojem mestu in simpatičen je bil tudi siromakec od Gospe svete. Scenerija je popolnoma odgovarjala igri. Režijo je vodil novodošli brat Milan Jereb, ki je s tem svojim delom pokazal, da je priden in zmogel delavec in vreden naslednik sestre Emice Scheithauerjeve, ki se je pred njim pridno udeleževala pri Sokolu. Tendence vse prireditve je bila domovinska ljubav in sočustvovanje z zaslužnimi brati onstran naših mej. Čast bratu Jerebu! Naj vzgaja tukajšnji narod nadalje v tem smislu! Zdravo!

LASKO. Tukajšnje sokolsko gledališče je nudilo dne 8. t. m. svojim obiskovalcem prav zanimiv in prijetno zabaven večer. Razprodana dvorana je bila nabito polna, Godba lastnega društvenega orkestra pod vodstvom g. Fasswalda je s korajžno napovedala pričetek burke »Spanska muha«. Že prvi prizori so izzvali občinstvu salve smeha in ploskanja kar pri odprtem odru. Igralci so s svojim rutiniranim nastopanjem osvojili pozornost gledalcev ter želi obilo

odkritosrdnega, pa tudi zaslužnega priznanja. Stopnjevano animiranost občinstva so pa posebno pospeševali tovarnar Cekin s svojo dosledno soprogo Emo in ljubko hčerko Pavlo (g. Slavce, gđ. Ferencak in gđ. Slavka Hafner), mojsrsko podana komična figura Ribničana sina Henrika (g. Mayer) ter postava dostojanstveno in kavalirsko izvrstno pogodena snubača odvetnika dr. Gerlaha (g. Sedlaček). Tudi vzorno izvajanje vloge ostalih so v polnem obsegu pripomogle, da se je igra izvajala tudi v celoti harmonično in z dramatsko elastičnostjo.

BELTINCI. Tukajšnji Sokol je priredil dne 30. novembra zvečer proslavo ujedinjenja, ki je prav lepo uspešno. Poleg članstva je bilo zastopano tudi precejšnje število domačinov, ki so z zanimanjem sledili lepemu predavanju br. C. Mr. Hočevarja iz Murske Sobotice. Predavatelj nam je podal vez potek zgodovine, zvezane z delovanjem naših prednikov za »Svobodo«. Bilo je to prvo predavanje za naše ljudstvo, katero še ni imelo prilike slišati o bojih Slovanov za svoje pravice. Obenem je bila tudi prvič proslava velepomembnega dneva »Ujedinjenja«. Na sporedu je bila tudi dramatična slika in dve deklamaciji najmlajšega brata, petletnega Sokolčiča — Miloša. Po

proslavi se je vršil še poslovilni večer agilne načelnice, sestre Danice Šrekelj. Z njo izgublja sokolsko društvo v Beltincih svojo prvo načelnico, edino žensko vadijsko moč in novo sestavljen oddelki ženske dece pa svojo pridno vodnico. Sokolskemu društvu v Mežici čestitamo na pridobitvi pridne sokolske delavke. Njej pa želimo v novem kraju mnogo uspeha, upajoč, da bo tudi tam med koroškimi brati pridno delovala v Sokolu. Zdravo!

Litoemajino, aluminijasto in drugo posodo, ter kuhinjsko opremo kupite najugodnejše pri »JEKLO«.
Ljubljana, Stari trg.

KOSTANJEVICA. V proslavo obletnice narodnega ujedinjenja je vprizorila uniformirana meščanska garda v Kostanjevici M. Silvestrovo dramo v 4 dejanjih »Moč ljubezni«. Izredno težke vloge so rekli mestni diletantje vrlo dobro in častno. Zlasti pa gre posebná zahvala za uspešno prireditev trem sestram gospicam Hanzlovskim, z. Josku Zalarju, K. Martinu, bratoma Straščkoma in pa vrlému guslarju g. učitelju Omerzi. Seveda so tudi ostali igralci bili povsem na svojem mestu ter pokazali vse vrline dobrih igralcev.

ELITNI KINO MATICA

SATURN

KNJIGE TER SLIKANJE ZA OROBE NA VEČER ZBERI PRI TISKOVNI ZADRUGI LJUBLJANA

Pekalele

BUDDHA
FINEST CHINA TEA
FINEST BRAND

ADRIA

DOKO
Najcenejša po poizkušnjo darila kupite pri **ED SKOPEK** urar mestni trg 8

Obdarujte se z najboljšimi "Doko" čevlji!

SMUCKE SANKE TOVARNA

Slane Vidmar
LJUBLJANA
SV. PETRA C. 75

TRADE MARK
SAMO NOGAVICE
KLJUC
so najboljši vsled tega najcenejše

NAJCENEJE JE MANUFATURA
Tekstilbazarja
NA KREKOVEM TRGU 10

NAJCENEJŠI NAKUP VSEH OBLACILNIH DARIL PRI
M'BAN
RESLJEVA C. 7

Priporočila raznovrstnega perila za dame in gospode
Hed. Sarc
Selenburgova ul. 5

PRIPOROČA SE
DAMSKA KONFEKCIJA IN MODNI ATELJE
Mestni trg 14 T. KUNC Pod Tranco

CVETLIČARNA
FHERZMANSKY
STARI TRG

MODERN DAMSKI PLAŠČ ali sukinja od turke
FLUKIC
Pred škofijo 19 do hrana veseli na vsi večer

NAJBOLJ DOBRO DOŠLO DARILO JE SREČKA DR. RAZREDNE LOTERIJE KUPITE JIH PRI

IGN. VOK LJUBLJANA

SINGERJEVI

ERKA

The Rex to

POVEJ DOMA - DA SE ZA BOŽIČ OBLEKE IN SUKNJE NAJBOLJE IN PO TOVARNIŠKI CENI KUPIJO LE V TRGOVINI KONFEKCIJSKE TOVARNE
Fr. DERENDA & Co
GRADIŠČE 4

ZADR. HRANILNICA
SV. PETRA C. 19
Oglasni oddelku
"JUTRA"

GOREC
PALAČA
KRED. BANKE

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

Ruggieri je položil na mizo nekaj orodja, kakoršno rabijo draguljarji. Katarina si je odpela zapetnico, ki jo je nosila na levi roki. Bila je sestavljena iz samih magičnih kamnov, s katerimi je Ruggieri obdaroval kraljico pri raznih prilikah. Zvezdogleđ je vstavil oniks v zapetnico, prikolnil se in odšel...

»Ali je gospod Peretti že tu?« je vprašal lakeja.
»Deset minut bo, kar čaka v Vilinski dvorani.«
Ruggieri je naglo krenil v naznačeno mu dvorano, tako nazvano po slikah iz grškega bajeslovja, ki so pokrivalo stene.

V dvorani je sedel skromen, meščansko oblečen mož ter z visokostimnim preziranjem ogledoval gole slike. Sodeč po njegovih sivih lasih mu je utegnulo biti kakih osem in šestdeset let; toda njegov stas je bil še vedno raven, v njegovem držanju je bilo še vedno nekaj izživajočega; trpka usta in ognjevit oči so dajale njegovemu obličju izraz vojniške brezobzirnosti, med tem ko so krepke čeljusti in visoko čelo razodevale lokavost in močnega duha.

Takšen je bil gospod Peretti.
Ko je vstopil Ruggieri, se je ostri izraz te divne starčevske glave mahoma ublažil kakor da je ugasnila notranja luč, ki mu je dajala življenje. Gospod Peretti je zlezal vase in prsa so se mu vgreznili. Stokaje, kakor bi mu povzročal vsak najmanjši gib težave, se je spravil na noge ter sključen odšel z Ruggierjem, opiraje se z desnico na palico, z levico na komolec, katerega mu je zvezdogleđ spoštljivo ponudil.

Ruggieri je molče odvel gosta v sobo, ki je mejila ob kraljičino nosilnico. Z naslanjača, v katerega je sel, je gospod Peretti lahko gledal in poslušal skozi široko odprtino, ki jo je z one strani zakrivala spretno obešena preproga....

Katarina de Medicis je bila pravkar odmolila, ko se je začelo z ulice oddaljeno vzklikanje množic. Vstala je in besno stisnila pesti;

29

ljudska radost jo je izzivala, kakor bi se posmehovala njenemu gorju.
»Henrik Guiski prihaja!... Pozdravljajo ga, Davidovega sinu ga imenujejo! Moj sin je zanje samo Herod, ki še mrtvo kamenje vstaja zoper njega in se kopiči v barikadi!... A potrpite, ni še konec vsega!... Če sem ugnala Hugonote, Colignyja in Béarnca, užnem tudi Loréno!...«

Pozdravno klicanje je naraščalo, bližalo se in utihnilo skoro iznenada: Henrik Guiski je bil stopil v dvorec. Nekaj trenutkov nato je Katarina začela trušč množestevinega spremstva in živketanje ostrog po parketu; vrata molinice so se odprla in kraljičin sobar je stopil čez prag. Ni še utegnil odpreti ust, ko mu je velela s povzdignjenim glasom:

»Idite povedat gospodu vojvodi, da ga izvolimo sprejeti v avdienco kot najzvestejšega podanika Njegovega Veličanstva kralja!...«
»Hvala Vašemu Veličanstvu za tako ime,« je rekel vojvoda, ko je vstopil. »Lepšega naslova si zvesti plemič ne more želeti!...«

Vrata so se zaprla. Guisevo spremstvo je ostalo v sosednji sobi. Kraljica je sedla v naslanjač. Guise je obstal pred njo, a držal se je tako ošabno, da je bilo težko reči, ali prihaja kraljev podanik ali zavojevalec, ki hoče narekovati svoje pogoje.

Katarinino lice je imelo tisti dostojanstveni izraz ki ga je nadevala kakor krinko. In Guise se je nadejal, da jo najde ponižano, potrto, pripravljeno prositi milosti za ubežnega sina!...

»Bratranec,« je izpregovorila s popolno vedrostjo, »kakšni so vaši nameni? Sama sva. Ničče naju ne čuje. Poslušati hočem, karkoli porečete, in izkušala vas bom razumeti. Kraljica brez prestola, žena brez moža, mati otrok, ki so poginili drug za drugim, mati Henrika III., ki ga je zadelo najhujše, kar more doleteti kralja, starka, ki najdem samo še v molitvi nekaj miru, sem morda edina, ki lahko govorite z njo od srca!... Naj ste hoteli barikade ali naj jih niste hoteli, zmagali ste. Zato vas vprašam, vojvoda: kako se mislite okoristiti s svojo zmago?«

Henrik Guiski je zdavnaj poznal Katarinino lokavost in ni bil prišel nepripravljen; toda njen mirni obraz in preprosta točnost njenih besed sta ga spravila v zadrego.

Njegova prava misel je bila tale:
»Močnejši sem, Stara kraljica, utrujena po dvajsetih letih skritih

in javnih borb, odlaga orožje. Ako popustim, zapravim vso ugodnost svojega položaja. Ako nastopim kot zmagovalec, dobim vse!... Gospa,« je dejal, »sami veste, da nisem jaz povzročil barikad. Krivo je pariško ljudstvo, ki sem ga zaman izkušal obrzdati. Vzrok, da je narod pobesnel, vam je takisto znan: ta vzrok je brezumje vašega nesrečnega sina, ki je dal gospodoma d'O in d'Epérnon pravico razpisovati pretirane davke. Meščanstvo je naveličano plačevanja.«

Katarina je pokimala.
»Vzrok ljudske besnosti,« je povzel Guise, razgreva se čedalje bolj, »vzrok vsega, kar ste videli, in vsega, kar se še utegne zgoditi, je nadalje hinavstvo tega kralja, ki se danes veže z Ligo, jutri pa s hugenoti, pokvarjenost vladarja, ki se obdaja z milostniki, in ogorčenje vesoljnega kraljestva, ki hoče imeti kralja, resničnega kralja!...«

»In ta resnični kralj ste vi!...«

»Jaz, gospa!... Jaz ali kak drugi!« je zarohnel Guise, izgublja oblast nad seboj. »Krivoverstvo je spet na pohodu. Treba bo ponoviti Jernejevo noč!... Ljudstvo nima več denarja; svobodščine meščanov so pogažene, gospoda je ponižana; treba je rešiti Francijo!...«

»In rešitelj ste vi!...«
»Jaz, gospa!... Jaz ali kak drugi! Kdo bo rešitelj, ni važno; važno je to, da stara slava Francije na vekomaj ne zamrknje v osmešenju in v sramoti orgij, ki se vrste s hinavskimi procesijami!...«

Kraljica je spet pokimala.
»Na vse, kar pravite,« je odgovorila, »na vse to sem misljila tudi jaz. Tisočkrat sem svarila sina. Tisočkrat sem ga zaklinjala, naj odslovi Epérnona in Franca d'O. Na žalost me ni poslušal!... Ne govoriva več o tem. Prestara sem in preveč utrujena, da bi se še mogla boriti. Priznati pa moram, da bi umrla obupana, ako bi videla, da se polasča prestola krivoverec... seda nanj prekleti Béarnec, ki baš zdaj zbira v Rochelli mogočno armado!...«

»Guise je prebledel. Henrik Béarnski, kralj navarski, je bil edini, ki se mu je mogel postaviti po robu. Ta človek je bil mōra njegovih noči!

Bubikopfi ali ne

V vsakem slučaju je potrebno, da se koža na glavi redno masira z Dr. DRALLE-jevo brezovo vodo, ker so lasi močan lojlicni prahu in prah naprova lahko s znajem in kožno mastjo tilavo plast, katere polno luknjice zamaši, ter prekračeno razloži lasi. — Rožen tega naprova nesnožno kožo na glavi, katere je hranjivo tlo za bakterije ostih orsi.

Dr. Dralle-jeva brezova voda

varuje Vaše lasi pred škodljivimi učinki, jih dela blisčim in duhečim, polnim ter polnim. — Laske srbenje in tap-danje lasi zgine.

Skladišče za preprodavce: Isis d. d. Oddelek „Georg Dralle“ Zagreb, Palmotičeva ul. 66

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA
za navadno eto 1926, ki ima 365 dni

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov na bolj vpoštevani in je še danes najbolj obrajtan.

Letošnja obširna „zdrava se odljuje po bogati vsebini in slikah Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vede, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana Bregtev. 12

Cisto lice!

dobite najceno zdravniško biološkim pomočkom „Venus“ in se že s prvim dnevom porabe pogube vse pege, madeže, ogre, priči, koža dobi mladostno in rožnato izgledanje. Glatiruta Din 92 — „Aparthodor“, kateri se v najhujšem času spi v težnjeno obliko tudi najgri nos Din 98 „Rapidem“ odstrani nadležne diake z lica Din 80 — „Partout“ odstrani diake z nog in rok, cena Din 100 „Pasta Regis“ najboljša krem za negovanje lica, cen Din 0 „Wibra“ daje lepo rasi obrvim in trepalnicam in jih temno barva Din 65 —

Kosmetika **Milan J. Hojka**, Zagreb, lica 60. Zadrževajte brezplačne cenike in navodili

Hmeljski drogovi

se dobijo v velikih množinah. Pis-mene ponudbe pod šifro „L. z.“ na oglasni oddelek „Jutra“.

Za prvovrstno elektr. blago sprejememo zgovorne in sposobne prov. potnike

z so lov nio. Pon- ob pod, obreb i ka nti 15. — Jta* Mh. — 40

ZAHVALA.

Vsem ki so ob smrti nepozabne žene in matere gospe

Emilije Kopriva
učiteljice v Spodnji Polskavi

izkazali iskreno sočutje in sočutje ter jo spremili na zadnji poti, najiskrenejša zahvala.

Posrebej pa se zahvaljujemo časitemu gospodu Sagaju, dekani iz Hoč ki je kot dober prijatelj pokopal ljubljeno ravnico. Nadalje oblastnemu nadzorniku g. Senkoviču za iskren nagrobni govor, za častno spremstvo srez-ga poglavarja g. Poljanca in drugih gospodov s poglavarstva ter srezkima šolskima nadzornikoma gg. Koropeu in Tomaziču.

Zahvaljujemo se učitelstvu domačega kraja in bližnjih okrajev za obilo spremstvo. Najlepša zahvala zastopnikom krajnjega šolskega sveta v Spodnji Polskavi, kjer je bilo pokonično prvo in zadnje mesto. Pisnična hvala tud. ljubljenski šolski deči, ki je v spremstvu vsega učitelstva zbrala pisem in svojo učiteljico in končno vsem občanom ki so s svojim obilnim posemom izkazali ljubezen in spoštovanje do blage pokojnice.

Posebna pa se na tem mestu zahvalujemo družinam Ausch. Gušta in dr. Klas na za izkazovanje tople in iskrene požrtovalnosti ves čas bolezn in ob najtrajnejših dneih. Tudi vsem datovalcem šopkov in vencev topla hvala!

Spodnja Polskava pri Pragerskem, dne 11. decembra 1926.
August Kopriva z oboeci.

Vi grešite

proti samemu sebi če zanemarjate Vaše telo, Vaš obraz, Vaše roke, Vaše lase. — „rava sredstva za negovanje“ e epote za Vas in Vašo obitelj so:

Fellerjeva prava kavaška ometa
za raz in zaščito kože z marko „Elsa“, ona Vam ohrani mladost in lepoto, vpije se v kožo, in jo dela mehko in baržunasto. Strmili boste kako hitro Vam ginejo pege, mozolji, sojedci in rdeča mesta in gube na koži.

Fellerjeva močna „Elsa“ pomada
za rast las zabranjuje ispadanje las, prerano osivelost, odiranje prihlaji, dela krilke lasne mečice in glbke in pospejuje rast las.

Za poskus 2 lončka ene ali pa po 1 lonček od obeh pomad z zavojnino in poštino vred 8 Din.

Te cene se razumejo in, če se pošlje denar vnapije; ker se proti povzetju poština zviša za 0 Din.

Nar čila nasloviti točno takole:
EUGEN V. FELLER, lekarnar v Stubci Donjo: Elsatrg 245, Hrvatska.

Tisoče

„tisoče sem zavrgel, ker nisem vedno kupoval sukna v veletrgovini“

R. Stermecki, Celje, št. 20

»tera prodala močno sukno Din 72 — rasen ševioi Din 77 — lini kamgarn Din 90 — tavno tako se poceni prodaja volnena oba za fine damске oblike in moderne plašče. Jenik z tisoč predmeti in slikami se pošlje vsakemu zastoj! Železniška vožnja se nakupu primerno ovirne *7 a Trgovci engrō cene

A. PLATZER. 12455-a
trgovina s papirjem v Mariboru, Gosposka ulica 3
nudi prevzvo no izbizo

pisemskih nabiralnikov (Briefkassette), pisemskih map, poezij, albumov, koledarjev ter vseh pisarniških potrebščin. — Knigovoznika in kartonaža v hiši. — V zalogi vsi modni listi in časopisi ter papir za bonbone.

Kostanjev les

razžagan do 1 m 20 cm, lahko od 10 do 45 cm neklan in neobeljen, kupuje stalno po ugodnih cenah in takojšnjemu plačilu, eventualno akreditivu **ERNEST MARINC, Celje**, Zrinskega ulica 4 — Posredovalci dobe provizijo.

Creva

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi.

Kupim tudi:
surovi in stopljeni loj.
Plačam ga po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana.
Poljanska cesta 85.

LIGNOSE

glasovite originalne brezdimne lovske patrone. Enoročne pištole.

Generalno zastopstvo in tvorniško skladišče
PIRA D. D.
Zagreb, Račkoga ulica 7 d.

Uspešno zdravljenje golše

mo najvažnejših odkritij e zdravilo proti golši e zdravilo soljo, ki vsebuje jod. Znameniti dunajski klenjak, vseročni profesor dr. vitez Wagner pišaurgg in mnogi drugi zdravniki sklicujejo se na dnosna izkustva in priobčujoče mnogoštevilne apche fako so n pr. v Švici celi kraji ozdravljeni d te neuprijetnosti Je to popolnoma neškodljiva ijača, ki izvaunodno deluje. Naše učinkovite zdra-vine soli so odstranile že na tisoče ljudem golšo zadrževanje naša poročila o zdravljenju in uporabi, karera odobrava vsak zdravnik. Mi smo ustnovili v vseh državah zastopstva katere Vam bodo ZASTOJNI poslala naše opise, ki Vas bodo gotovo zanimali. Pišite se danes in dobili boste takoj! 4825—

Avugst Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalstr. 5, Abt 926

Najmodernejše gramofone

gramofonske plošče (šlagerje) v veliki izbiri, posamezne dele in ves pribor se dobi najboljšje in najceneje pri

Em. Fischer, Zagreb.
Sudnička ul. 3, Iurbičeva 6.
Ilustrovani katalog in popls plošč zastoj!.

Bančna in menjalniška družba
Vrtilek & Comp. BRNO, CSR.

Námestí Svobody 2
sprejema
po ugodnih pogojih
zastopnike

za prodajanje državnih papirjev in srečk na obroke.

Ponudbe z prav. ostnim sričeva om in kolekom za 10 Din in imenovano dru bo.

J. Stjepušin
26 Sisak

priporoda boljša tam-burice stru-ne, partituro, šole in ostale potrebščine na vsa glasbila

Šilicova 140000

Prej nego shranite Vaše letne obleke, plašče, kostume itd., dajte jih kemično čistiti in likati pri tvrdki

JOS. REICH
LJUBLJANA, Poljanski nasip 4-6

Hektografski, kopirni, računski in povozni zvitki (role) za registrirane blaga, ne in računske stroje. Barve, matrice in spec. papir za razmnoževanje Barvni trakovi Pico in Braco ter ogljeni papir

L. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgeva ulica št. 6.
i Marjan št. 60 Telefon št. 30

Knjigovodja.

Izovarna v bližini Ljubljane: išče prvovrstno pomožno knjigovodsko moč, vezivano v vseh knjigovodskih poslih, z dovršenim znanjem slovenskega, nemškega in hrvatsko-srbskega jezika. Prednost dajemo maljvost in zupljivost. Samo pisemne ponudbe na tovarno. Naslov v upravi tista 12 22-a

Dobro idočo trgovino mešan. blaga

po možnosti v industrijskem ali sploh večjem kraju, ki se izkaže res dobra postojanka, v z a m e m takoj ali pozneje **v najem.**

Ponudbe z vsemi pogoji na upravo „Jutra“ pod Sigurni promet! 12531-a

Zahvala.

Vsem, ki so nam izrazili svoe sožalje, ožroma udeležili pogreba ob priči prerane smrti naše nepozabne hčerke, sestre, svakinje in teuce

Pavline Veber
gojenke drz. zavoda za soc. hig. zaščito dece v Ljubljani,

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo Posebna naša zahvala na gre še gg. primariu dr. Jenku in dr. Dergancu, kakor tudi gg. asistentoma in šestim za skrb t kom bolem. Enako zahvalo do gujemo še Akad. pevsko društvo v Ljubljani za prekrasno petje ob mrtvaškem odru in zadnjem si-vošu, ki je ustreglo neizrečnim željam pokojnice. Še v posebni meri pa zahvaljujemo g. dr. Dragaša, šefa pokopališča, za v srce segajoče b sede ob grobu, ki kor tud vse ko egije, njene za polnostevilno udležbo pri pogrebu

V Ljubljani, 11. decembra 1926.
Zalujoči ostali.

Žalujoča soproga: **Terezija Sevšek.**